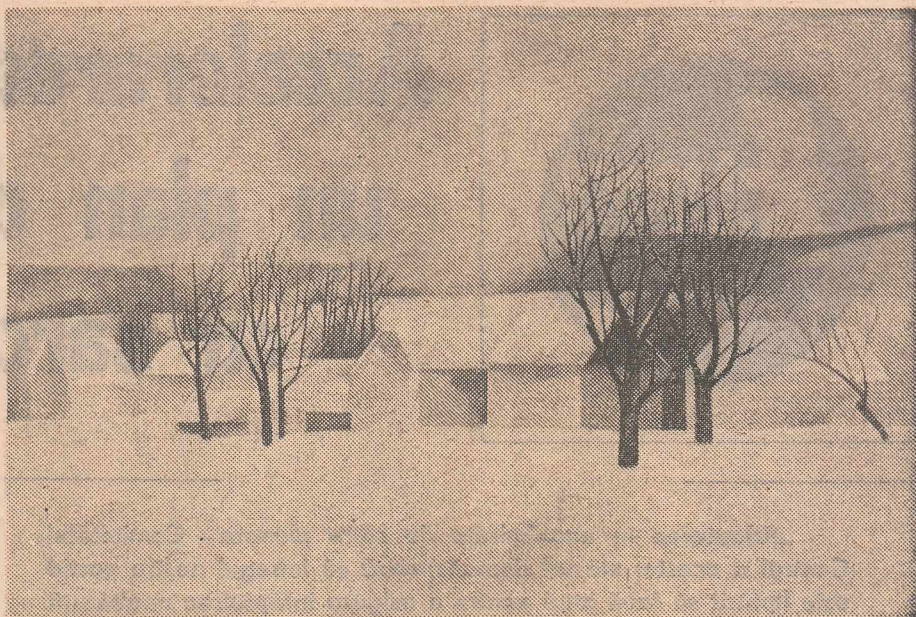

ANUL XXVII (1235)
8 FEBRUARIE 1979

Flacăra

Săptăminal editat de
Frontul
Unității
Socialiste

*Și din înaltul lumii a nins greu
Cu fulgi ca dintr-un suflet preacurat
Bobul de grâu e-un fiu mai mic de zeu
Ce urcă pieptu-acestui pașnic sat.*

O șansă în bătălia pentru energie:

Șisturile bituminoase

Interlocutor: ing. Iosif Pavlon,
director general adjunct în cadrul
Institutului central de cercetări
metalurgice

— Cum s-a născut ideea valorificării
șisturilor bituminoase?

— Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român, în cadrul liniilor direcționale ale dezvoltării multilaterale a României socialiste pentru perioada următoare, a evidențiat necesitatea dezvoltării și diversificării bazei energetice în vederea asigurării în cel mai mare măsură a combustibilului necesar din resurse interne, precum și necesitatea dezvoltării bazelor de materii prime prin punerea în valoare a noi rezerve industriale de hidrocarburi, minereuri feroase și neferoase și alte substanțe minerale utile. Ca urmare a acestor indicații și recomandări s-a născut și ideea valorificării unei importante resurse potențiale a țării noastre — șisturile bituminoase.

— Ce sînt șisturile bituminoase și unde se găsesc?

— Șisturile bituminoase sînt roci sedimentare imbibate în decursul epocilor geologice cu substanță organică constituită din hidrocarburi cu masă moleculară mare. Partea minerală a acestor roci constă în general dintr-un amestec în proporții variabile de cuarț, feldspati, argile și calcare. Substanța organică conținută în proporții variabile le conferă caracterul de combustibil, iar partea minerală care variază în limite foarte largi, atît ca proporție cît și compoziție, poate constitui o sursă de produse minerale utile.

Zăcămintele de șisturi bituminoase sînt răspîndite pe toate continentele și după unele calcule științifice, făcute de specialiști în materie, se apreciază că rezervele mondiale de șisturi bituminoase conțin de 2-3 ori mai multă substanță organică decît rezervele mondiale de petrol.

Și la noi în țară dispunem de zăcămintele de șisturi bituminoase dintre care cele mai importante în zona Anina — județul Caraș-Severin. Prezența lor a fost desco-

(Continuare în pagina 10)

LIVIU TIMBUS ■

Dialog

Așa cum ne-am priceput
am zidit blidul de lut:
vatră

pentru pîinea ce satură și iartă,
pat pe care nuntiră
mire și miră,
șintirim de șintirime
pentru osul lui nime!

Și-am domnit noi aci
de dinainte de ani două mii.
Ieri —

a fost laptele neamului meu de
oieri,

altădată
ne-a fost tatăl
și-n vremea de pînă în vreme
ne-a plăcut la fel să ne cheme.

Cu dedemult
am împărțit lacrima și colțul.

Ți-au căzut cîndva săgețile

noastre

pe-acoperișe,
prințe — piezișe?

Cînd nu erai,
ne-ai treerat cu pasul vreun pai?

Cînd ai fost,
ne-ai dat de rost
unde noi ne aflam
de cînd frunza pe ram.

Sintem aici! spuneam
și eram.

Ca ieri,
ca altădată,
ca de demult,
nu ne-au bătut inimile altcum,
Tuhtum l...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Recent, Liviu Ciulei a fost ales membru în comitetul Teatrului „Vivian Beaumont”, prestigioasă instituție de cultură americană care funcționează în cadrul Centrului Lincoln din New York. Ne bucură mult această recunoaștere a valorii reputatului om de cultură, de fapt,

o recunoaștere și o prețuire a întregului teatru românesc, dar și mai mult ne bucură excepționalul spectacol shakespearian „Furtuna” montat de Liviu Ciulei pe scena Teatrului „Bulandra”, eveniment de primă mărime a anului teatral 1979.

O judecată simplă

În fața unei lumi în continuă și profundă schimbare, a unor evenimente ce se succed cu repezițiune și care de multe ori evoluează în direcții neașteptate, devine tot mai vizibilă deruta unei părți a presei internaționale obișnuită să reducă dialectica dezvoltării relațiilor interstatale la simple jocuri și combinații strategice, animate de logica forței și a sferelor de influență.

Printre domeniile în care se emite cu destulă superficialitate judecăți false, contradictorii și chiar periculoase la loc de frunte se numără sfera relațiilor bilaterale, mai precis acele acte și atitudini izvorite din dorința de a aduce o contribuție proprie, constructivă la politica internațională, din preocuparea pentru normalizarea și dezvoltarea raporturilor cu celelalte state ale lumii.

Noi, care nu am uitat drumul a-nevoios spre afirmare internațională al țărilor în care a învins noua orinduire, al popoarelor care s-au eliberat de dominația străină și știm să prețuim valoarea unui loc egal între națiunile lumii, realizăm pe deplin semnificația faptului unic de a fi realizat prin eforturi răbdătoare, prin respect deplin față de munca și credința altor popoare, raporturi bune cu aproape toate statele lumii.

Nu ne este greu, de aceea, să ne imaginăm că în condițiile în care fiecare țară, fiecare popor ar reuși să aibă relații normale, prietenești, întemeiate pe egalitate și respect reciproc cu fiecare din celelalte țări și popoare ale lumii, ar dispărea cu desăvîrșire orice temei pentru a ne teme unul de altul, și-ar pierde rațiunea, dacă poate fi vorba aici de rațiune, blocurile și alianțele militare, ar înceta să mai existe vreun pretext pentru continuarea curselor înarmărilor și prezența armată în afara granițelor naționale.

Desigur, o asemenea stare perfectă a relațiilor internaționale nu este de conceput foarte curînd dar ea sugerează convingător obiectivul spre care ar trebui îndreptate eforturile popoarelor și duce implicit la concluzia că orice pas în direcția atingerii acestui obiectiv nu poate fi în esență decît un act pozitiv.

O astfel de judecată simplă, clară, fără gânduri și calcule ascunse ne determină de fiecare dată să privim cu înțelegere și simpatie eforturile altor popoare de a stabili între ele raporturi firești. Acestea sînt, în concepția noastră, cărămizile din care poate fi clădit edificiul trainic al noii ordini politice și economice internaționale, al unei lumi mai bune și mai drepte.

MIRCEA ANGELESCU ■

Pîine de concurs, sau, pur și simplu, pîine bună?

Îndrăzneam să spunem odată că un brutar adevărat și cu dragoste de meserie este în felul lui un filozof, pentru că pune totul la îndoială, pentru că nu se mulțumește să creadă, ci în permanentă cercetează. De mii de ani se face pîine. Vremea cînd oamenii se preumblau prin lanurile sălbatice și ronțiau grăunțele de grâu pare astăzi un basm despre o altă lume, precum și întîmplarea senzațională că prima azimă se va fi copt, neîndoielnic, pe o piatră mai netedă încinsă de soare. De atunci și pînă acum, zeci de miliarde de oameni ce și-au profilat umbrele peste peretele timpului au mîncat pîine mai bună sau mai rea și se înțelege că, oricît ar fi fost de puternice tradițiile și obișnuința, îndrăzneala din firea omului și-a spus cuvîntul lăsîndu-l să ducă pînă acolo unde-l ducea priceperea această strășnică invenție care este pîinea. Această îndrăzneală și nobilă neîncredere de a con-

sidera pîinea o experiență închisă pentru totdeauna revine azi brutarilor noștri, să tot fie, în țară, vreo patruzeci de mii, după cum ne spunea inginerul Ion Zăpucoiu, directorul Centralei de morărit și panificație. De curînd, îmbrăcați în alb și încălțați în galenți s-au ostenit și mai mult să se apropie, într-o merițuoasă faptă, de vechii lor veri într-un cuvînt, filozofii, deși se înțelege că evenimentul nu s-a petrecut prin grădinile de la Lyceum sau Akademos, ci în fabricile tuturor județelor, la gura cuptoarelor, unde disputa, de fapt concursul „Cea mai bună formație de muncitori brutari”, s-a desfășurat sub genericul, tulburător în felul său, „Pîinea de cea mai bună calitate”. Însă pîinea, fie ea și de cea mai bună calitate după opinia

(Continuare în pag. 4)

DUMITRU ELIADE ■

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, va organiza sîmbătă, 10 februarie 1979, ora 18

O SEARĂ DE IARNĂ

la Palatul sporturilor și culturii, Sala polivalentă din Capitală

Biletele pentru această întîmplare literar-artistică s-au epuizat.

Accelerarea dezvoltării economice — un plan de acțiune mobilizator, cu sarcini clare și concrete

„Adoptarea în unanimitate de către plenara Comitetului Central a acestor măsuri demonstrează că întregul nostru partid este hotărât să facă totul pentru a asigura îndeplinirea neabătută a hotărârilor Congresului al XI-lea în domeniul agriculturii, sporind contribuția acestui important sector al economiei naționale la întreaga dezvoltare a societății noastre socialiste”.

„Numai în măsura în care ne creăm mijloacele necesare prin livrarea produselor la export putem să ne gândim ce să importăm cu aceste mijloace”.

„Să asigurăm mobilizarea generală a forțelor fiecărui județ în vederea realizării tuturor locuințelor în conformitate cu prevederile, spre a putea satisface astfel în condiții mai bune necesarul de locuințe pentru populație”.

„Este necesar să acordăm o mult mai mare atenție participării oamenilor muncii, a țărănimii cooperatiste, a celorlalți lucrători din agricultură la întreaga activitate a unităților agricole și a consiliului unic. Aceasta presupune neapărat să fie îmbunătățită munca organului de conducere colectivă, să se țină mai mult seama de păreri și sugestiile maselor de oameni ai muncii. Trebuie înțeles că îndeplinirea sarcinilor mari din agricultură nu se poate asigura fără participarea activă și conștientă a tuturor oamenilor muncii care lucrează în acest sector”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Recenta Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român se înscrie în rindul acelor evenimente politice deosebit de importante pentru dezvoltarea economică și socială a țării, pentru îndeplinirea hotărârilor Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale partidului, evenimente care constituie adevărate trepte ale cincinalului, ale propășirii României spre culmile civilizației și ale progresului. Astfel, într-o însuflețită atmosferă de lucru, au fost analizate raportul privind realizarea planului pe anul 1978, precum și măsurile ce se impun în domeniul conducerii și planificării unitare a agriculturii.

Cuvântarea rostită în cadrul plenarei de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, face o analiză realistă și aprofundată a faptelor muncii noastre, constituind un program de o excepțională însemnată pentru dezvoltarea economică a patriei. Abordând cu o înaltă responsabilitate comunistă, cu exigență și clarviziune problemele dezbătute în plenară, secretarul general al partidului a reliefat atât semnificațiile rezultatelor bune obținute pe anul 1978 în dezvoltarea multilaterală a țării, cât și acele lipsuri ce s-au manifestat într-un domeniu sau altul, indicând, totodată, principalele direcții de acțiune pentru îndeplinirea cu succes a sarcinilor anului în curs, precum și ale cincinalului.

Analizând raportul cu privire la realizarea planului pe 1978, plenara a apreciat că poporul nostru, sub conducerea Partidului Comunist Român, a obținut noi și importante succese în

toate domeniile construcției socialiste. Apelăm la argumentele statisticii pentru a demonstra consecvența ritmurilor înalte de dezvoltare economică a patriei, ritmuri înregistrate în condițiile în care lumea contemporană se confruntă cu fenomene de criză economică. Astfel, din reperatele principale ale realizărilor anului trecut, comparativ cu cele ale anului precedent, menționăm câteva: producția industrială a crescut cu 9 la sută, producția netă cu 9,3 la sută, productivitatea muncii în industrie cu 7,1 la sută, investițiile cu 16,2 la sută, venitul național cu 7,6 la sută, iar veniturile totale reale ale populației cu 8,9 la sută. Sînt succese ce oglindesc cu putere fermitatea cu care poporul nostru este angajat pe drumul îndeplinirii îndrăznețelor programe de dezvoltare a țării.

Subliniind bilanțul rodnic al muncii noastre, se impune însă să desprindem și lipsurile care s-au manifestat, învățămintele și concluziile acestei perioade, pentru a găsi căile și formele de organizare cele mai adecvate pentru realizarea în cele mai bune condiții a sarcinilor actualei etape de dezvoltare a României. Este ideea principală în jurul căreia s-au axat lucrările plenarei, ideea perfecționării continue a activității productive. Este ideea majoră a cuvîntării secretarului general al partidului, argumentată științific în spiritul înaltei principialități și exigențe comuniste. Subliniind succesele deosebite obținute în 1978, tovarășul Nicolae Ceaușescu releva: „Cu toate acestea trebuie arătat însă că planul pe 1978, împreună cu preve-

Un cadru unitar, profund înnoitor, în conducerea

Intruchipînd gîndirea revoluționară, profund științifică, preocuparea statornică a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru studiarea și găsirea unor modalități originale de perfecționare a structurilor organizatorice, pentru adoptarea de noi soluții care să asigure înscrierea și mai fermă a agriculturii noastre pe coordonatele de largă perspectivă trasate de Congresul al XI-lea și Conferința Națională ale partidului, recente măsuri cuprinse în Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării unitare a agriculturii, crearea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste și creșterea producției agricole reprezintă un moment cu ample și deosebite implicații nu numai asupra evoluției agriculturii noastre, de fapt, ci în general asupra întregii economii naționale, a societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o construim.

După cum este cunoscut, în țara noastră există mai multe forme de proprietate asupra pămîntului. Proprietatea de stat, cooperatistă și, în zonele necooperativizate, proprietatea particulară. Însă pămîntul nu știe cărei forme de proprietate îi aparține și el rodește, de altfel, nu în funcție de aceasta, ci exclusiv de felul cum a fost muncit. Adevărat este însă că, pe de altă parte, felul în care este muncit diferă uneori și după forma de proprietate, mai exact spus după felurile specifice de organizare a muncii presupuse de către această formă. Acum, cînd istoria nouă, socialistă, a țării se măsoară în durată zecilor de ani, putem privi înapoi și trage, pentru viitor, învățăminte folositoare. Astfel, este limpede că împărțirea pe sectoare a agriculturii — în sectoarele mari, de stat și cooperatiste — a corespuns unei anumite etape de dezvoltare. Ea a corespuns acelor ani

și acelor condiții cînd nu aveam suficiente mijloace mecanice și de chimizare, cînd eram obligați să concentrăm aceste mijloace îndeosebi în sectorul de stat, pentru a asigura acolo o producție cât mai sigură, în vederea satisfacerii necesităților economiei naționale. Firesc, dintru început economia românească nu avea resurse pentru a dota agricultura în cele mai bune condiții și, în egală măsură în toate sectoarele ei, cu mijloacele tehnice necesare obținerii unor rezultate superioare. Dar treptat, odată cu scurgerea anilor, ani ai industrializării socialiste, odată cu succesele însemnate dobîndite în dezvoltarea generală a țării, economia națională a găsit aceste resurse și a determinat o schimbare radicală a situației din agricultură, ducînd la o sensibilă apropiere între posibilitățile diferitelor sectoare ale acesteia. Cu toate acestea, după cum s-a arătat în cadrul lucrărilor plenarei,

există fie unități agricole de stat cu rezultate deosebite, fie cooperative slabe, deși între ele nu e decît un pas, după cum avem unități de stat cu rezultate slabe și cooperative cu rezultate bune. Această observație conduce, fără îndoială, la concluzia că există o valorificare incompletă a resurselor de care dispune agricultura. Cum aceste resurse reprezintă și ele un bun național — pe care, așa cum arătam, nu l-am avut de la început ci l-am cîștigat prin muncă și sacrificii — ideea valorificării lor optime se impunea cu necesitate. „Trebuie să înțelegem bine — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la plenară — că nu ne mai putem declara mulțumiți cu obținerea unor producții bune pe cîteva sute de mii de hectare; dispunem acum de mijloace mecanice și chimice, de forță tehnică, de specialiști, încît putem să punem sarcina egalizării dezvoltării tuturor

derile suplimentare, nu a fost realizat în întregime, aceasta datorându-se îndeosebi lipsurilor din industria alimentară — în parte și din cauza recoltei agricole — dar și deficiențelor existente în organizarea și desfășurarea normală a activității în acest sector al economiei noastre. Pe de altă parte, această nerealizare se datorește unor lipsuri serioase existente în industria chimică, provocate, între altele, și de avaria gravă care a scos din funcție o instalație pentru o perioadă de multe luni de zile. Unele neajunsuri s-au semnalat și în activitatea altor ministere, cum ar fi Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, unde producția fizică la o serie de produse importante nu a fost realizată. Există de asemenea nerealizări în metalurgie și în industria extractivă, nerealizări care au avut repercusiuni directe asupra activității noastre industriale. Referindu-se la activitatea în domeniul construcțiilor de locuințe, secretarul general al partidului menționa că, ținând seama de numărul mare de cereri de locuințe în întreaga țară, de efortul deosebit al partidului și statului nostru, care au luat măsuri pentru alocarea mijloacelor necesare construirii unui număr suplimentar de locuințe față de prevederile cincinalului, se impune mobilizarea forțelor fiecărui județ în vederea realizării sarcinilor în acest domeniu deosebit de important, adică satisfacerea în cele mai bune condiții a necesarului de locuințe pentru populație. Un alt domeniu foarte important pentru întreaga economie a țării este cel al comerțului exterior care, în comparație cu anul 1977, a marcat o creștere în activitatea sa, așa cum arătam, de 10,1 la sută. Apreciind cu înaltă răspundere și realism această cifră, tovarășul Nicolae Ceaușescu releva că în ea sînt cuprinse importuri de aproximativ 16 la sută, iar exportul este de numai 6 la sută, fapt ce afectează balanța comercială și de plăți. Secretarul general al partidului a arătat în acest sens că este necesar ca toate nerealizările la export de anul trecut să fie recuperate în cel mai scurt timp, să se asigure o politică corespunzătoare în domeniul respectiv pentru a se păstra o balanță comercială și o balanță de plăți echilibrate, răspunzând în această privință revenind fiecărui ministru, și nu numai celui de resort, fiecărei unități economice. Adresînd de la înalta tribună a plenarei cele mai calde felicitări muncitorimii, țărânimii, intelectualității, tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, pentru succesele obținute în anul 1978, succese care demonstrează cu putere justiția politicii partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia, în același timp, că în ceea ce privește majorarea retribuției precum și celelalte măsuri stabilite, urmărind creșterea nivelului de trai, înfăptuirea lor depinde de realizarea integrală a planurilor pe 1979 și 1980. „Iată de ce, arăta secretarul general al partidului, se impune ca răspunsul la aceste creșteri importante ale veniturilor oamenilor muncii să fie ridicarea pe plan superior a activității în toate domeniile, pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a tuturor prevederilor planului pe 1979 și 1980“.

A doua problemă importantă cuprinsă în ordinea de zi a plenarei s-a referit la perfecționarea conducerii și

planificării unitare a agriculturii, crearea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste în vederea creșterii producției agricole. Plenara a apreciat că politica partidului de industrializare socialistă a asigurat condiții tot mai bune an de an privind dotarea agriculturii cu mijloace tehnice moderne. Astfel, producția noastră agricolă a avut la dispoziție un număr mereu crescînd de tractoare și mașini agricole, importante cantități de îngrășăminte chimice, utilaje pentru lucrări hidroameliorative, asigurîndu-se în acest fel mijloacele necesare practicării unei agriculturi intensive, de înalt randament. De asemenea, procesul complex de dezvoltare și modernizare a întreprinderilor agricole de stat, de consolidare economico-organizatorică a cooperativelor agricole de producție, de perfecționare a formelor de colaborare dintre unitățile agricole precum și in-

stituirea Congresului țărânimii, organizarea Consiliului Național al Agriculturii și perfecționarea activității organelor de conducere colectivă în toate unitățile agricole au creat condiții ca agricultura noastră să înregistreze importante succese în sporirea producției agricole globale, care în perioada 1950—1978 a crescut de 3,5 ori. Ținînd seama de toate aceste înfăptuiri și succese, plenara apreciază că trecerea la o nouă calitate în dezvoltarea economico-socială a țării ridică noi cerințe și în fața agriculturii în vederea obținerii unor producții superioare, corespunzător nivelului tot mai înalt al bazei tehnico-materiale de care dispune precum și a necesităților economiei naționale. „Este evident, sublinia în acest sens tovarășul Nicolae Ceaușescu, că împărțirea pe sectoare a agriculturii — de stat și cooperatiste — a corespuns unei anumite etape de dezvoltare.

oare. Ea a avut, fără îndoială, un rol important în progresul producției agricole. Dar aceasta a corespuns acelor condiții cînd nu aveam suficiente mijloace mecanice și de chimizare — și eram obligați să concentrăm aceste mijloace îndeosebi în sectorul de stat pentru a asigura acolo o producție cât mai sigură în vederea satisfacerii necesităților economiei naționale“.

În concordanță cu aceste necesități, Plenara C.C. al P.C.R. a aprobat înființarea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste, asigurîndu-se în acest mod cadrul organizatoric necesar concentrării și specializării producției, organizării de acțiuni comune în scopul folosirii eficiente și depline a pămîntului, a mijloacelor tehnico-materiale, financiare, a forței de muncă. Elaborate din inițiativa și pe baza indicațiilor secretarului general al partidului, măsurile privind îmbunătățirea, în continuare, a conducerii, organizării și planificării agriculturii și industriei alimentare, măsuri cuprinse în Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării unitare a agriculturii, crearea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste și creșterea producției agricole, fac parte integrantă din politica agrară a partidului nostru în noua etapă de dezvoltare a societății socialiste, iar traducerea lor în viață, într-o cît mai scurtă perioadă de timp, va determina un nou avînt în întreaga activitate de creștere a producției agricole, satisfacerea necesităților întregului nostru popor și va asigura, implicit, sporirea mai accentuată a veniturilor țărânimii cooperatiste, creșterea nivelului de trai al tuturor oamenilor muncii din agricultură.

Prin natura problemelor dezbătute și a măsurilor aprobate, lucrările Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român și strălucita cuvîntare rostită de secretarul general al partidului reprezintă documente majore ale procesului de realizare, pe multiple planuri, a hotărîrilor Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale, documente mobilizatoare pentru întreaga națiune. Pentru că așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, hotărîtoare în acest moment sînt faptele, munca responsabilă și plină de abnegație a fiecăruia dintre noi, strădaniile de fiecare zi, o muncă mai bine organizată, mai eficientă pentru realizarea integrală a programului de creștere a nivelului de trai în actualul cincinal, pentru dezvoltarea civilizației noastre socialiste.

MIRCEA RAICIU ■

și organizarea agriculturii românești

sectoarelor — fie el de stat sau cooperatist — în raport cu zona de fertilitate“. Măsurile adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. urmăresc, așa dar, generalizarea fenomenelor pozitive în dezvoltarea agriculturii, prin cooperarea între diferite sectoare ale ei. Se înțelege însă că în cadrul organizatoric de pînă acum al agriculturii această extindere și generalizare se producea mai greu întrucît, după cum s-a arătat în cadrul lucrărilor plenarei, una dintre cauzele pentru care multe unități agricole nu s-au situat la nivelul posibilităților, al condițiilor create, consta în aceea că forma de organizare și conducere a agriculturii făcîndu-se deosebit de dificilă, ducea la paralelisme în coordonarea aceluiași domeniu de activitate. Tocmai de aceea, pornind de la necesitatea că în actuala etapă este deosebit de important să se asigure conducerea și planificarea uni-

tară a întregii activități de producție agricolă, s-a hotărît crearea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste. Urmărind, așa cum se sublinia în Hotărîrea plenarei, întărirea rolului unităților agricole de bază, adică al cooperativelor agricole de producție, al întreprinderilor agricole de stat și al stațiilor pentru mecanizarea agriculturii, măsurile adoptate vizează, totodată, accentuarea procesului de concentrare, specializare și integrare a producției agricole, folosirea mai rațională și în mod unitar a bazei tehnico-materiale, perfecționarea pregătirii cadrelor de specialiști, a tuturor lucrătorilor din agricultură, în concordanță cu cerințele modernizării producției agricole, apropierea conducerii tehnice și economice din toate organismele agricole de unitățile din subordine, accentuarea procesului de integrare a cercetării cu producția și învățămîntul. În a-

celăși timp se creează cadrul organizatoric pentru introducerea noului mecanism economico-financiar în toate unitățile din agricultura de stat și cooperatistă. Neîndoielnic, formele noi de organizare, conducere și planificare, forme care sînt, ele însele, un rezultat al unor acumulări în decursul anilor, vor determina o nouă calitate în agricultură. Există reale condiții și posibilități pentru a se realiza acest obiectiv. Cum arătam, prin investițiile mari făcute de stat, la dispoziția agriculturii au fost puse, an de an, un mare număr de tractoare și mașini agricole, cantități sporite de îngrășăminte chimice, semințe de mare productivitate; s-au extins, de asemenea suprafețele irigate. Prin ansamblul acestor măsuri s-au asigurat mijloacele necesare pentru practicarea unei agriculturi intensive, moderne, de înalt randament. Important este ca baza tehnico-materială în continuă dezvoltare

și modernizare să fie folosită pe deplin, de-acum încolo, pentru sporirea substanțială a producției vegetale și animale. Iată de ce, în lumina Hotărîrii adoptate de plenară, a indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în fiecare unitate agricolă, în fiecare sector trebuie să se acționeze cu toată energia pentru creșterea mai susținută a producției, pentru realizarea unei eficiențe economice tot mai înalte, în vederea satisfacerii necesităților crescînde de produse agricole ale populației, ale economiei naționale, spre a spori aportul agriculturii la progresul mai rapid al țării, cu conștiința că — indiferent de forma de proprietate — pămîntul este un bun național ce trebuie gospodărit cu grijă și chibzuit.

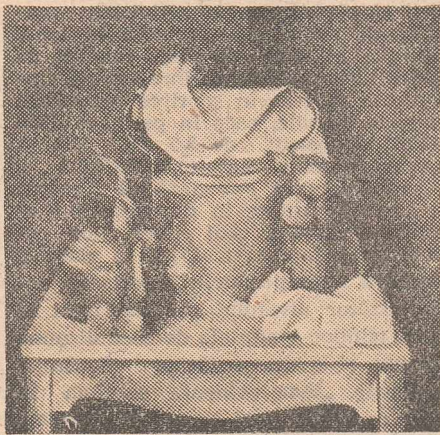
DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Calitatea amănuntului

Unul din amănuntele asupra cărui meșterul meu a insistat încă din primele zile de ucenicie n-avea nimic comun cu viitoarea profesie. Mă întrebam de ce este atât de important ca creștăturile șuruburilor să fie alinate de-a lungul fibrei lemnului sau să „fugă” pe latura cea mai lungă. În fond, scopul șurubului este să fixeze cât mai bine lemnul sau metalul de partea fixă a lucrării executate. Respectivul meșter avea nu prea multă școală. Avea în schimb un dezvoltat simț al frumosului, al proporțiilor. Talentul și-l ilustra indiferent dacă făcea o ușă sau o casetă cu înțarsii în furnir. Protesta cu înversunare ori de câte ori mici amănunte împietau asupra perfecțiunii fiindcă, aveam să-mi dau seama mai târziu, scopul urmărit nu este doar funcționalitatea obiectului ci și sentimentul satisfacției pentru lucrul bine făcut. Mai îmi aduc aminte apoi de răspunsul mamei când o întrebam de ce îmi coase astfel poalele cămășii. Explicațiile ei se opreau invariabil la „fiindcă așa e bine și frumos”. Extinzând puțin, simplitatea exprimării încorporea, de fapt, în existența creatorului util și frumosul deopotrivă. Înaintea oricăror căutări și motivații teoretice exista acest sentiment transmis de însăși ambianța obștii. Îl avea și îl are încă mai întâi producătorul, îl respectă mai apoi beneficiarul. Alinierea creștăturilor șuruburilor poate fi considerată exemplul concret al unei lecții despre frumosul util. Un om, odată deprins să observe amănuntul dintr-un ansamblu echilibrat și armonios, niciodată nu-i va ignora importanța fiindcă în structurile sale intime, reflectate în automatismul comportamentului, etica profesională se confundă cu etica individului.

Orice exercițiu, abstract sau concret, se însușește prin repetiție. Banalitatea unor adevăruri nu poate fi omisă. Criteriul de validare a teoriei este practica. Omul are nevoie de certitudini și atunci când, cu totul neutru, caută în jurul său argumente care să confirme calitățile semenilor săi. De obicei amănuntele sunt primele care rețin atenția. Fără a le absolutiza importanța, prin intermediul lor se realizează analiza, nu atât a calității intrinsece a obiectului, cât mai ales a calității celui care le-a realizat. Urci într-un mijloc de transport în comun, îți întinzi picioarele și deodată o senzație de durere te obligă să îți le tragi grabnic îndărăt fiindcă muncitorul care a fixat speteaza scaunului din fața ta n-a rotunjit capetele șuruburilor. El zice că și-a făcut bine meseria iar meșterul care l-a supravegheat a omis să-i atragă atenția că acolo nu este vorba doar despre rezistență ci și despre o chestiune mai delicată. Gospodina care și-a rupt ciorapii din această pricină trebuie să-și cumpere alții. Cit despre durere să nu mai vorbim. „Conflictul” indirect nu se oprește aici. Calificativul firesc, deloc măgulitor, se adresează și firmei producătoare. Tot despre șuruburi. Cumpărați o mobilă de bucătărie,

deschideți ușile și veți vedea în interior că virfurile șuruburilor cu care sint prinse minerele își depășesc cu mult atribuțiile dînd de furcă aceluiași gospodine care se încumetă să le ignoreze prezența. Vorbind despre mobilă, un cunoscut, specialist în această industrie, îmi relatează observațiile unui client care și-a cumpărat un dormitor. La deschiderea ușilor de la noptiere, bilele de fixare în alianță cu resortul își manifestau zgomotos prezența. Obșnuit să citească înainte de culcare în vreme ce soția dormea deja, orice manevră a respectivei uși de la noptiera unde își ținea cărțile și revistele îi trezea conșoarta. Un amănunt, dar suficient să stîrnească discuții și nervi cu o oră sau două înainte de miezul nopții. Un alt exemplu de totală ignorare a amănuntului funcțional ni-l oferă o banală solniță. Când vrei să o umpli cu sare, constăți că ești nevoit să pui degetul la sită fiindcă, mintos cum era, proiectantul a „gîndit” șurubul la talpa solniței și nu invers. Sint doar amănunte. La ce bun să le dăm oare importanță când noi ne-am dovedit talentul și măiestria în realizarea altor instalații și mașini cu performanțe de prestigiu! Nu este cazul să ne mirăm. Și amănuntele sint componente ale calității sau, altfel spus, calitatea se compune din amănunte. În practica mondială, cu diverse privilejii, producătorii nu își permit luxul ignorării amănuntelor capabile să le plaseze cit mai convenabil produsul. Ca să nu mai vorbim de întrebarea, devenită clasică, privind aparatele de măsură și control folosite la construcția respectivului produs oferit vinzării. Cert este că în „tehnica” actuală șansele amănuntelor în elaborarea certificatului de calitate, dincolo de fiabilitate, funcționalitate și alți parametri de performanță, ocupă un loc tot mai bine determinat. Prin simplitatea execuției sale, grija pentru amănunt cultivă realizatorului

răspunderea pentru ansamblu. O concluzie care în acerbă bătaie pentru calitate îi creează producătorului de valori obligații suplimentare. Când spunem „producător de valori” ne gîndim deopotrivă și la răspunderea producătorului de valori umane. Este cazul să amintim că important e nu numai ceea ce știi, ci și știi ce faci cu ceea ce știi. Sint convins, muncitorul care montează accesoriile metalice la dulap, dacă îl întreb, știe că e inestetic și dăunător să lase șuruburile netăiate. Dar el mai știe că pentru el și punge sa merge și așa. Egoismul său alterează calitatea eticii sale profesionale. Eficiența individuală se răsfrînge negativ asupra eficienței sociale prin opinia nefavorabilă ce se creează în jurul respectivelor produse. Frumosul în viața cotidiană, substanțial diferit de cel definit în manualele de estetică, ocupă un loc precis în aprecierea calității. Dar unde sint meșterii care să cultive această răspundere etică?

Cu totul intîmplător, un caz care mai degrabă sugerează ideea răspunsului, mi-a fost oferit de un exemplu intruciva asemănător celui cu care am început rîndurile de față. Aurora Uiorescu și colegii ei de la Liceul industrial din Ineu își fac practica tehnico-productivă în secția locală de mobilă a Combinatului de prelucrare a lemnului Arad. E în clasa a XI-a și totodată și secretară a Comitetului U.T.C. pe școală. Îmi spunea că anul trecut a învățat să „facă niște minere pentru teșcheaua timplărilor, dar, ciudat, n-a știut să-mi spună exact la ce folosesc aceste minere. A mai lucrat apoi la lustruirea picioarelor pentru mese, la șlefuitul unor piese componente de mobilă. Este familiarizată cu atelierul de timplărie, dar nu știa să-mi spună denumirea uneltelor specifice pentru această meserie. Cu alte cuvinte, și aici ca și la lecțiile teoretice se demonstrează că de păgubitoare este practica însușirii mecanice. Astfel, practica și, deopotrivă, teoria devin un chin care împiedică dezvoltarea laturii formative, creatoare, atât de necesare în aprecierea calitativă a valorilor. Din tot ceea ce se face, precumpănitoare este doar cantitatea. Meșterul și profesorul sint pe deplin mulțumiți dacă ucenicul și-a însușit tehnica de lucru și îi interesează mai puțin implicațiile obiectului realizat asupra definirii valorilor. Deprimirea de a executa mecanic o operație simplă reduce la minim șansa intervenției creatoare din partea executantului. Obiectul este privit preponderent fizic, cantitativ, în limitele unui orizont închis. Frumosul însuși devine astfel un atribut exclusiv al cantității. Însușite mecanic între cunoștințele acumulate și imperativul adăugirii permanente a amănuntelor ca însușiri menite să completeze calitatea se strecoară balastul inutil care barează accesul spre ciclul perfecțiunii.

ION DANEA ■

Familia, ce minunat cuvînt!

ACASA. 20 ianuarie. O sîmbătă seara ca oricare alta, poate cu un CE mai aparte, fiind vorba de ultima infruntare Rudy — Falconetti. O sîmbătă ca toate simbetele și în familia inginerului Anton Leonte. Final de serial fără „happy-end”. De pe fotoliul în care stătea, A. L. a cerut cu glas străin un pahar cu apă. Îl duce spre gură. Mina stîngă nu-l mai ascultă. Încearcă să se ridice, piciorul sting cedează. Panică. Toată partea stingă se destinde nefiresc, ca și cum nervii și mușchii și-ar fi uitat menirea. Paralizie. A. L. este conștient. Din păcate — pentru că uneori este mai bine să nu realizezi ce se petrece cu tine — simte tot, își dă seama ce s-a întîmplat.

SPITAL. Internare urgentă la Clinica de neurochirurgie din Berceni. Puia, soția, nu-l părăsește o clipă. A. L. e nervos, nu poate dormi, e convins că iremediabilul s-a produs.

Consult. Analize. Foia de observație clinică, diagnostic: ing. Anton Leonte, directorul Institutului de cercetări științifice și inginerie tehnologică — FAUR, suferă de angiom cerebral parietal drept, cu hematom intracerebral. Niți că se putea mai rău, îmi spune medicul primar Leon Dănăilă. Este vorba, îmi explică el, de o maladie congenitală care obșnuiește să se manifeste în jurul vârstei de 50 de ani. Un ghem de vase sanguine, venoase și arteriale, capătă o dezvoltare anormală, se umflă pur și simplu și devin extrem de sensibile. Este suficient un efort cerebral și ruptura nu întîrzie să se producă. Ceea ce s-a și petrecut. 5 vase s-au spart provocînd dezastrul. Soluția? Una singură: operație. Și încă o operație dificilă.

Ei bine, și cum e știut că necazurile nu vin niciodată singure, pacientul are grupa sanguină AB 4 pozitiv. Într-o asemenea intervenție se pierde, de obicei, mult sînge. Aveam nevoie de circa 4 litri!

UZINĂ. Tăcere. Priviri întrebătoare și neîncrezătoare. O orchestră căreia îi lipsea dirijorul. Cam așa arătau oamenii cînd au aflat de necaz, îmi spune Tănase Nițu, secretarul organizației P.C.R. din institut. Toată lumea vroia să fie de folos cu ceva. S-a hotărît — și să știe că noi ne ținem de cuvînt — să se muncească fără preget, să nu se simtă lipsa „dirijorului”. Cînd am aflat de transfuzia de sînge, a fost suficient să pomenesc cuvîntul și ofertele au început. Am făcut aici, la comitet, un veritabil preconsult. Fiecare voluntar — și au fost vreo două sute din institut și din uzina „23 August” — trebuia să-și facă anamneza (am început să folosesc expresiile medicilor de cînd umblu prin spitale!). Cînd vedeam că nu-i în regulă, gata, apărea altul. Au fost donați peste 30 de litri de sînge de la 120 de donatori. Din toate grupele. De AB 4 pozitiv a fost nevoie doar de 4 litri și s-au strîns 11.

Îl întreb pe unul dintre donatori, Călinescu Traian, de ce a făcut-o? Pentru director?

„Pentru că e de-al nostru. Cu noi imparte necazurile și bucuriile. Cu noi muncește cot la cot. Atunci, nu merită să-l iubim?” Îmi răspunde acest om dintr-o bucată, adevărat purtător de cuvînt al colegilor săi. „Noi îl cunoaștem bine, pe tovarășul Leonte. Și el ar fi donat sînge pentru oricare dintre noi”, conchide Traian Călinescu.

Este un colectiv muncitoresc în inima marii uzine „23 August”. Mai mult, o familie muncitorească unită cu indestructibilul liant al muncii și aspirațiilor comune!

SPITAL. 26 ianuarie. O zi ca oricare alta. La neurochirurgie, operație: o mare reușită. Încă o dată bisturiul genialului neurochirurg Constantin Arseni a fost de 14 carate. Ajutat de o echipă valoroasă: medicul primar Leon Dănăilă, Alex. Constantinescu, medicul primar anestezist Aurelia Gonțea și sora-șefă Velescu Maria, prof. dr. Constantin Arseni a făcut o minune! Minune? Nu, îmi replică dr. Dănăilă. A fost o operație grea — a durat peste 5 ore — dar a reușit.

Într-adevăr, pentru acești oameni de un înalt profesionalism nimic nu e minune. Minunea rămîne totuși pentru familia inginerului, pentru colegii lui, oamenii muncii din institut și uzină.

Evoluția postoperatorie este bună, spune dr. Dănăilă. I-am scos firele, plaga se vindecă bine. Cu răbdare și voință se va recupera întreaga parte paralizată.

Joi, 1 februarie. Destins, dornic de conversație, de noutăți de la uzină, inginerul Leonte ne întîmpină, pe mine și pe Tănase Nițu, cu un zîmbet. Azi a zîmbit prima dată, ne spune fericită soția sa.

Din nou, UZINĂ. Ca de fiecare dată după o vizită, secretarul de partid prezintă „buletinul medical”. Toți sint mulțumiți. „Trebuie să se însănoșească și să vină la lucru. Asta contează acum”.

O familie. Cu tot ceea ce înseamnă ea. Dragoste, grijă, spirit de sacrificiu, omenie.

IOAN ROȘCA ■

Piine de concurs

(Urmare din pag. 1)

fiecărui concurent în parte, s-a dovedit că nu poate fi o axiomă ci o lungă și plină de tilc și de învățămînte demonstrație. Concursul a început în octombrie anul trecut, din fiecare județ participînd cîte o echipă de nouă brutari. În cele din urmă au rămas să-și dispute ordinea primelor patru locuri iudețele Argeș, Botoșani, Mehedinți, Sibiu. Le-am notat pentru început în ordinea alfabetică, după cum am fost și rugați, intrucit la ora cînd aflăm numele participanților la faza republicană juriul încă nu deliberase. Cei treizeci și șase de brutari din cele patru județe au fost cazați la hotelul „Modern” unde, de bună seamă, trebuie să-i fi descumpănit pe receptioneri prin obiceiul lor de a pleca în grup, la ore tîrzii, cînd ceilalți călători începeau să se odihnească. Vorbim cu Victor Lungu de la Pitești, cu Tudor Turcanu de la Botoșani, cu Nicolae Pătrașcu de la Drobeta-Turnu Severin și Dorin Lușpe de la Sibiu și aflăm că echipele ultimelor trei județe au ieșit din hotel pe la 12 noaptea și s-au îndreptat către secția din Ferentari a întreprinderii bucarestene „Steagul roșu”, unde aveau să se desfășoare de la 28 ianuarie la 2 februarie, probele practice. Acolo și-au luat materia primă, adică făina, sarea, drojdia și ce mai trebuia, și s-au apucat de lucru. Cu frigurarile și emfotie fiecare echipă a muncit să iasă prima. Pe rînd, în cadrul

Premiile I-IV în concurs: județele Argeș, Sibiu, Mehedinți, Botoșani.

fiecărei echipe, tot meseriașul și-a arătat priceperea în fața piine de concurs depindea de el, de atenția și de inspirația lui. Mai întâi, desigur, au muncit frămîntătorii. Apoi, mai spre dimineață, modelatorii și la ora 7.30 cocătorii, cei ce au supravegheat pînă la ora 11 trecerea piinilor prin cuptoare. Spre după-amiază echipele s-au odihnit, muncitorii și-au așezat frunțile obosite pe pernele de hotel sub care se găsea, după cum ni se spune, neapărat „Cartea brutarului”, ediția a doua, prevăzută la loc de cîinst în bibliografia concursului. Pe seară, această carte a fost scoasă de sub perne și citită și răsцитă în vederea ultimei probe, teoretice, din ziua de 2 februarie. Apoi, la miezul nopții, începea iarăși, ca să zicem așa, o zi de muncă. În prima noapte-zi se lucrase piinea neagră. În a doua, intermediara cu cartofi iar în ultima, piinea albă, tot cu cartofi. Curios este că, de fiecare dată, echipa Argeșului pleca de la hotel și ajungea la secția din Ferentari în urma celorlalte, reușind totuși să aibă piinea tocmai bună de copt la aceeași oră, 7 și jumătate, ca Botoșanii, Mehedinții și Sibiul. Explicația este, după cum ne spunea Victor Lungu de la Pitești, că echipa sa folosea „maiele fluide rapide”, care scurtează timpul de preparare a piinii cu cîteva ore. A fost aceasta, precum ne dăm seama, inovația adusă de concurs, demnă de luat în considerație de către toți brutarii care folosesc maiele fluide simple ori maiele consistente. Punînd cap la cap rezultatele obținute la probele practice și la cele teoretice cit și preferințele și opiniile bucareștenilor care au putut să cumpere piinea făcută de sibiieni în magazinul din piața Kogălniceanu, a mehedințenilor vizavi de „Polar”, a botoșănenilor pe strada Mendeleev iar a argeșenilor pe strada Doamnei, juriul a hotărît, dealtfel, că premiul întâi se cuvine celor nouă brutari din Argeș. Sibiul s-a clasat pe locul al doilea iar Mehedinții pe al treilea. Intrucit e limpede că Botoșanii s-au situat pe locul al patrulea, notăm totuși acest lucru în semn de stimă față de tinăra și foarte ambițioasă echipă din nord care, spre știința celor ce nu știu, s-a calificat în faza finală după ce mai întâi i-a întrecut pe suceveni, pe băcăuani, pe ieșeni și, în cele din urmă, pe bucareșteni.

Să ascultăm inima epocii noastre

— Franz Liebhard, dumneavoastră sînteți, cum se spune aci pe la noi, un timișorean get-beget. Aceptați această formulare? Și, în caz afirmativ, de ce?

— Această întrebare mă ia prin surprindere. Dacă accept să fiu considerat și privit drept un „timișorean get-beget...“ Pot să spun doar atât: sînt chiar mîndru de-a fi considerat drept atare. Aceasta presupune doar atîtea premise. Acest lucru ne este binecunoscut, îl știu și eu, îl știe amicul meu Berwanger. Cum am ajuns aici? Din contingentul meu, care forma parte încă din secolul trecut, mai precis — din partea de sfîrșit a secolului trecut, n-au mai rămas în viață decît foarte puțini, astfel încît faptul de-a fi scos în evidență nu prea mi se pare un merit personal.

— Cînd v-ați născut, în 1899...
— ...veacul trecut, un veac deosebit de agitat și-a luat rămas bun, iar un veac nou, cu desăvîrșire nou, a început — sună poate trufaș — odată cu venirea mea pe lume. Această duplicitate de-a mai fi trăit și în secolul trecut, deși nu multă vreme, șase luni în total, ca apoi să mă avînt — cum zicem noi timișoreni — cu capul înainte în secolul cel nou! De aci au rezultat cele mai diverse complicații care, cu toate la un loc, au influențat cursul vieții mele. M-am născut la Timișoara și sînt, după bunicii, din partea tatălui, șvab bănățean. Dar aci se mai interpune și un factor slovac. Acesta din partea mamei. Am învățat să cuget cu conștiința mai multor popoare, să vorbesc cu conștiința mai multor popoare. Și tocmai astăzi, cînd mă aflu în ajunul celei de-a 80-a aniversări, cred că pot afirma că a fost pentru mine o experiență deosebit de interesantă, chiar dacă acest cuvînt pare cam ponosit, să știu, să simt, să sesizez că sînt un „amestec“, un „amestec“ din mai multe popoare, din oameni de diferite graiuri. De aceea nu exagerez cu nimic spunînd că sînt mîndru de acest lucru. Sînt mîndru fiindcă datorez imens de mult acestui „amestec“.

— Ne putem permite totuși afirmația că dv., deși timișorean, sînteți un mare prieten al șvabilor bănățeni. În definiția sînteți autorul cunoscutei cărți „Cronica șvabească“ și un cititor asiduă al literaturii dialectale, deși acasă la dv. n-ați vorbit niciodată șvabește. Dar să ne întoarcem din nou și să începem, poate, cu perioada anilor școlari, cu prima dv. zi de școală care v-a găsit deșigur în cartierul timișorean Fabric.

— Într-adevăr! În cartierul Fabric al anului 1906. Evenimentul s-a petrecut în ziua de 5 septembrie în incinta actualei Școli generale nr. 1 din actuala stradă Pipos, pe atunci numită strada Școlii. Acolo am urmat primele patru clase.

— Și tot la Timișoara v-ați luat și examenul de maturitate.

— După cele opt clase la fosta Școală reală superioară de stat, aflată în actuala str. Gheorghe Lazăr, mai precis, la Liceul nostru Nikolaus Lenau, acolo mi-am luat examenul de maturitate, acolo am stat în bancă timp de opt ani de zile, astfel încît mă pot socoti și eu un fel de elev al școlii Lenau. Pare-se că acestui fapt îi datorez și cîntecul de-a fi fost ales să țin cuvîntarea festivă cu ocazia războierii acestui institut de învățămînt în Liceul Nikolaus Lenau.

— După absolvirea școlii medii ați plecat în străinătate și v-ați început studiile universitare la Budapesta. Dacă ați vrea să ne povestiți ceva despre această perioadă.

— A fost pentru mine o perioadă extrem de interesantă, fiind doar atît de pasionat de limbi și de literatură, dar mai cu seamă datorită faptului că pentru prima dată luasem contact, și încă într-un mod foarte serios, cu știința, eu cercetarea științifică.

— Noi doi ne-am cunoscut, la timpul său, la București în încăperile redacției „Neuer Weg“, iar astăzi dv. vizitați aproape zilnic redacția ziarului „Neue Banater Zeitung“ pentru că „nu puteți trăi fără atmosfera de redacție“. De cînd datează primul dv. contact cu presa?

— În 1917 ziarul „Arbeiterzeitung“, pe atunci sub numele de „Volkswille“, a publicat o traducere de-a mea, acceptată de bătrînul Josef Gabriel, nestorul publicisticii de limba germană. Era vorba de o mică schiță din viața muncitorească scrisă în limba maghiară de Ujvári Erzsébet, sora lui Kassák Lajos. Eu o tradusesem în limba germană și astfel am văzut pentru prima oară ieșind de sub tipar un produs al condeiului meu.

— Și cînd v-ați publicat prima poezie?

— Prima mea poezie a fost publicată în luna noiembrie 1917 în paginile revistei avangardiste „Ma“ (Astăzi). Se intitula „Pădurea“. O poezie despre pădure, deși acolo nu prea era vorba de

pădure. De fapt era un produs tipic avangardist. Oferind imagini îndrăznețe sau prea îndrăznețe după caracteristicile acestui gen literar. Și peste puțin timp am avansat la gradul unui așa-zis colaborator intern. Nu vreau să trec peste faptul că cei grupați în jurul acestei reviste erau familiari cu condițiile noastre de aci, cu țara noastră. Mă gîndesc în primul rînd la pictorul brașovean Hans Mattis Teutsch și la Béla Uitz, născut în cartierul periferic timișorean Mehala. Kassák Lajos însuși, conducătorul grupului, era de fapt lăcătuș de meserie. Ca muncitor tînăr începuse să se ocupe de literatură. A fost un autodidact tipic, cum se găseau mulți în anii aceia. N-a răzbit mai departe decît pînă într-o două clasă de liceu, unde în cel de-al doilea an a căzut fără drept de apel la mai toate materiile. Și atunci pur și simplu n-a mai putut repeta. Totuși a ajuns să ocupe astăzi un loc stabil în istoria literaturii maghiare. Și nu numai în istoria literaturii maghiare. Oricum, a editat două reviste ce reprezintă valori inestimabile: „A Tett“ (Fapta) și „Ma“ (Astăzi). Cu cea

ră și anume „Scrisul bănățean“ și „Bănsági irás“. Pseudonimul meu literar de astăzi l-am adoptat acum 35 de ani.

— Aceasta este și perioada cînd v-ați publicat primele traduceri din limba română?

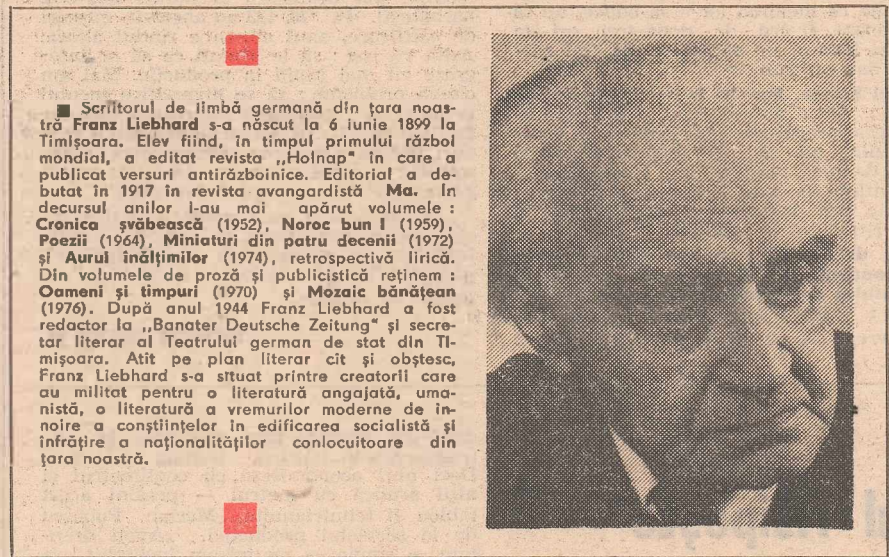
— Acest lucru s-a petrecut mult mai devreme. Primele mele tălmăciri datează din 1924, după întoarcerea mea de la Viena, cam pe atunci a apărut și traducerea mea a „Mioriței“.

— Unde a fost publicată „Miorița“ dv.?

— În „Prager Presse“, în suplimentul duminical, care se edita sub titlul semnificativ „Stimmen der Völker“ (Glasurile popoarelor), adică în spiritul lui Herder. Această traducere a ajuns în mîinile lui Lucian Blaga, care apoi a scris despre ea în cotidianul de frunte bucureștean „Cuvîntul“. Lucian Blaga s-a exprimat foarte favorabil, mirîndu-se mai cu seamă de-a regăsi metrica românească într-o redare atît de fidelă. Iar frumusețea unor versuri îl aminti de Hugo von Hoffmannsthal.

— Cînd v-a apărut prima carte?

— Prima carte publicată sub semnă-

Scritorul de limbă germană din țara noastră Franz Liebhard s-a născut la 6 iunie 1899 la Timișoara. Elev fiind, în timpul primului război mondial, a editat revista „Holnap“ în care a publicat versuri antirăzboinice. Editoriatul a debutat în 1917 în revista avangardistă „Ma“. În decursul anilor i-au mai apărut volumele: „Cronica șvabească“ (1952), „Noroc bun I“ (1959), „Poezii“ (1964), „Miniaturi din patru decenii“ (1972) și „Aurul înălțimilor“ (1974), retrospectivă lirică. Din volumele de proză și publicistică reținem: „Oameni și timpuri“ (1970) și „Mozaic bănățean“ (1976). După anul 1944 Franz Liebhard a fost redactor la „Banater Deutsche Zeitung“ și secretar literar al Teatrului german de stat din Timișoara. Atît pe plan literar cit și obște, Franz Liebhard s-a situat printre creatorii care au militat pentru o literatură angajată, umanistă, o literatură a vremurilor moderne de înnoire a conștiințelor în edificarea socialistă și înfrîngere a naționalităților conlocuitoare din țara noastră.

de-a două a plecat apoi în exil, unde revista a apărut pînă în 1927.

— Cînd v-ați întors din Budapesta la Timișoara? Și ați început să lucrați de îndată în profesia de ziarist?

— Da. În anul 1919 Crucea Roșie elvețiană a organizat la Budapesta un tren de repatriere pentru studenții originari din regiuni românești, adică din Banat și Transilvania, și astfel, cu acest tren special, am ajuns și eu fără zăbavă acasă.

— La care ziar v-ați început activitatea la Timișoara?

— La ziarul „Arbeiterzeitung“.

— Această activitate la „Arbeiterzeitung“ reprezenta chiar ocupația dv. de bază?

— Ocupația de bază da, dar nu la „Arbeiterzeitung“, ci la ediția ei în limba maghiară, la „Munkáslap“.

— Ați activat deci la Timișoara ca ziarist, iar din relațiile dv. am aflat că și atunci ați activat politic. Ce se înțelegea pe atunci prin activitate politică?

— Aderența la socialism. În 1919, într-o zi am fost delegat la un arbitraj între meșterii hornari și lucrătorii lor hornari. Din cauza contractului colectiv se iscase un conflict, astfel că era nevoie de o sentință de arbitraj. Interesant era aci faptul că maistorii erau, în marea lor majoritate, femei. Profesia de hornar era pe atunci o profesie concesionată, transmisibilă prin moștenire. Murind soțul, care practicase profesia de hornar, dreptul de-a curăța coșurile trecea asupra văduvei sale. Aceasta angaja un hornar calificat, cu care de obicei, mai tîrziu, se și căsătorea.

— Marea dv. epocă de literatură începe după 1945. Ați fost unul dintre fondatorii revistei „Banater Schrifttum“, prima revistă literară de expresie germană de după război. Cum a luat ființă „Banater Schrifttum“ și de cînd vă semnați cu numele de Franz Liebhard, fiind cunoscut mai înainte doar sub numele de Robert Reiter?

— „Banater Schrifttum“ este o revistă geamănă cu revistele aparute sub același titlu în limba română și maghia-

tura mea a fost un studiu despre pictorul Franz Ferch.

— Cînd anume?

— Dacă nu greșesc, în 1938.

— Și care a fost prima carte după război?

— „Cronica șvabească“.

— Această „Cronică șvabească“ a stîrnit la timpul său multă vîlvă...

— Ea reprezintă o încercare de-a reflecta prin versuri o vreme deosebit de amară, cu intenția de-a oferi oamenilor, mă refer la oamenii noștri, la populația germană din Banat, o reprezentare clară, ușor inteligibilă a unor vremuri îngrozitoare prin care practic fiecare a trecut, care au atins într-un fel sau altul pe fiecare. Mă refer în primul rînd la război, mă refer la evenimentele care au urmat imediat după război. E vorba despre exod, așa îl numesc eu, și descrie apoi și reîntoarcerea oamenilor, încercînd în mod deslușit să-i ajute să găsească din nou un teren stabil sub picioare.

— În această operă, cunoscută astăzi din păcate de mai puțină lume, există o neobișnuită participare la soarta populației germane, un strîns atașament față de pămîntul nostru natal — Banatul, ceea ce, dealtfel, caracterizează întreaga dv. gîndire și activitate. Prin ce anume explicați acest lucru?

— Prin evenimentele prin care am trecut eu însumi, numai și numai prin propriile mele experiențe de viață, care adesea au fost experiențe amare!

— Dv. ați fost primul secretar literar al Teatrului german de stat din Timișoara, care, după cum se știe, și-a sărbătorit anul trecut (1978) cea de-a 25-a aniversare, fiind distins cu cel mai înalt ordin cultural al republicii. Cum apreciați importanța politico-culturală a Teatrului german de stat pentru populația germană din Banat, ba chiar din întreaga Romînie?

— Apreciez foarte mult actul de întemeiere și îndeosebi importanța politico-culturală ale acestei prime scene germane subvenționate de stat din patria noastră. Spunînd astfel mă refer la un trecut istoric, cînd aci la noi a existat un

teatru german cu un nivel artistic destul de ridicat, ca apoi, ca din senin, evoluția acestui teatru să fie retezată dintr-o lovitură. Acest teatru german a încetat să funcționeze cam pe vremea cînd eu mă născusem, în urma unei intervenții — s-o numim cu o expresie civilizată — administrative. A urmat lungă perioadă de întrerupere care a durat pînă în 1953, cînd un tînăr colectiv de actori înălțărați s-au înfățișat pentru prima dată în fața publicului cu piesa „Elevii academiei carliste“ de Heinrich Laube.

— Ați hotărît, alături de Johann Szekler, timp de 15 ani politica de repertoriu a Teatrului de stat din Timișoara și putem afirma astăzi că a fost o politică bună, ba periodic chiar foarte bună. Pe lângă aceasta ați fost și sînteți ziarist, istoric cultural și poet. Care anume dintre aceste îndeletniciri vă atrage cel mai mult?

— Preferința mea este scrisul și cred că prin aceasta am și răspuns la întrebare. Pentru că toate aceste ocupații, pe care ați avut amabilitatea să le amintiți, stau și pier, prosperă și înflouesc în strînsă legătură cu acea îndeletnicire pe care de obicei o numim scrisul, fără altă înfloritură, pur și simplu, scrisul.

— Una din cărțile dv. recent apărute se intitulează „Dialoguri nocturne timișorene“, iar dv. rămîneți pentru mine cel mai bun cunoscător al Timișoarei. O plimbare în compania dv. prin venerabilul nostru oraș rămîne pentru oricine o amintire de neuitat.

— Cred că explicația e foarte simplă. M-am născut aici, am crescut aici, pot să afirm liniștit că mi-am petrecut aici toată viața, că doar la aproape 80 de ani viața se află deja în urma noastră. Acest oraș face parte din inima mea. Îl iubesc, e orașul meu.

— Dacă imi permiteți o formulare: dv. vă ostensiți atît de mult în jurul trecutului acestui oraș, pentru că generația de azi să înțeleagă poate cîndva mai bine prezentul.

— Exact! Cred că această formulare corespunde adevărului.

— Ce le puteți spune, în ajunul împlinirii a 80 de ani, scriitorilor, istoricilor și ziaristilor de astăzi? Ce sfătuiți îndeosebi pe cei mai tîneri porniți pe un drum plin de hirtzoape și poticneli?

— Ce oare le-ar putea spune un om vîrstnic celor care au venit zeci de ani în urma lui? În condiții sociale cu totul diferite, într-o atmosferă cu totul diferită, fie vorba de viața cotidiană, fie vorba de artă sau literatură. Dacă aș încerca să mă pronunț de pe poziția actuală a vieții mele, r-aș vrea nicicum ca acest lucru să fie interpretat drept o emanare a înțelepciunii mele, fie această înțelepciune adoptată sau asimilată în decursul vieții. Ci aș vrea să vorbesc fără înconjur și tot astfel aș dori să fiu înțeles. Cred, dacă mi se îngăduie să mă adresez tinerilor colegi scriitori cu un sfat serios, rezultînd din experiența mea, din cunoștințele mele de viață, acesta ar fi: să stăm neclintii pe acest pămînt unde am fost așezăți de soartă, pe pămîntul nostru natal. Dragostea față de acest pămînt natal, grija pentru acest pămînt natal, respectul statornic față de acest pămînt natal... Iată sarcinile care, cred eu, se trasează în fața tineretului nostru de astăzi, așa cum ele au fost trasate deja înainte de decenii, ba chiar așa spune, cu secole înaintea noastră.

Desigur, e ușor să dai povețe, cum se poate sau cum s-ar putea proceda mai bine, ca să te așezi ferm și perseverent în miezul tumultuos al vremii noastre. Dar nu cred că ar reprezenta o pretenție prea mare față de acest tînet înzestrat cu puteri gigantice, trăind și muncind în condiții de care n-a avut parte pînă astăzi nici o generație umană. Cum ar putea reuși mai bine acest tînet? Eu aș zice astfel: lipindu-și urechea mereu de inima vremii, pentru a nu scăpa nici o bătaie de cord a epocii sale.

Să valorifice toate aceste mesaje, toate aceste emanații receptate lăuntric în literatură, în artă, în viața socială. Acestea ar fi sarcini pe care le-aș recomanda tineretului, tineretului nostru de astăzi, cînd mă aflu în pragul a 80 de ani de viață. Aș dori după cîva timp, nu știu cît imi va mai fi dat să trăiesc, să mai prind cite ceva, să mai cunosc cite ceva din această literatură a limbii noastre îmbogățite și aprofundate de tineretul nostru, aci, pe acest pămînt al nostru. Să ascultăm inima vremii, aceasta, dragi prieteni, să fie moștenirea mea, pe care v-o las cu convingerea că noi comori inestimabile vor răsări din această ascultare neistovită la inima epocii...

NIKOLAUS BERWANGER ■

La întreprinderea mecanică Timișoara — declarată de lucrătorii ai M.I.C.M. drept cea mai frumoasă uzină constructoare de mașini din țară — adunarea generală a reprezentanților oamenilor muncii a demonstrat că autoconducerea și autogestivitatea înscamnă categoric participare efectivă și unanimă la decizia concretă a fărâșării de bunuri materiale de calitate și eficiență sporită. Ca să nu lungim vorba, cum s-au ferit inșiși participanții la dezbateri, în anul trecut, IMT-ul a realizat o producție industrială cu 400 milioane lei mai mult decât în 1977, productivitatea a sporit cu 46 000/om al muncii, iar exportul, tot cel suplimentar, s-a scos în 42 milioane lei valută. Și atât despre cifrele „vechi”, deși rostul lor e să sintetizeze precizarea, truda și pasiunea muncitorească dintr-un an lung cit un calendar. Importante devin sarcinile pe 1979: numai la producția netă, creșterea va fi de 33,7 la sută, adică de 287 milioane lei în plus față de plan, sumă mărunțită, pe lângă miliardele adevărate produse într-un colos industrial cu 7 000 de muncitori, maștri, ingineri, tehnicieni, fărâșari de utilaj metalurgic, echipament hidromecanic, poduri rulante, macarale portale, motoincărcătoare, automacarale, nelipsite din nici o uzină românească și, cu aceeași marcă a valorii, din multe țări ale lumii noastre rotunde.

Întru confirmarea preambulului, iată un proces verbal gazetăresc al dezbaterilor de la adunarea oamenilor muncii:

Iosif Novăcescu, lăcătuș specialist la secția scularie: „'79 să fie într-adevăr un an al calității și eficienței, așa cum ne-a cerut tovarășul Nicolae Ceaușescu în vizita de anul trecut, când a hotărât ca IMT-ul să devină un combinat de utilaj greu. Să muncim mai bine, mai cu spor, să vedem ce facem cu cele 8,8 tone span anual. Păi asta-i curată risipă, tovarăși, și din partea noastră și din cea a siderurgistilor. Să stea în atenția conducerii rezolvarea problemei oxigenului, fiindcă avem atâtea întreprinderi, incit mă doare inima. E clar: pentru noi, oxigenul e ca aerul, iar fierul ca piinea”.

La I.A.E.I. Titu, despre economisire

Doi adună și unul risipește

Oțel, argint, alamă, becuri, aluminiu, energie electrică, polimeri, fludor, portelan, semiconductori și încă multe altele și firește timp și precizie — iată elementele ce compun produse finite realizate aici, la întreprinderea de profil din Titu, denumită pe scurt I.A.E.I. Folosindu-le, oamenii care dau viață produselor gestionează cu grijă aceste elemente, le gospodăresc cu alte cuvinte, fiindcă a produce nu înseamnă numai a consuma ci și a valorifica la maxim. Și este aceasta nu ideea teoretică a reporterului ci chiar realitatea întâlnită aproape la tot pasul atunci când te afli în întreprindere. Am spus însă aproape și nu pretutindeni, dar despre aceasta mai târziu. Deocamdată să înfățișăm câteva dintre fațetele preocupării colective pentru ceea ce se cheamă economie.

Uneori sau poate de foarte multe ori ea începe de sus, adică de acolo unde pe planșete se nasc și renasc produsele. Inginerul Grigore Custrin de la AP 1 (atelierul de proiectare nr. 1) folosește în munca sa un criteriu solid — firește îl împune și celor pe care îl conduce și urmărește în muncă — și anume că: „Proiectarea sau reproiectarea unor produse trebuie să imbine armonios grija pentru înlocuirea materialelor deficitare sau scumpe, pentru reducerea consumurilor, cu realizarea parametrilor funcționali la un nivel superior. Adică nici economii în sine și nici calități funcționale în afara consumurilor”. Ideea se ilustrează prin exemple concrete. Se produc aici prize industriale pentru curenti mari: niste cutii greoaie armate cu metal. Au fost reproiectate 5 asemenea produse. Elementele de contact, mai multe acum la număr și singurele din metal, sint protejate de mansoane de masă plastică. Prizele arată mai plăcut și sint mai ușoare. La cele de 16 și 32 A s-au economisit circa 30 de tone de metal. Acum se reproiectează prize de 63 A și economia estimată va fi de 5 kilograme de siluminium, iar în spațiul cistigat s-a introdus și un întrerupător. Noua serie de prize și întrerupătoare, așa-zis casnice, finalizată ca proiect în proporție de 95 la sută, reduce substanțial consumul de metal. În același timp ea beneficiază de un admirabil design și noi calități funcționale. Întrerupătorul de perete are sporită funcționarea de la 100 000 de acționări la peste 200 000; prizele pentru camera celor

Ioan Vesa, mastru la atelierul de reducere: „Am avut un an greu, vom avea unul și mai frumos. Adică vom avea mult de lucru. De aceea, voi fi scurt și vin cu treburi concrete: toate SDV-urile să fie centralizate într-o magazie comună, nu în cinci, ca acum, cînd umblăm hai-hui după nimicuri; să procurăm mașini de rectificat dantura roților dințate; colegii de la Rîșnov, care produc frezele, să ia aminte că nu prea respectă STAS-ul; să rezolvăm problema mașinilor electrice portative de filetat; să atragem atenția siderurgistilor că forjează „la tonă” și dintr-un munte, munte de metal, scoatem mai mult span decât piese finite. Și să se țină seamă de ce-am spus, că e în folosul nostru”.

Nicolae Manea, strungar la secția mecanică: „În darea de seamă despre indicatorii nerealizați am auzit mai mult scuze și angajamente decât o analiză temeinică; să se fi spus aici cine e vinovatul, pe nume, nu numai că am avut și lipsuri, pe care ne vom strădui să le uităm. Mie mi-e rușine, asta e, mi-e rușine că nu am stăpinit noul mecanism economico-financiar. Să luăm măsuri, nu să căutăm explicații! V-ați întrebat dacă noi, cei mai vîrstnici, ținem seamă cu adevărat că viitorul acestei uzine este tineretul, că succesele uzinei sint și ale lui. Avem mulți tineri; numai 1 500 locuiesc în căminele de alături. Știu maștri și șefi de echipă care uită că menirea lor e să educe, nu să sancționeze. Îi ard de două-trei ori la plată și băiutul ne părește. Să fim exigenți, dar înțelepți!”

Aurel Stoian, lăcătuș la secția mașini de ridicat: „Între altele, esențial mi se pare ca secțiile pregătitoare să lucreze în avans cu 15 zile, nu să ne „bombardeze” la sfîrșit de lună cînd ne iau căldurile de atîta întîrziere. Așa că în 1979, cînd avem un plan atît de solid, să realizăm ca la carte ritmicitatea producției”.

Prof. dr. ing. Traian Sălăgean, membru corespondent al Academiei, director al Institutului de sudură și încercări de materiale: „Întrucît colaborăm strîns cu dv., vreau să vă informez că în curînd

mici, mai neastîmpărați și mai nestiutori, conține un element de protecție, o plăcuță care glisează și acoperă orificiile de contact.

(Noile calități ale unor produse atrag tot mai mulți beneficiari. Întreprinderea exportă; recent serviciul producției va trimite în câteva țări din Asia ultimele prize și întrerupătoare iesite de pe bandă.)

Pe liniile de fabricație grija gospodărească are aspecte multiple. Aici se lucrează cu prese pentru mase plastice. Pînă nu demult la reincărcarea acestora cu material, masa plastică aflată pe conducte dar nepolimerizată era dată ca resursă materială secundară. Acum se colectează, se macină și este reintrodusă în circuit. Se utilizează însă insuficient baururile și culele din materialul polimerizat. I.C.M.-ul care și-a trimis reprezentanții săi la întreprindere a dat o soluție: resturile să fie colectate, măcinate și apoi folosite la îmbogățirea asfalturilor. „Putem aduna 250-300 de tone de asemenea resurse materiale secundare pe an — spune șeful serviciului producție, inginer Ionel Pătru — dar, după ce ne-a arătat că vor putea fi folosite, I.C.M.-ul n-a mai dat nici un semn de viață”.

Tot la prese s-a introdus încă din anul trecut, la matrite, un sistem de încălzire cu rezistențe tubulare în locul celor de tip manșon, exterioare, unde 60 la sută din căldură se pierdea fără folos. Dacă o matrită consumă în jur de 4 kW/oră, economia adusă prin introducerea noului sistem reprezintă firește peste 2 kW/oră pe mașină. Precizăm toate acestea fiindcă deși sistemul este bun el nu a fost extins la toate matritele. Pentru presele de metal, unde din fisii late din tablă se stantează puzderia de piese mărunte din alamă, oțel etc. se desfășoară sub conducerea inginerului Gheorghe Pleșa acțiunea de reproiectare a stantelor. Se urmărește o mai judicioasă imbinare a formelor ce trebuie decupate din tablă. Se scoatează aici pe o reducere anuală de circa 20 la sută din consumul total de metal. Să sperăm că așa va fi.

Și iată și rezervele nefolosite sau insuficient folosite. În timp ce în secția de producție, la ștantare, muncitorii chibzuiesc asupra fiecărei bucățele de metal, alături, la magazia de materiale, acestea zac aruncate claie peste grămadă. Trîntirea la descărcare a sulurilor cu bandă de alamă produce deformarea primelor

Pentru

constructorii de mașini timișoreni

oxigenul e ca aerul, iar fierul ca piinea

vom realiza, împreună cu ICPMRTU, un nou design al macaralei, ca să economisim metalul și să mărim productivitatea muncii. Cunoșcîndu-vă activitatea, vă propun să decideți: crearea unei secții pentru reparat piese cu defecțiuni de turnare, folosirea oxigenului medicinal la tăiere, iar mecanizarea, prin soluțiile dv., ar trebui să fie extinsă mult mai substanțial. Iar noi, specialiști, dascăli, studenți, vă promitem că triada învățămînt-cercetare-producție va fi întărită, la zi”.

Ing. Vasile Antonovici, director al Institutului de cercetări pentru mașini de ridicat și transport uzinal: „După vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu am trecut la realizarea unui program de asimilare a utilajelor de mare performanță. Vor intra în fabricația de serie poduri rulante tipizate, noi tipuri de poduri și macarale, consumul de metal fiind redus cu 25 la sută. Numai prin folosirea rolor din plastic se vor economisi cîte 12 000 lei la fiecare macara. Nu omit neajunsurile noastre, pe care le cunoașteți: definiția întârziată a unor soluții, greșelile de proiectare, unele detectate abia de beneficiari. Vă zic limpede: nu se va mai întimpla!”

Mărioara Moise, președinta comisiei de femei: „În uzină muncesc multe femei, 12 la sută din total, în 24 de meserii. Iată că femeile pot desfășura și munci așa-zise bărbătești. În '78, 123 au absolvit cursuri de calificare, anul acesta e rîndul altora. Atîta vă rog: să le ajutați ca să se întegreze cît mai rapid în producție. Mai am cîteva probleme: să se diversifice meniul la cantină; controlul nostru muncitoresc să fie mai activ. Și să nu se mai aloce fonduri pentru repararea căminelor de refamiliați; să pună mina cei care au spart geamurile sau au rupt balamalele”.

...Drept pentru care reporterul și-a încheiat numai misiunea, nu și bucuria după întîlnirea cu proprietarii și producătorii podurilor și macaralelor de toate zilele ale industriei noastre.

TEODOR BULZA ■

doză-trei straturi care mai apoi, la introducerea în mașină, trebuie aruncate. Deci unii economisesc cu centimetrul și alții aruncă cu metrul — prezint acest tablou și tehnicianului Marian Popescu de la serviciul producției. „Aveți dreptate — spune — nu mi-am închipuit așa ceva. Voi raporta șefului”.

Mai departe.

Prin proiectul inițial, hala principală de producție n-a fost prevăzută cu luminaoară. O greșală greu de înțeles. Oamenii de aici s-au gîndit să-și facă singuri luminaoară și astfel fiecare atelier în zona sa de lucru a realizat operația de spargere a plafonului și instalare a luminaoarelor. Acestea deci, acum, funcționează. În timpul zilei, datorită luminaoarelor sint întrerupte circa 400 de lămpi fluorescente. Raționamentul este bun dar realitatea îi este potrivnică. În atelierul nr. 2 lămpile care acum pâlcesc pe lîngă luminaoare sint totuși aprinse. Ba mai mult, la unele mese de lucru vedem împreună — împreună cu șeful de atelier Iosif Pulpea — resouri incinse pe care se încălzește mîncare. „Orice om are acum nevoie de mîncare caldă în pauza de masă — spune tovarășul I. P. — dar probabil ar fi mai bine dacă am organiza un punct comun pentru încălzirea acesteia”. „De ce un punct comun și nu, mai bine, un bufet care să aducă în secții gustări calde? Și lămpile aprinse, acum cînd există și luminaoare?” „O să le stingem!”

De fapt, în ateliere se mai întimplă și altceva (mă refer în special la atelierele doi și trei). Pe jos, aproape la tot pasul, cîte o piesă mică scăpată de pe masă și adesea călcată în picioare. Tovarășul Daniel Nițescu, șeful atelierului trei, are următoarea replică: „Ce mai cade se adună”. Așa o fi, de fapt chiar am văzut cutii pline cu tot felul de piese adunate de pe jos. Chiar dacă ele vor mai fi folosite înseamnă că trebuie curățate sau decupate din nou: pierdere de timp, de materiale.

Se subînțelege în fața unor asemenea realități că pentru unii oameni din colectiv sensul moral al cuvintelor: al nostru, bunurile noastre, reprezintă încă ceva confuz sau de neluat în seamă. De aceea ne îngăduim o propunere. Chiar în aceste zile comitetul de partid a inițiat o acțiune: au fost înființate mici colective care „mergînd din om în om vor colecta propuneri pentru realizarea de economii”. Socotim că odată cu acțiunea de colectare și, poate în primul rînd, să lămurească pentru cei vizați că acțiunea de gospodărire începe chiar de la locul personal de muncă și că de pînăcîna fiecăruia depinde întregul mare și puternic.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Opinia unui alegător

O călătorie cu trenul

Trenul vine punctual în stație, pleacă punctual, ajunge punctual, nu e nici o exagerare, chiar așa s-au petrecut lucrurile la 2 ianuarie cu trenul care venea de la Sibiu la Rîmnicu Vilcea și se îndreaptă spre București. În tren, cald, iar nu e nici o exagerare, intrarea în stația iarăși cu punctualitate, plecarea la fel, cu toate că iarna nu-și slăbise amenințarea și cu toate că nimeni nu era absurd să nu înțeleagă cît de grea e, pe o astfel de vreme, o călătorie cu trenul.

Ce te faci însă cu ce se petrece în tren? Cu trista înfățișare a compartimentelor pe care pară că nu le-a mai sters nimeni de praf, pe care nimeni nu le-a mai verificat să vadă: dacă geamurile se mai deschid sau nu și dacă rugina care a început să mănînce ferestrele nu poate fi înlăturată totuși de cineva, dacă usile stau singure închise sau e nevoie să le ții cu mina, dacă apa mai curge unde trebuie să curgă, dacă cineva a mai trecut pe acolo cu o mătură, în sfîrșit dacă un ochi gospodăresc a mai trecut cu durere pe coridoarele vagoanelor de călători cum li se mai spune.

Nu neg aici, ba dimpotrivă aduc spre dezbateră opinia publică, cu stringere de inimă, comportamentul călătorilor înșiși. Pe care, de ce să nu recunoaștem, nimeni nu-i mai observă, dacă sint sau nu mulțumiți sau dacă își apără sau nu condiția de oameni civilizați. Pentru că intră în obligația morală a jurnalistului și denunțarea nu mai puțin insotită de tristețe a „concepției” unora dintre tovarășii noștri după care chiar potopul e puțin lucru dacă ar veni după ei. De mult n-am mai văzut în vreun compartiment sau pe un coridor vechiul anunț cu sancțiunile drastice pe care ar trebui să le suporte cel care atentează la elementara conduită de **biped în stare de circulație cu mijloacele oferite de calca ferată**. Se știe povestea cu englezul care fiind solicitat de cineva de pe alt continent mai tînar ca vîrstă a civilizației să-i vîndă sîmîntă de gazon și întrebant în cît timp gazonul semănat va arăta ca în grădina englezului, acesta, cu calmul lui binecunoscut, i-ar fi răspuns cumpărătorului:

— Nu prea mult. Tuns la timp și cu grijă două sute de ani la rînd va arăta sigur ca acesta din grădina mea!

Dar pînă să poată spune senin gluma respectivă, englezul a tuns într-adevăr gazonul o bună bucată de vreme și în constituția insulei se pare că exista și pedeapsa cu tăierea minii celui care atîngea fără aprobare existența vreunui arbore.

Nu zic să tăiem acum mina celui care stînge țigara pe pervazul metalic al compartimentului, dar oricît de nobili am fi noi în credința că agitația și propaganda, chiar intensive, rezolvă toate problemele de etică cetățenească, valoarea practică a măsurii represive în cel mai deplin înțeles al cuvîntului continuă, după umila mea părere, să joace un rol educativ demn de toată stima. Pentru că la așa stimă din partea beneficiarului se cuvine și din partea furnizorului una la fel.

Privesc prin ferestrele pe care, sigur, de săptămîni n-a mai avut nimeni timp să le steargă (nu la fiecare plecare la drum cum bănuiesc că ar fi cazul), negre și de dinafară și pe dinăuntru, nu izbutesc să văd mai nimic.

Intru în „barul” ticsit de lume și cișec pe un perete, scris cu litere mari și roșii, **local de categoria I**. Inutil să vă descriu sordida imagine, cu o teigheă imundă, cu o tavă cu plăcinte sau pateuri de pe care alunecă mereu pe jos un fel de acoperitoare de tipă, cu un barman neglijent, mototolit de pară ar fi dormit sub un pod și care imi declară, la observația că nu prea se descurcă igienic, că el este **gestionar, nu barman** și nu cunoaște meseria acelaia, deci „nu trageți în pianist, faceți și el ce poate”.

Nu știu dacă se mai obișnuiește, ca pe timpuri, să se mai călătorească cu trenul și de către inspectorii generali sau de către funcționarii mari ai ministerului de resort, dacă șefii de regiune mai au vreme să se urce și prin vagoanele care pleacă de pe teritoriul lor.

Apoi, sigur că nu e important numai să ai bilet în regulă cînd te urci într-un tren, pentru că biletul poate să coste saizeci de lei și tu să păgubești trenul de trei sute. Revin deci și la călător și la condiția lui personală de civilizație. Comportamentul acestuia este și el decisiv, sincronizarea eforturilor este și ea necesară. Un fapt rămîne însă evident. Trenurile sint bune, locomotivele de excepție, vagoanele reușite și totuși o călătorie cu trenul este un subiect de discuție sub raportul civilizației. De la Rîmnicu Vilcea la București, o singură dată am văzut un controlor obosit, plitcîșit, indiferent, perfora biletul și altic. Multe mai avem de făcut. Însă nimeni nu ne poate apăra de noi înșine de noi înșine cînd ne pierdem condiția de **sapiens** și lăsăm pe urma noastră ce lasă o ramură actuală a strămoșilor noștri, cînd părește o livadă de portocali.

DINU SĂRARU ■

De la Comitetul P.C.R. al oraşului Rm. Sărat: Intrucit N. Florica Gheorghe care s-a adresat redacţiei este nevătătoare şi în oraş nu avcam locuri de muncă pentru dînsa, s-a intervenit la Asociaţia nevătătoare din România pentru soluţionare. Aşteptăm răspunsul pe care vi-l vom comunica.

De la Comitetul judeţean Bacău al P.C.R.: Cele sesizate în scrisoarea semnată de Tilibaşa Aurel (în fapt acesta nu a sesizat, fiind vorba de o anonimă) se verifică în parte. În urma cercetărilor efectuate au fost destituiţi din funcţii şi sancţionaţi pe linie de partid tovarăşii Cimpoacă Marin şi Bădeanu Vasile. A fost îndepărtat din funcţie Tucan Marin. Alte lucruri semnificate nu se confirmă.

De la Comitetul judeţean Teleorman al P.C.R.: În urma verificării sesizării lui Cojoacă I. Stan, conducerea I.C.V. a dispus desfacerea contractului de muncă a lui Pirvu Nişu (necorespunzător, contravenind Legii 12/1971) şi încadrarea la aceeaşi unitate, a lui Cojoacă Stan ca muncitor permanent plătin-du-i-se şi drepturile pentru perioada cât a funcţionat ca magaziner II.

În legătură cu ancheta „Eu sesizez, tu sesizezi, el sesizează — depinde cum”, apărută în numărul 4 al revistei noastre, tovarăşul Cernat Toma ne roagă să inserăm următoarele: „Este singura sesizare pe care am făcut-o undeva. În anchetă se afirmă că eram la frizer în timpul programului dar adevărul este că mă aflam în concediul legal de odihnă. Nu am maşină, cum de asemenea s-a afirmat, ci am avut un Trabant. Sootească că din cauza faptului că am sesizat nişte lucruri pe care le consider necorespunzătoare nu trebuie să suport nici un fel de consecinţe negative mai ales că din cei peste 100 de oameni ai muncii din sanatoriu m-am referit critic doar la o mică parte”.

De la Întreprinderea de transport Bucureşti: Tovarăşa Staiuc Constanţa era inclusă pe tabelul de locuinţe la poziţia 3 prioritatea 7. Însă tovarăşii i s-a desfiinţat contractul de muncă conform art. 129 combinat cu art. 9 alineatul 2 din Legea 1/1970. Cererea tov. Dragu Ion, solicitînd de asemenea locuinţă, a fost trimisă Întreprinderii Autobuzul unde acesta lucrează.

Sînt medicul primar epidemiolog Bogdan Alexandru din Braşov şi anunţ că Laboratorul de epidemiologie din CSA Braşov a pus la punct un program de automatizare a gestionării imunizării obligatorii la copii pe calculator. Este primul de acest gen din ţara noastră. De asemenea în Braşov se folosesc alte două programe cu un algoritm mai simplu dar foarte utile, aparţinînd doctorilor Moldovan

Vasile şi Chindea. O mare contribuţie la realizarea lor au avut-o matematicienii Daniela Croitoru şi dr. Bogdan Alexandrescu.

Sînt pensionarul Aurelian Popescu din Ploieşti şi vă propun şi dv. un subiect de meditaţie: e omenesc, civilizată, uşor de realizat cite un complex de blocuri proprietate personală constituite anume pentru bătrînii singuri. Adică pentru acei oameni care preferă în locul banilor albi pentru zile negre o asigurare de alt tip, aş zice mai organizată şi colectivă a inerenţelor zile „negre”. De ce, m-am gândit, să nu li se ofere oamenilor puţinţa de a-şi cumpăra nu numai un microapartament dar şi asigurarea unui reviriment la viaţă?

Mă numesc Luca Mariana, sînt elevă în clasa a XII-a la Liceul agroindustrial din Roşiori de Vede. Tatăl meu, pe nume Nicolae E. Stelea domiciliat în comuna Virtoapele de Sus, jud. Teleorman, lucrează la Întreprinderea utilaj drumuri şi poduri ce aparţine de IUDP Craiova, nu îmi plăteşte pensia alimentară de 100 lei pe lună. Mi-e jenă să apelez la o instanţă de judecată.

Mă numesc Moisă Zenobia din Bacău şi vă expun o situaţie ceva mai dificilă: soţul meu, Ştefan, este om al muncii la UM Bacău şi pînă acum a greşit faţa de familie şi societate. Dar s-a făcut om cumsecade (precizez că a avut rătăcirii de ordin sentimental şi nu penal) ce folos însă că întreprinderea nu-i re-partizează o locuinţă corespunzătoare pentru noi şi cei 2 copii? Din cauza faptelor scrise a soţului este drept să suferă şi copiii?

Sînt Fintină Ion din Sibiu şi în anul 1978 am montat, fără autorizaţie, pe un teren proprietate personală, o baracă pentru a mă ajuta de ea la crescutul albinelor. La 16 decembrie 1978 mi s-a pus în vedere de către Consiliul popular al comunei Răşinari s-o demolez. A doua zi după înminarea deciziei, ea a fost demolată. Au fost distruse în acest fel multe obiecte de uz casnic. De ce s-a încălcat legea? Eu doar n-am refuzat să mă supun deciziei Consiliului popular al comunei Răşinari!

Mă numesc Ana Iulica, sînt din Tirgovişte şi vă scriu în numele unui grup de femei referitor la situaţia tovarăşii Apostoleanu Steliana om al muncii la SARO Tirgovişte. De ce oare cei în drept nu-i rezolvă situaţia locativă? Pe str. Eternităţii din municipiul sînt 3 case care nu s-au demolat încă dar proprietarii au primit deja apartamente. Vara stau la casele lor şi iarna în apartamente.

O altă scrisoare de la Întreprinderea de transport Bucureşti:

reşi: În legătură cu propunerea Asociaţiei de locatari de pe str. Barbu Văcărescu, în legătură cu Platforma ITB de pe aceeaşi stradă, dezafectarea acesteia va fi posibilă în 1980. Acum s-au luat măsuri severe pentru asigurarea deplinei linişti în timpul nopţii; s-a reparat instalaţia de canalizare şi s-au reamenajat trotuarele; în zona dinspre locuinţe vor fi parcate numai autobuze noi; se insistă, în ciuda avizului negativ al organelor de specialitate, pentru plantarea unei perdele de pomi în scopul creării unui baraj antifonic şi antipoluant.

De la Ministerul Justiţiei: Scrisoarea numitului Bulleanu Nicolae din Bucureşti a fost trimisă spre competenţă şi rezolvare Procuraturii generale — Direcţia secretariat, plan economic şi administrativ de unde vi se va comunica rezultatul.

De la Ministerul Apărării Naţionale: Cercetările au dovedit că Ioan Andrei Căliman, fost militar în termen, s-a accidentat din propria culpă şi nu în timpul şi din cauza îndeplinirii obligaţiilor militare. Mai precis, fiind în stare de ebrietate a bătut şi hidrat de potasiu. Impotriva susţinerilor sale a fost internat în spital şi a primit îngrijirile medicale necesare. Fiind vorba de o accidentare în timpul, dar nu din cauza îndeplinirii obligaţiilor militare, l s-a recomandat să se adreseze Ministerului Muncii — Direcţia generală de asigurări sociale şi pensii. Aceasta intrucit organul judeţean i-a respins cererea de acordare a dreptului la pensie.

De la Comitetul judeţean Constanţa al P.C.R.: V-a scris tovarăşa Teodorescu Stela. Din cercetări s-a reţinut că preînd biblioteca din Limanu nu a putut justifica suma de 6188 lei. Considerînd nefondată imputarea, tovarăşa s-a adresat justiţiei care i-a respins cererea. În altă ordine de idei, petentei şi soţului ei li s-a oferit un apartament la bloc pe care l-au refuzat.

Mă numesc Cambureanu Paul şi vă scriu în numele a 300 de părinţi ai elevilor de la Liceul de muzică nr. 1 din Bucureşti: A apărut în 7.09.1978 la această pagină o notă a noastră privind tărgănarea lucrărilor la grupul social al şcolii de către Grupul 5 Şantieri şi ICED. În ziua apariţiei apelului nostru lucrările, oricum întirziate, au încetat. Aşa răspund tovarăşii de aceste unităţi necesităţilor oamenilor şi sesizărilor presei.

Sînt Popescu Gheorghe din Piteşti şi vă anunţ faptul imbu-curător că de anul trecut a început în oraşul nostru construirea cartierului Găvana 2. Dar din decembrie 1978 nu se mai lucrează şi în schimbul de noapte. Becurile şi proiectoarele de pe macarale ard însă. De ce? Macaragiile nu lucrează dar

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime şi nu primeşte actele originale. Scrieţi-ne cit mai concis. Şi nu uitaţi să vă iscăliţi. Precizaţi telefonul unde vă putem găsi.

sînt obligaţi să stea acolo. Dacă vine controlul şi nu-i găseşte le taie... noaptea de lucru. Sînd în aşteptarea controlului le este frig şi se încălzesc la boc.

Mă numesc Cotora Ioan şi reprezint un colectiv al teatrului din Giarmata — Timiş. Participăm cu puterile noastre la Festivalul naţional „Cîntarea României”, dar nu credem că este echitabil ca unele formaţii să fie avantajate de la plecarea. Preşedintele juriului, aceea care ne notează, este regizoarea piesei la formaţia cu care noi vom concura. Vrem ca această acţiune să se desfăşoare fără pală şi să câştige cel mai bun.

De la Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti: În legătură cu condiţiile de viaţă ale copiilor de la Grădiniţa specială nr. 1 — conţinutul scrisorii tovarăşii Roşu Margareta din localitate — precizăm că aceştia au spaţii necesare recreerii şi recuperării. Este adevărat că spaţiile sînt în parte insuficiente dar eforturile suplimentare ale personalului muncitor fac ca regimul de viaţă să fie raţional. Comitetul PCR şi Consiliul popular al sectorului 3 ne vor sprijini ca în acest grădiniţă să funcţioneze într-un local propriu.

Un răspuns de la I.T.B.
În legătură cu scrisoarea oamenilor muncii de la I.R.N.E., INCREST şi Centrul de seismologie şi fizică a Pămîntului, adresată revistei „Flacăra” vă comunicăm: transportul de călători pe linia de autobuze 103 B, este în atenţia noastră, iar deficienţele semnificate au fost analizate şi prelucrate cu întreg personalul de mişcare şi control care serveşte această linie. În scopul îmbunătăţirii transportului s-au luat măsuri de verificare mai atentă la capătul liniei, comuna Măgurele, iar echipajele de patrulare din zonă, urmăresc felul cum şoferii de pe această linie îşi respectă sarcinile de serviciu. Cazul semnalat a fost analizat în colectivul liniei, iar pentru abateri în serviciu, şoferului Mocanu Marin, care în ziua de 3.X.1978 a lucrat pe autobuzul 704, i s-a desfiinţat contractul de muncă. Regretăm neplăcerile avute, mulţumindu-vă pentru sesizare.

De la Electromures
Referitor la scrisoarea publicată în revista nr. 1231/11.01.1979 privind pe tovarăşa Suci Stela, vă facem cunoscut că cea în cauză lucrează de la data de 01.12.1978.

De ce se ignorează de către unităţile producătoare menţionarea datei în garanţie a produselor? În loc de data fabricaţiei, să se pună termenul de garanţie. Sînt multe produse care au încă preţurile vechi modificate, ceea ce înseamnă că şi ele sînt cam trecute. Am avea mai multă încredere în produse. (Varga Ladu — Sibiu.)

Din partea Consiliului popular al sectorului 8, Bucureşti:
„Referitor la scrisoarea lui Ion Pircălabu, om al muncii la IUC Griviţa roşie, prin care solicita locuinţă din fondul de stat, vă comunicăm: Comitetul executiv al Consiliului popular sector 8 a pus la dispoziţia IUC Griviţa roşie apartamentul 17, compus din două camere şi situat în strada Pajura 19, sectorul 8, pentru rezolvarea situaţiei locative a lui I.P.”

Un răspuns de la Comitetul municipal Giurgiu al P.C.R.
La scrisoarea adresată redacţiei revistei Flacăra de tovarăşul Avram Radu din Giurgiu, bd. Partizanii nr. 174, din verificările efectuate au reieşit următoarele: este justă sesizarea în legătură cu comportarea necorespunzătoare a unor proprietari particulari de imobile dar aceasta s-a făcut la învoire, fără să se încheie contract.

În ceea ce priveşte sesizarea că nu a fost sprijinit de Consiliul popular al municipiului Giurgiu, că nu i-a repartizat un apartament pentru familia sa, aceasta nu se putea face intrucit tovarăşul Avram Radu s-a adresat în această privinţă conducerii re-mizei de locomotive abia în luna mai 1978. Din discuţiile purtate cu tovarăşul Avram Radu se confirmă faptul că în noiembrie 1978 a încheiat contract pentru construirea unui apartament cu 3 camere situat în cartierul Oinac II, şi îl va lua în primire pînă la 15 februarie 1979.

POŞTA REDACȚIEI

● Social ●

Paraschiva Ion — Bucureşti: Aveţi 56 de ani şi v-aţi certat cu fratele dv. Alexandru de 65 de ani. Ne cereţi să ne depăşim să vă împăcăm. Nu putem. ● **Asociaţia locatarilor din bd. Metalurgiei nr. 10-14, sectorul 5:** Ne întrebaţi ce măsuri puteţi lua împotriva celor care nu efectuează muncă patriotică pentru înfrumuseţarea locurilor înconjurătoare? Iertaţi-ne, dar asta vă putem întreba noi. ● **Timpău Andrei — sat Ciocăneşti, comuna Iacobeni, judeţul Suceava:** Aţi cumpărat un magnetofon de fabricaţie sovietică şi nu ştiţi să citiţi instrucţiunile de folosire. Cum aş putea face, ne întrebaţi. Simplu — apelaţi la un prieten care are un magnetofon asemănător. ● **Buraga Irina — Colonia Bod, Braşov:** Emoţionanta şi dreapta dv. cerere pentru primirea unei locuinţe corespunzătoare a fost trimisă Comitetului judeţean Braşov al P.C.R. de la care aşteptăm împreună cu dv., un răspuns favorabil. Vă rugăm să reveniţi. ● **Marin Lupşanu — judeţul Iaşomişa:** Intr-adevăr „poeziile „Adolescentă”, „Ceas” şi „Acrărit” nu vă aparţin. Ne cerem scuze. ● **Nicolae Mihail — Ploieşti:** Comitetul municipal P.C.R. Ploieşti ne aduce la cunoştinţă că maestrul Iordăchescu Vasile şi directorul Roşu Jan care v-au bătut au fost sancţionaţi cu avertisment şi discutaţi

intr-o adunare de partid deschisă. Dacă măsurile luate vi se par blinde vă puteţi adresa justiţiei. ● **Aurel Bogdan — Drobeta-Turnu Severin:** Ca lucrurile să meargă strună (doriţi, profesor fiind, să vă căsătoriţi şi să funcţionaţi în alt judeţ) trebuie ca mai întii să fiţi însurat. ● **Gherman Emil — Timişoara:** Sinteţi un subinginer cu mari vocaţii pentru munca de cercetare. Vreţi, legitim, să deveniţi inginer, dar vi se răspunde că nu se poate. Am trimis memoriul dv. Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului. Poate că de această dată se va obţine un alt răspuns, mai încurajator.

● Juridic ●

Lădăriu Vasile — Hunedoara: Argumentele nu vă susţin cauza. Dimpotrivă. Gîndiţi-vă şi la posibilitatea de a fi tatăl copilului. ● **Bilek Suzana — Sebiş, Arad:** Prejudiciul a fost cauzat din vina dv. Sentinţa dreaptă. ● **Dumitrescu Florian — Ploieşti:** Renunţaţi la injurii şi fiţi mai clar. Altfel, vă contraziceţi: cereţi dreptate în numele unor norme în care nu credeţi. ● **Nechifor Neculai — Neamţ:** Aşteptaţi concluziile anchetei. Reveniţi. ● **Stanciu Maria — Rm. Sărat:** Aveţi dreptate. Mergeţi mai departe în justiţie. ● **Moroie Nicolae — Braşov:** Reveniţi după pronunţarea sentinţei, dacă mai e cazul. ● **Şe-**

laru Ion — Rm. Sărat: Întrebările fiind de strictă specialitate, forurile la care aţi apelat sînt mai în măsură decît noi să se pronunţe. ● **Zincă Sanda — Prahova:** Aveţi dreptate; mai departe se ocupă miliţia. ● **Secere Elena — Bucureşti:** Nu reiese dacă aţi sesizat procuratura. ● **Cornel Casagiu — Blaj:** Fiindcă oricum sînt necesare unele precizări: diagnostic, categoriile de remuneraţie în noua meserie etc., adresaţi-vă direct Ministerului Muncii. ● **Cristescu Ion — Dimboviţa:** Aveţi dreptate. Dar şi dacă autorul s-ar fi semnat cu numele lui, rezultatul ar fi fost acelaşi. ● **Stancu Dumitru — Slobozia:** Însamnă că nu cunoaşteţi împrejurările în care s-a comis infracţiunea. ● **Ioana Tulpan — Constanţa:** Prin notariat puteţi obţine ceea ce v-aţi propus. ● **Pistolea Ion — Vinju Mare:** 1) Constaţie. 2) Instanţa de judecată. ● **Popescu Nicolae — Mehedintz:** Probe. Aşteptăm probe în sprijinul afirmaţiilor. ● **Piticaru D. — Braşov:** Telefonai la 1619 pentru precizări. ● **Valentin Bucur — Constanţa:** Reveniţi dacă e cazul cu răspunsul Procuraturii generale. ● **Stroescu Olga — Constanţa:** Trimiteţi copie de pe hotărîrea instanţei. ● **Roşca Gheorghe — Buzău:** Din documentele trimise nu reiese un singur lucru: ce doriţi? ● **Vlăscănu Hristache — Cimpulung-Argeş:** Este normal. ● **Elena Sechele — Braşov:** Pentru faptele penale din memoriu adresaţi-vă procuraturii.

● **Neagu Ion — Teleorman:** Acţionaţi în instanţă, după ce consultaţi un avocat. ● **Paulina Soare — Teleorman:** Asiguraţiile sociale din Alexandria v-au răspuns? Răspunsul de acolo trebuie să vină.

● Administrativ ●

Constantin Donici — Brăila: Comisia judeţeană de pensii v-a soluţionat favorabil contestaţia, acordîndu-vă gradul I de invaliditate. ● **Dumitru Dragomirescu, Iulius Chişu, Asociaţia civilă a proprietarilor bloc P 1, bulevardul Sulea nr. 75 — Bucureşti:** Scrisorile dumneavoastră au fost înaintate forurilor competente în rezolvarea acestora, de la care aşteptăm răspuns. ● **Gheorghe Tepeş — comuna Tulgheş, Harghita.** Nu este legal ceea ce credeţi, intrucit comuna Panţelimon este subordonată municipiului Bucureşti, iar fiica şi ginerele dumneavoastră avînd domiciliul stabil în această comună nu pot primi locuinţă din fond locativ de stat în municipiu. ● **Stele Ciubăr — Bucureşti:** În privinţa locuinţei vă sfătuim să adresaţi cererea C.O.M. din întreprindere. ● **Petre Iacob — Ploieşti:** Vă înţelegem. Aşteptaţi pînă va apărea în farmacia medicamentul, sau cereţi medicului care vă tratează să vă recomande corespunzător acestuia. ● **Maria Mitrea — Bucureşti:** Să verificăm lista celor care au primit gra-

daţii? Nu este legal. ● **Gavril Blaga — Suceava:** Aţi primit locuinţă. ● **Constantin Pănaite — Galaţi:** Pentru ocuparea funcţiei de responsabil de cantină trebuie îndeplinite următoarele condiţii: a. — calificare prin cursuri sau practică la locul de muncă şi 48 luni vechime în activitatea comercială; b. — scoala medie, plus calificare prin cursuri sau practică la locul de muncă şi 18 luni vechime în activitatea comercială; c. — scoala profesională şi 30 luni vechime în activitatea comercială. ● **Maria Huci — Piatra Neamţ; Petruţa Radu — Bucureşti ş.a.** Doctorului Mihai Dănilă îi puteţi scrie pe adresa: Bucureşti, strada Varnali nr. 5, sectorul 8. ● **Gheorghe Buzianu — Bucureşti:** Vrem să vă ajutăm dar nu avem cum pentru că nu ne-aţi scris clar ce doriţi; reveniţi.

Rubrici realizate de EUGEN SECELEANU NICOLAE CRISTACHE MARGA NEDELEA

● Anunţăm pe cititorii noştri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10-13.

Pe românește, „disc-jockey” nu trebuie tradus prin „pierde-vară”

Mai multe lucruri, întâmplate după apariția articolului despre disc-jockey și discotecă („Flacăra”, nr. 3 a.c.) ne obligă să revenim asupra temei. Primul dintre aceste lucruri este acela că articolul respectiv a avut ecou. Din păcate, cum vom vedea mai departe, nu întotdeauna în direcția pe care am dorit-o noi! Au fost, se pare, și cititori, ba chiar dintre cei având oarecare influență în domeniul respectiv, care nici măcar titlul articolului nu l-au înțeles prea bine. Sau, altfel spus, l-au înțeles tocmai pe dos. Or, după părerea noastră, chiar dacă pădure fără uscături nu există, un disc-jockey adevărat este în general un om tânăr, care-și cunoaște bine meseria, serios și competent, activând într-o sferă încă abia conturată, de unde și nelămuririle ce apar din asta. Că așa este și nu altfel încercăm să ne convingem și scrisoarea primită de la disc-jockey-ul Doru Popovici, atestat categoria I, care-și desfășoară activitatea la discoteca hotelului „Arcașul” din Suceava. Pentru că merită, vom cita din această scrisoare mai multe paragrafe. Deci: „Vă mulțumesc pentru cuvintele bune scrise despre cei dintre noi care le merită. Mă gândesc că poate ar fi momentul să publicați câteva rânduri și venind dinspre cealaltă parte a baricadei „disco”, respectiv a noastră, a jockey-ilor. Sigur că este o meserie. Invidiată de cei care nu o cunosc în intimitate. Plină de satisfacții pentru cei ce o practicăm. Inedită, bizară uneori. Mai amănunțit: satisfacția materială pentru jockey-ul onest se elimină din start. De cele mai multe ori (cazul meu, pentru a fi concret) retribuția este în jurul a 1500 lei lunar. Asta din cauza nerealizării planului de încasări (altfel mic, 10 000 de lei pe lună, sau o medie de 35 de bilete vândute pe seară). Dar cum să convingi lumea să vină la discotecă din moment ce doi sau trei indivizi cu multiple condamnări la activ au provocat un scandal despre care s-a scris și în presă, cu câteva luni în urmă, moment din care discoteca a căpătat o proastă reputație?”

Să fie desființate toate discotecile? „Vedeți dumneavoastră, ne spunea acum câteva zile tovarășul Dumitru Păunescu, director al I.A.P.I.T., după apariția articolului în „Flacăra” s-au înregistrat reacții foarte diferite, chiar în cadrul ministerului nostru. Unii au încercat să conteste competența întreprinderii noastre, vă reamintesc având drept specific organizarea „agrementului turistic”, de a patrona discotecile din țară. Aici este vorba de o luptă mai veche. Oficiile județene de turism, căutând desigur tot felul de mijloace pentru îndeplinirea pla-

nului, au încercat într-o vreme să acrediteze ideea transferării acestor discoteci în baza proprie. la O.J.T.-uri deci, sau la cele două sucursale ale O.N.T., respectiv Brașov și Litoral. Uitănd, sau făcându-se că uită faptul că în această direcție I.A.P.I.T. a investit o mulțime de bani, că posedă oarecare experiență și oameni calificați în materie, că este singura unitate putând asigura o conducere unitară în domeniu, rezolvarea problemei atestărilor, a avizării repertoriului și așa mai departe. S-a ajuns, de această dată, până acolo încât s-a spus că dacă la Predeal s-a întâmplat ce s-a întâmplat (este vorba de acel caz „Iaso Paranghelia”, cu bani zvirluiți în mijlocul sălii de dans, despre care am pomenit în articolul precedent; aflăm de altfel că ministerul de resort a întocmit chiar o comisie care urma să cerceteze la fața locului cele întâmplate — n.a.), de vină ar fi fost chiar I.A.P.I.T.! Ca și cum dacă discoteca ar fi fost a O.N.T.-ului din Brașov, totul ar fi fost perfect și nimic nu s-ar mai putea plînge de nimic... Noi nu sintem de aceeași părere, iar cel care s-a făcut vinovat va fi sancționat cum se cuvine.”

„Am avut și voința necesară de a face o armată grea — zice mai departe disc-jockey-ul din Suceava — dar plină de satisfacții, la Predeal, adică tocmai acolo unde află că întinzează locul și meseria noastră a disc-jockey-ilor pe nume Dan Popovici, de ale cărui neplăcute amintiri sint încă dominați toți, dar absolut TOȚI cei ce-mi sint colegi aici, în cadrul O.J.T. Suceava, unde respectivul a lucrat timp de cîteva ani, ani în care, desigur, a obținut și „scutirea” de serviciul militar.”

Pentru a reveni la problema expusă de către directorul I.A.P.I.T., să cităm din Ordinul 491/1975 al ministrului turismului: „Organizarea și funcționarea discotecilor în întreaga țară se face de către I.A.P.I.T., cu precădere în orașe, municipii, stațiuni balneo-climaterice, în colaborare (sublinierea ne aparține — n.a.) cu O.N.T. (Litoral, Brașov), O.J.T., precum și cu alte organizații comerciale locale”. După cite se observă, această „colaborare” nu-i întotdeauna bine înțeleasă. Mai întâi va trebui să observăm că instituția respectivă a fost nevoită să cedeze patru din cele 14 discoteci ale sale (este vorba de cele din Arad, Timișoara, Cluj-Napoca și Pitești) O.J.T.-urilor locale. La fel de ciudat rămîne faptul că în Capitala țării, de aproape 4 ani de zile, nu există nici măcar o singură discotecă, un local al tinerilor, în cadrul căruia tinerii, și nu numai ei, să se

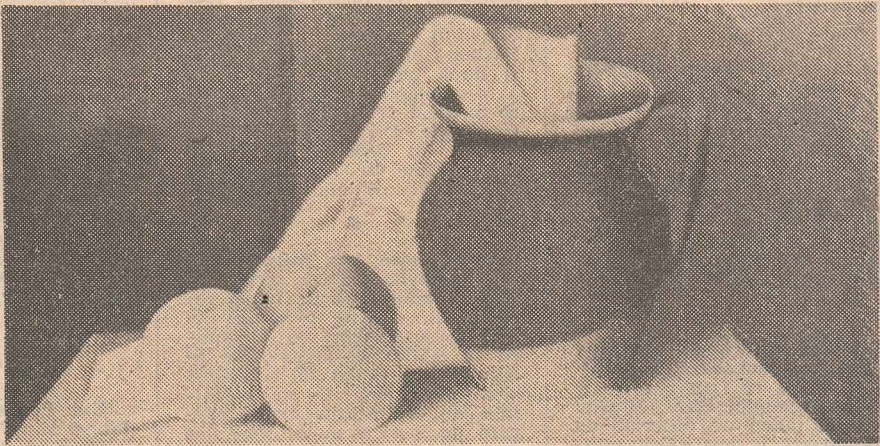
simtă bine, să danseze, să asculte muzică. A existat una, e adevărat, la „Nord”-Hotel, dar a fost desființată, pe motivul că locul a fost prost ales, muzica de discotecă deranjînd pe cei cazați în hotel. Lucrul este în parte adevărat, dar va trebui să subliniem că în locul discotecii se află acum sala în care se organizează nunți, botezuri și alte mese festive, de la care, desigur, nu lipsește nici muzica, chiar dacă de altă factură. „N-am izbutit pînă acum deloc să ne înțelegem cu mai marii comerțului în această privință, a înființării unei discoteci”, ne mărturiseau cei de la I.A.P.I.T., lucru de altfel certificat și de conducerea întreprinderii de turism, hoteluri și restaurante București, care, prin directorul ei comercial, Constantin Donescu, ne preciza: „Discotecile nu intră în preocupările noastre. În principal, sarcina noastră este de a asigura prestații pentru turism, de preferință pentru cel organizat. Pentru discoteci nu avem spații la îndemînă!” Afirmatia aceasta nu ne miră, dacă ne aducem aminte că însăși activitatea de organizare a nunților, botezurilor și a altor mese festive este raportată de întreprinderea citată la capitolul „excursii interne”, cu depășirile de plan corespunzătoare, ceea ce nu mai reținea în cazul discotecilor...

Dar discotecii există, fie că I.A.P.I.T. este sau nu de acord! În vara care a trecut, pe litoral, numai în zona Mangaliei au fost vreo zece, cincisprezece „discoteci-pirat”, adică fără autorizație de funcționare, sau, în orice caz, fără acordul întreprinderii de agrement:

Cazino, Gambrinus, Egreta, Auto-night, Orizont, Tineretului, Tosca și așa mai departe, de obicei în localuri care se numeau, de fapt, bar-de-zi. „Ca să fim sinceri, ne spunea Miron Mazilu, șeful biroului de agrement al I.A.P.I.T., de multe ori barmanii sint mai tari ca noi! Uneori obțin, cine știe cum, o autorizație, închid cînd îi controlăm, apoi redeschid imediat ce plecăm, realizînd ciștiguri foarte frumoase!” De unde și concluzia, pe care o reamintim, că sectorul în speță suferă încă din cauza lipsei unei organizări mai bune. O organizare mai bună nu înseamnă însă, în nici un caz, desființarea! Am văzut cu toții o mulțime de tineri care se plîng că n-au pur și simplu unde să se distreze, fiindcă localurile obișnuite la noi, restaurantele, cramele și așa mai departe nu-i satisfac, ba chiar nu sint deloc pe gustul lor, ceea ce rareori poate fi contestat de cineva. Singură, deci fără „colaborare”, întreprinderea de agrement nu are puțința să pună nimic pe picioare, iar în momentul de față cam nici o întreprindere comercială locală n-ar renunța la o circumă, fie ea cit de mică, în favoarea unei discoteci. Cu toate acestea, I.A.P.I.T. a încasat un milion și jumătate în 1975 și 1976 numai prin discoteci, 2,1 milioane în 1977 și peste 3 milioane anul trecut...

În acest cadru, pe care încă nu l-am descris suficient de larg, muncesc, în adevăratul sens al cuvîntului, disc-jockey-ii, sau discotecarii noștri. Majoritatea dintre ei au o facultate, cunosc bine două, trei limbi străine, sint oameni serioși, competenți, cum am mai spus. Ei se numesc, ca să nu rămînem la generalități, Horia Matei, Șerban Penculescu, Remus Mihai, Dinu Demetrescu, Costel Tutunaru, Nicolae Ponică sau Ion Tudorancea, mai sint și alții, între care și acest Doru Popovici, care ne scrie: „Rămîn, așadar, satisfacțiile celelalte, adevărate: bucuria de a vedea oameni bucușori, fericiți pentru cele cîteva ore de destindere, petrecute între tineri, alături de ea, MUZICA. Sigur că ești la rîndul tău fericit, sau măcar mulțumit de zîmbetul lor.” Așa că, să subliniem pentru cei care n-au înțeles, „disc-jockey” nu se traduce pe românește în „pierde-vară”, a fi disc-jockey este un lucru util, care merită stimă.

DUMITRU GRAUR ■

Joi, 1 februarie a.c., a venit la redacție manichiurista Feraru Lucia ca să ne implore s-o ajutăm fiindcă e grav nedreptățită de conducerea Cooperativei „Igiena” din Capitală, în urma apariției articolului „Iertați-mă, astăzi nu vă pot da decît 2 lei!” în numărul 4 pe acest an al revistei FLACĂRA.

La sediul cooperativei, președintele Mihai Pintilie ne spune — foarte sigur pe el și bucuros că ne poate da lămuririle respective — că responsabilul unității, Popescu Petre, a fost destituit, iar cele cinci cooperative vinovate de certuri și mahalagisme — printre care și F. L. — au fost mutate în alte unități. Cum de altfel a fost mutat și Popescu Petre. S-a emis, în acest sens, o decizie a comitetului executiv al cooperativei, avînd la bază nu doar părerea conducerii, ci, în primul rînd, o hotărîre a adunării generale de secție, adunare ținută la 29 ianuarie cu toți lucrătorii unității, adunare în care ar fi fost aspru criticate abaterile tuturor celor menționați, nu doar ale tovarășei Feraru. A participat însuși vicepreședintele Ion Nan. Și, fiind de față la discuția noastră însuși vicepreședintele Ion Nan, el confirmă că așa e, tovarășa Feraru n-a fost scoasă doar ea tap ispășitor, că au fost criticate cu mare asprime toți vinovații, în frunte cu acel responsabil vinător de bacșiș. S-a discutat chiar și despre bacșiș! Ba mai mult, le-a spus și el cîteva lucruri foarte aspre. Și, ca o probă supremă a spiritului acestei adunări, sintem asigurați că vicepreședintele a pus pe perete chiar și un afiș cu pedesitorul „Nu primim bacșiș!” De altfel s-a încheiat un proces-verbal pe care sintem rugați să-l vedem. Ca să nu mai rămînă nici un dubiu.

Ce a urmat însă arată că invitația de mai sus tinea de tehnica și de dezvoltarea cacialmalei. Pentru că nu ne-am sfiit — culmea! — chiar să vedem și să parcurgem procesul-verbal cu care eram imbiati. Ei bine, documentul arată, pe cele aproape 13 pagini ale sale, că se dînta a fost, în bună măsură, un prilej

de continuare a răfuielii dintre protagoniste vechilor certuri; că majoritatea dintre cei 20 de vorbitori au cerut scoaterea din unitate a kolegi lor Feraru. Despre vina celorlalte, nimic. Doi dintre vorbitori au amintit și despre responsabil. Unul criticîndu-l că n-a luat atitudine față de abateri, celălalt acuzîndu-l că s-a înconjurat de tineri (!) în consiliul de conducere al secției. Formidabilă cri-

Cît de împărat este un responsabil la „Igiena”?

tică, n-avem ce zice. Cît despre bacșiș, singura mențiune datorată cooperativei Loreta Andreescu este de agrementul îndușoștoare, de vreme ce, așa cum menționează procesul-verbal, aceasta „...arată că nu pentru bacșiș a fost dat colectivul în revista FLACĂRA...”

În final sint consemnate concluziile aspre ale vicepreședintelui Ion Nan, care printre altele: „Consideră că nu e o atitudine de masă față de lipsurile unor tovarăși din unitate. Regretă că în societatea noastră mai poate să existe birfă, lipsă de omenie, de cinste, a tov. — Feraru Lucia, n.n. — față de întregul colectiv.”

Întregul proces-verbal ca și lămuririle date de Ion Nan arată că ore în sir, în acea sedință, grija tuturor a fost să nu spună lucrurilor pe nume, să ocolească abaterile altora în afara celor comise de Feraru Lucia, să uite pur și simplu că pînă și responsabilul ia bani în plus, așa încît a-i imputa lipsa de atitudine fermă față de alți ciubucari, ține, în fond, de cel mai jalnic umor.

Vicepreședintele Ion Nan ne-a precizat că procesul-verbal n-a omis nimic,

nu, adunarea n-a luat nici o hotărîre, nu s-a votat nici o măsură.

Din acest moment, siguranța, de care aminteam la început, a președintelui Mihai Pintilie începe să se subțieze. Pentru că Decizia nr. 18 din 30 ianuarie a.c. a comitetului executiv al cooperativei stipulează schimbarea locului de muncă a tovarășilor Ilie Angela, Ricu Aurelia, Goldnăr Ana, Feraru Lucia,

de laudă — despre calitatea funcționării mai multor unități.

Vineri, 2 februarie a.c., am avut plăcerea să discutăm despre cele de mai sus cu tovarășul Virgiliu Florea, președintele Uniunii cooperativei mesteșugărești din București, care are în subordine Cooperativa „Igiena”. Iată ce ne-a spus în concluzie: „Știm și noi că la „Igiena” responsabilii de unități sint niște mici împărați neincoronati. Sigur, nu toți sint răi, dar cu destui avem mari probleme. E cu atît mai gravă atitudinea lipsită de fermitate a conducerii cooperativei. Este, ca să vă spun cînsti, o conducere slabă”. Iată un vicepreședinte conduce o adunare într-o unitate în care sint grave abateri, dar nu se spune o vorbă despre banii ciștigați fără muncă, iar acest vicepreședinte — de altfel mecanic de meserie — vorbește ca un preot ocolind lucrurile grave. O să luăm măsuri, o să se dea o decizie ca lumea.”

Cît privește măsura de mutare a celor șase cooperative, este corect să spunem că o lovește mai ales și mai mult pe Feraru Lucia, care are o situație materială și familială mai grea — mamă a patru copii de care se îngrijește singură — și care după cei 18 ani de muncă, lucra, în fine, mai aproape de casă. Pe regînrările ei prin 18 unități se vor fi datorat, desigur, și unor ceranțe educative, dar, în afară de propriile ei metode, reclamațiile sale au pus în lumină, nu o dată, și neregulile față de care, iată, se vede foarte clar că tovarășii din conducerea cooperativei n-au avut obiceiul unei severități reale, ci pe acela al unei false fermități. Și apoi, pentru că tot a venit vorba, chiar unii condamnați sint reeducați astăzi, la noi, la locul de muncă, în mijlocul și sub influența colectivului. Nu cumva se consideră, așa în subtext, că, la unitatea nr. 19, întregul colectiv îi lipsește forța morală necesară acestei reeducări? Dacă este așa, nu cele șase mutări rezolvă problema. Este limpede.

DORIN GHERGHINESCU ■

Nu facem plantații de azi pentru mîine

Un perete, o hartă. „Harta forestieră a județului Mureș”. Șeful Inspectoratului silvic județean, inginerul Ștefan Dumitrescu, o mîngie cu privirea și spune: „Pădurile acestea au fost supuse, o lungă perioadă de timp, unor intense, neraționale și abuzive exploatare, prin care s-au dezechilibrat imense suprafețe din Valea Mureșului, Valea Gurghiuului, obîrșia Tirnavelor. Peste 30 000 de hectare despădurite și alte zeci de mii de hectare brăcuite, aceasta a fost moștenirea cu care s-a pornit la drum după actul istoric al naționalizării, din '48. În perioada care a urmat, s-au împădurit peste 42 000 de hectare, s-a urmărit și s-a realizat o îmbunătățire a compoziției pădurilor, a crescut ponderea rășinoaselor, a speciilor repede crescătoare și de valoare economică ridicată, s-a realizat un volum important de substituiri și refacere a arboretelor cu randamente scăzute au sporit în ultimii ani preocupările pentru întronarea unei mai mari discipline în exploatare, în respectarea regulilor de tăiere și valorificare superioară și completă a lemnului”.

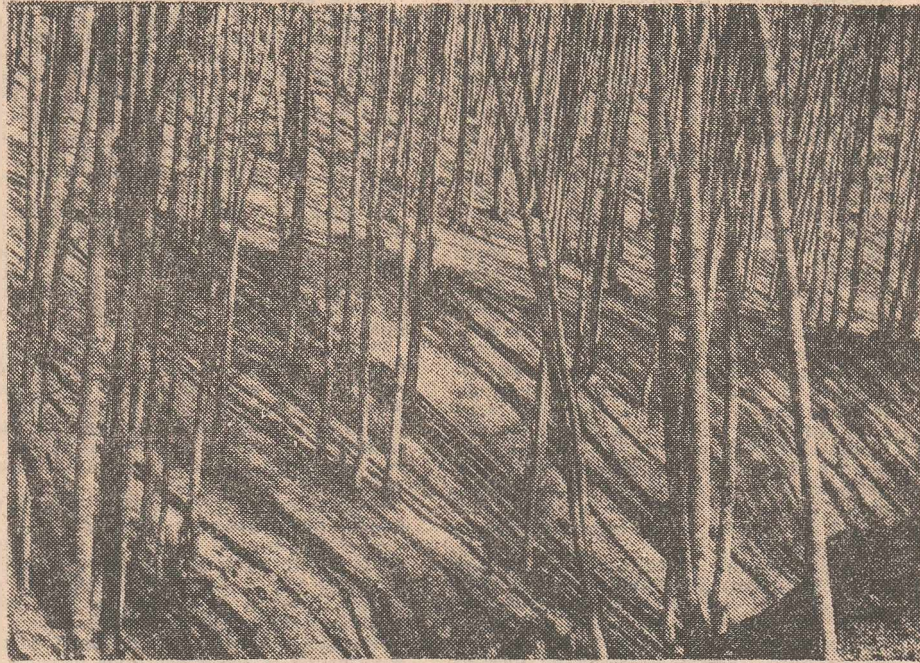
Din colțul de nord-vest al județului șerpuieste, pe hartă, firul albastru al albiei Mureșului. În latura dreaptă stau Călimanii. În stînga, Munții Gurghiuului. Mă ridic și pun degetul pe ceea ce în realitate poate fi un versant al Gurghiuului: „Ați putea spune ce fel de pădure există aici, în locul acesta unde, în teren, poate că sînt zeci de hectare?” Îmi răspunde că știe. Întreb dacă știe cu exactitate. Îmi răspunde că știe totul pînă la cele mai neînsemnate amănunte. Și, cu toate că nu pun la îndoială ce-mi spune, neîntîrziat vrea să și dovedească. Toată suprafața forestieră a județului este împărțită, îmi atrage atenția, în niște careuri. De fapt ei, silvicultorii, le spun „unități de producție” iar locul pe care-l arătasem pe hartă aparține unității Lăpușna nr. 6. Inginerul Ștefan Dumitrescu scoate harta, mare cîl biroul său, a acestei unități și un registru, numit „amenajament”, în care stau înscrise tot felul de rubrici și cifre. Cum harta unității Lăpușna nr. 6 este împărțită și ea, la rîndu-i, în alte careuri, mai mici, numite „parcele”, alegem, la întîmplare, pe cea cu numărul 25. Inspectorul-șef caută în registru și spune: pădure de molid, suprafața totală e de 19,3 hectare, vîrsta arborilor 120 de ani, diametrul mediu 46 centimetri, înălțimea medie 32 metri, densitate de 0,7, adică umbra pe care o fac acești arbori acoperă în această proporție de 70 la sută suprafața parcelei; parcela aceasta, mai arată inginerul Ștefan Dumitrescu, dă 650 metri cubi lemn la hectar. Cu acestea, puteam crede, explicațiile pe care le cerusem nu omiseseră nimic. Interlocutorul nostru continuă: „Totuși, la ora aceasta situația unității Lăpușna nr. 6 este anormală...”

Lăpușna nr. 6 are o întîndere de 5 879 de hectare iar arborii cuprînduși în interiorul perimetrului său sînt, în proporții variabile, de șapte clase de vîrstă. Cum clasele acestea de vîrstă merg din 20 în 20 de ani, adică molizii de la 1 la 20 de ani intră în prima clasă de vîrstă, cei de la 20 la 40 de ani în a doua clasă de vîrstă și așa mai departe, înțelegem că arborii cei mai bătrîni ajung pînă la aproape un secol și jumătate. Or, zice inginerul Ștefan Dumitrescu, vîrsta exploatare tehnice a molidului aparține clasei a cincea. Un molid este tocmai bun de tăiat cînd ajunge la 100 de ani. A-l păstra în pădure peste această vîrstă ar însemna să ne lăsăm furații de poezie, în dauna criteriului economic. Judecînd după rigurile acestui din urmă criteriu, în unitatea Lăpușna nr. 6 lucrurile ar intra în normal numai cînd, din fiecare clasă de vîrstă, vom avea molizii pe o suprafață de 1 200 de hectare. Or, astăzi, ca urmare a tăierilor necontrolate de odinioară, există o anumită disproporție. În timp ce clasele 5,6 și 7 totalizează abia 900 de hectare, iar clasa a treia, de exemplu, se întinde pe aproape 800 de hectare, molizii din clasa I cuprind, măsurînd tot în hectare, mai mult de două mii. Așadar, dintr-o clasă sînt prea mulți, din alta prea puțini. Cînd suprafețele acestea se vor echilibra, pădurea va intra într-un adevărat circuit: întotdeauna ceea ce se va tăia va fi înlocuit de noile plantații. Acest principiu a început să prindă de pe acum viață, prin prevederile Legii nr. 2/1976, ale Programului național privind dezvoltarea și conservarea fondului forestier. Sintetizînd, inginerul Ștefan Dumitrescu spune: „N-am voie să tai mai mult decît crește într-un an. Asta se numește posibilitatea pădurii. Înainte, ce să vă spun, se tăiau și două, ba chiar și trei posibilități. Și, potrivit Programului, mai trebuie să ținem astăzi seama de un lucru.”

„E vorba de compoziția pădurilor. Noi nu facem plantații de azi pentru mîine ci pentru oamenii secolului următor. Programul național oferă o perspectivă pînă în anul 2010. Trebuie să ne gîndim așadar la cei ce vin după noi, la cerințele lor. Cînd plantăm, ne întrebăm de ce vor avea nevoie oamenii acelor ani. Silvicultura merge azi mîna în mîna cu știința viitorului. De aceea, în munca noastră ținem cont de anumite tendințe ale dezvoltării. Astăzi, rășinoasele ocupă cam 27 la sută din suprafața pădurilor județului. În 2010, vor ocupa 40 la sută. Cam atît se estimează că va fi nevoie de lemn, de celuloză. Cînd vedeți, astăzi, niște oameni că plantează niște arbori, gîndiți-vă că ei lucrează pentru hîrtia ziarelor și revistelor acelor ani”.

ELIADE CONSTANTINESCU ■

Pădurea anului 2010 crește astăzi și are nevoie, înainte de toate, de căldura inimii omenești

În persoana lui Dumitru Ivănescu am întîlnit, fără a exagera cît de puțin, un om născut cu iubirea, respectul și înțelegerea, atît de necesare, pentru păduri. Și, credem, nici nu putea fi altfel un om a cărui viață este legată de la un cap la altul de pădure. După cum spun aceste, s-a născut în 1922 la Tureața, județul Botoșani, dar s-a născut, de fapt, în faimoșii codri ai Herței, după cum ține să precizeze. Tatăl său, lucrător la pădure, și-a deprins cei șapte feciori cu dragostea de pădure și de muncă. Încă de mici i-a luat cu el la plantat de puieți, la lucrări de îngrijire a pădurii și mai apoi, cînd au căpătat puteri, chiar la lucrări de exploatare. Dintre toți, Mitică s-a dovedit mai bun la carte și urma să părăsească satul, pădurea. Prin școli răzbeau mai greu copiii oamenilor săraci, dar veșnic premiantul Dumitru Ivănescu nu s-a dat bătut. În cele din urmă tot el a hotărît: „Tată, eu mă fac silvicultor”. După terminarea liceului la Siret, tot ca premiant, a urmat la Brănești o școală de brigadier silvici pe care a absolvit-o ca șef de promoție. O vreme a fost brigadier la Ocolul silvic Țigănești, acolo unde, cîndva, funcționase ca șef de ocol silvic și strălucitul dascăl al învățămîntului silvic, Marin Drăcea, pasionat și luptător neobosit pentru pădurea românească, pentru formarea ideii de conștiință forestieră, creator și deschizător de drumuri în domeniul cercetării silvice. Se pare că această coincidență i-a luminat intrucitva drumul și i-a întărit convingerea că el însuși poate da mai mult. Așa se face că fostul brigadier silvic a devenit ulterior inginer silvic și chiar doctor în silvicultură. Este autorul a peste 136 de studii și articole, a publicat 10 lucrări de specialitate, singur sau în colaborare. Cartea sa „Din istoria silviculturii românești”, care tratează într-un mod cu totul original evoluția concepțiilor în silvicultura noastră din toate timpurile, a fost distinsă cu premiul „Traian Săvulescu” al Academiei, pe anul 1972. În prezent, dr. ing. Dumitru Ivănescu este director adjunct științific al Institutului de cercetări și amenajări silvice; instituție ce am putea spune că are în grijă pădurile țării. În viața unui popor pădurile au avut dintotdeauna un rol dintre cele mai importante, ele constituind nu numai o excepțională sursă de materii prime, dar și unul dintre factorii cei mai importanți în asigurarea echilibrului ecologic, în conservarea mediului înconjurător. Fără a avea intenția de a intra prea mult în problemele strict tehnice, ne-am adresat omului Dumitru Ivănescu pentru a afla cîte ceva despre preocupările mai vechi sau mai noi din domeniul forestier.

— V-am ruga să începem cu rostul institutului dumneavoastră.

— Ajungem noi și la el. Mai întîi cred că ar fi bine să amintim că România se înscrie astăzi printre puținele țări din lume care și-au propus o vastă acțiune de perspectivă pentru apărarea și ameliorarea pădurilor. Avem mai bine de 6 milioane de hectare de păduri, care acoperă aproape o treime din teritoriul țării și ca suprafață împădurită ne situăm pe locul nouă în Europa, iar ca productivitate pe locul doi, după Elveția. „Programul național pentru conservarea și dezvoltarea fondului forestier în perioada 1976—2010” asigură o viziune prospectivă, clară, oferă largi posibilități de selecție a obiectivelor și problemelor importante pentru fiecare etapă. Prin aplicarea sa, programul depășește interesele imediate ale generației actuale, fiind menit să asigure printr-o gospodărire ra-

țională a pădurilor echilibrul ecologic necesar dezvoltării pe mai departe a națiunii noastre. A fost legiferată integritatea teritorială a pădurilor, regimul tăierilor a fost reglementat pe baze noi, axate în principal pe specificul procesului de producție din silvicultură, caracterizat prin cicluri mari, de la 30 la 160 de ani, fapt care face ca efectele măsurilor de gospodărire să se vadă în viitor.

— Ca o datorie față de viitorul acestui pămînt, în program este înscrisă o prevedere care cere ca fiecare locuitor între 7 și 60 de ani să planteze cite un puieț. S-a cam uitat din păcate.

— Nu peste tot. Anul trecut s-au plantat 5300 hectare în compania de primăvară și peste 3000 în toamnă. E adevărat că participarea cetățenilor țării și, în special, a elevilor și tineretului nu este chiar de masă. Poate nici nu se face prea mult pentru educarea oamenilor muncii în spiritul grijii, dragostei și respectului față de pădure.

— Sînt, după cum oricine își poate da seama, foarte dezavantajoase despăduririle intense și neimpăduririle la timp și corespunzător. Pe plan mondial s-a creat o conștiință forestieră, s-a dezvoltat știința despre pădure, s-a trecut la raționalizarea tăierilor. Cum credeți că trebuie făcute tăierile?

— Dacă am tăia ras, atunci s-ar deranja pe mai departe ecologia forestieră, așa cum s-a procedat în ultimele două secole. Nu-i vorbă că și în ani mai apropiați nouă se exploata tot în sistemul ras și numai pe unde erau drumuri. Se dezechilibră munții pe suprafețe mari, aproape imposibil de refăcut. Acum nu se mai taie ras mai mult de 10 hectare, iar din 1985 mai mult de 5 hectare. Programul, aprobat prin Legea nr. 2/1976, după care sînt gospodărite și valorificate azi pădurile țării, este un program profund științific, rezultat al cercetării și experienței înaintate din producție.

— Mai concret, dacă se poate.

— Se poate. Anual, pădurile țării au o creștere de 28 milioane metri cubi și cota anuală de tăiere prevăzută este numai de 20 de milioane. Rămîne o zestre de 8 milioane, care se conservă și contribuie la dezvoltarea și permanentizarea fondului forestier al țării. Regenerarea naturală este cea mai bună pentru a menține condițiile ecologice realizate de natură, pentru a păstra microclimatul de care lăstărișul are atîta nevoie. Terenul, pe cît posibil, trebuie acoperit. Să iau un exemplu. Dacă eu am 20 de arbori, nu-i tai pe toți. Tai șapte și după cîțiva ani mai pot tăia din nou. Dar, cei din picioare n-au stat degeaba. Au fructificat, au instalat un semînțis, semînțele au încolțit, au crescut puieți, s-au dezvoltat, și după ce m-am asigurat că ei sînt viitorul pădurei, tai și restul de arbori bătrîni, după anumite metode de exploatare și transport, avînd grijă să nu se distrugă semînțele instalate, care vor fi viitorul pădurii.

— După cum se vede și pe hartă, obîrșia apelor este în munți sau, mai exact spus, în păduri. Ce s-ar întîmpla dacă n-ar fi păduri?

— Izvoarele se creează tocmai datorită prezenței pădurilor. Precipitațiile sînt reținute, scurgerile sînt atenuate, evaporarea este mai mică acolo unde sînt păduri și precipitațiile formează astfel piraic și ruri care sînt baza vieții. Deci apa n-o păstrăm noi, noi, oamenii, o consumăm doar, ceea ce păstrează apa este pădurea. Este aproape imposibil de imaginat dezastrul ecologic ce s-ar putea declanșa dacă pădurile globului ar fi desfi-

ințate, mai ales cele din zonele de munte. S-ar produce în mod frecvent inundații catastrofale. Nu se poate concepe construirea de hidrocentrale fără împădurirea bazinelor cursurilor de apă care alimentează lacurile de acumulare. Pădurea are aici un rol de regulator al debitului de apă și de alimentare permanentă cu aceasta. Pădurea instalată pe terenurile în pantă, bine îngrijită, poate reține, prin litiera produsă de ea, 30—40% din precipitații, fapt care demonstrează rolul hidrologic al acesteia. Pe teren neimpădurit apele nu stau, cea mai mică înclinare a terenului le alungă, le face să alerghe, le duc la vale. Pămîntul reține doar în stratul de suprafață puțină apă, restul umple ripele cu puhoie care mătură totul în cale, ducînd mii de tone de pămînt fertil, în urmă rămînd stîncă goală.

— Asta la munte, dar la șes?

— În cîmpii, în locuri deschise, datorită vînturilor, evaporarea apei crește, în timp ce precipitațiile se mențin în medie în jur de 300—400 milimetri de apă pe metru pătrat anual. Apa asta nu cade în mod uniform, cînd se topește zăpada se duce, vara la fel, se evaporază. De aici necesitatea irigațiilor la culturile agricole. Dar chiar apa de irigație, apă scumpă, pentru că sistemele de irigație costă, se pierde prin evaporare în proporție de cel puțin 30% din ea. Dacă ar fi perdele de protecție, care ar împiedica vînturile, atunci transpirația și evaporarea solului ar fi mult reduse, la fel și apa din irigații s-ar pierde mai puțin.

— Sigur că orice discuție despre pădure — acest aur verde al omenirii — este incompletă fără a aminti că pînă acum se cunosc peste 5500 de întrebări ale lemnului, după cum citeam undeva. Pădurea mai oferă materii prime pentru industria alimentară și farmaceutică. Mai trebuie evidențiat aportul pădurii și la atenuarea zgomotelor și vibrațiilor precum și ca media excelent de recreere, sănătate, dezvoltarea turismului și multe alte binefaceri pe care ni le aduce nouă oamenii. Dar ne-am luat prea mult cu vorba și am uitat de contribuțiile institutului dumneavoastră.

— Asta a fost prima întrebare, credeți e-am uitat? Nu! Și vă răspund. Institutul nostru are, prin programul național, tocmai sarcina de a rezolva problemele de dezvoltare și conservare a fondului forestier al țării, în condițiile practicării unei silviculturi intensive și cu o exploatare rațională a pădurilor. În baza acestui program activitatea de cercetare și amenajare silvică s-a reorganizat pe șase mari zone forestiere: Moldova, Cîmpia Dunării—Dobrogea, Carpații—Subcarpații sudici, Banat—Mureșul inferior, Transilvania de nord-vest și Transilvania de sud-est. În fiecare zonă a fost înființată o filială de cercetare și amenajare silvică, avînd în subordine stațiuni de cercetare, de amenajare sau stațiuni mixte. Pentru fiecare zonă, respectiv filială și stațiune, au fost stabilite profilul și preocupările de bază, atît în ceea ce privește cercetarea științifică, cît și amenajarea silvică. Spre exemplu, Stațiunea de cercetare de la Cîmpulung Moldovenesc se ocupă de ameliorarea și cultura molidului, principala specie forestieră din țara noastră, Stațiunea Mihăilești — Argeș se ocupă de selecția și cultura gorunului, filiala Caransebeș de cultura și ameliorarea fagului, iar Stațiunea Vrancea de împădurirea terenurilor degradate și corectarea torenților.

— Fără a intra în amănunte, v-aș ruga să ne spuneți care sînt cîteva din preocupările acelea pe care le numiți de bază.

— La noi, în activitatea noastră, sînt chiar de bază. De selecția și ameliorarea unor specii forestiere am zis cînd am dat exemplele de mai sus. Ar mai fi: asigurarea materialului de împădurire genetic ameliorat, perfecționarea tehnologiilor de cultură și îngrijire a pădurilor, refacerea pădurilor slab productive, amenajarea bazinelor hidrografice torențiale și împădurirea terenurilor degradate inapte pentru alte culturi, mecanizarea lucrărilor silvice și de protecția pădurilor, creșterea aportului fondului forestier la protecția mediului înconjurător și am lăsat la urmă o sarcină a noastră, a tuturor cetățenilor patriei, aceea de a reamenaja anual 650 000 hectare de păduri.

— De ce ați lăsat-o la urmă?

— Pentru că dezvoltarea patrimoniului silvic, păstrarea și buna gospodărire a pădurilor, protejarea mediului înconjurător nu sînt treburi în exclusivitate ale specialiștilor, ci și ale noastre, ale tuturor. Marele om și gînditor care a fost Marin Drăcea a spus totul într-o frază. Permiteți-mi să închei discuția noastră cu ea: „Iubirea, respectul, înțelegerea pentru pădure, iată temelia însăși a pădurii românești, cu toate binefacerile pe care ni le poate da!” Sau, parafrazînd, am putea spune că pădurea anulului 2010 are nevoie, înainte de toate, de căldura din inimile oamenilor.

— Vă mulțumesc!

ION PREDOȘANU ■

Flacăra

SPIRITUL
REVOLUTIONAR
IN STIINTA
ROMANEASCA

(Urmare din pag. 1)

perită prin exploatarea carboniferă din zonă și prospectările geologice au evidențiat rezerve importante care pot sta la baza unei valorificări industriale.

Unele zăcăminte de sisturi bituminoase din lume au fost exploatare în trecut, la o scară redusă, pentru extragerea substanței organice din care se fabricau petrol lampant, uleiuri, parafină. O mică instalație de acest gen a funcționat și la Anina în perioada 1854-1883.

Dezvoltarea extracției petrolului și a industriei petroliere a determinat renunțarea treptată la aceste instalații.

În condițiile diminuării resurselor petroliere și a crizei energetice declanșată de aceasta, punerea în valoare a sisturilor bituminoase a căpătat un nou interes și a impulsat noi cercetări în această direcție.

Și la noi în țară s-a trecut la elaborarea unui program pentru valorificarea lor complexă.

Ce se înțelege prin valorificarea lor complexă și cum s-a realizat acest lucru?

— Programul de valorificare complexă a sisturilor bituminoase, aprobat în 1972 de conducerea superioară de partid și de stat, stabilea cercetările și acțiunile ce trebuie desfășurate pentru rezolvarea problemelor tehnologice care sîd ducă la următoarele obiective principale:

— asigurarea metodelor și tehnologiilor miniere de exploatare a sisturilor bituminoase din zăcămintul Anina;

— construirea unei termocentrale de mare capacitate care să utilizeze drept combustibil sisturile bituminoase;

— elaborarea tehnologiilor pentru valorificarea substanțelor minerale utile din cenușa rezultată la arderea sisturilor bituminoase;

— elaborarea tehnologiilor necesare realizării instalației industriale pentru extragerea uleiului de sist și pentru prelucrarea acestuia în produse petroliere și chimice.

La realizarea programului participă specialiști din unitățile de cercetare și proiectare ale Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, Ministerului Energiei Electrice, Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, Ministerului Industriei Chimice și Mi-

O șansă în bătălia pentru energie:

Șisturile bituminoase

În județul Caraș-Severin au început construcțiile termocentralei de 990 MW care folosește în premieră mondială șisturi bituminoase

nisterului Industriei Metalurgice. Acestuia din urmă i-a revenit și sarcina de a coordona desfășurarea întregului program.

Prin lucrări desfășurate anterior aprobării programului și intensificate după aprobarea acestuia, colectivele de cercetători și proiectanți din cadrul ministerelor participante la program au depus un volum mare de muncă pentru rezolvarea numeroaselor probleme legate de punerea în valoare a sisturilor bituminoase românești. Soluționarea problemelor legate de realizarea unei centrale electrice de mare putere în vecinătatea zăcămintului de sisturi supus unor seisme locale datorate exploziilor necesare exploatarea miniere, cit și evacuarea și depozitarea cantităților de cenușă au necesitat de asemeni un volum mare de cercetare și proiectare. Utilizarea cenușii pentru punerea în valoare a conținutului ei de oxizi de fier și alumina sau la fabricarea unor materiale de construcții, cit și problema extragerii uleiului de sist și a prelucrării acestuia în produse petroliere și petrochimice au necesitat de asemenea multe lucrări de cercetare la diferite niveluri de adâncire, de la laborator pînă la semiindustrială.

Munca plină de entuziasm și de dăruire a cercetătorilor, proiectanților, a tuturor celor care au fost antrenați în acest program va determina apariția pe harta țării a unor obiective industriale de mare însemnătate. Astfel la Anina au început lucrările pentru deschiderea exploatarea în carieră a sisturilor bituminoase (cu o producție anuală de peste 10 milioane tone), cea mai mare exploatare minieră de acest gen de la noi din țară și, fără îndoială, una dintre cele mai mari din lume. Adîncimea ei va merge pînă la 200 m și va fi utilizată cu mașini miniere specifice și de transport de cea mai mare capacitate, din care o bună parte realizate în țară.

Tot la Anina, la extremitatea sudică a carierei se desfășoară lucrările de construire a centralei termoelectrice de 990 MW, dotată cu turbine românești și cu cazane și echipamente proiectate și construite în țară, în mod special pentru arderea sisturilor bituminoase. Această centrală se va situa printre primele centrale electrice ca mărime de la noi din țară și va constitui, datorită combustibilului utilizat, o premieră pe plan mondial.

— Ce alte obiective de interes general și sociale vor fi realizate în zonă?

— Deschiderea acestei mari cariere și construirea centralei termoelectrice pe sisturi bituminoase va contribui la dezvoltarea zonei și a orașului Anina. Pentru alimentarea cu apă se vor amenaja un baraj și un lac de acumulare pe riul Poineasca, afluent al riului Miniș, din care va fi asigurată și apa potabilă a orașului Anina.

În zonă va fi schimbat traseul drumului național DN 57 pe porțiunea Marila-Anina în lungime totală de 17,9 km. De asemeni vor fi construite, amenajate și modernizate alte circa 20 km drumuri pe diferite trasee de acces la obiectivele industriale create.

Pentru asigurarea cazării personalului muncitor al noilor obiective se vor construi în zonă ansambluri noi de locuințe, care în bună parte vor fi amplasate pe dealul Colonovăț, unde se vor strămuta și locuințele vechi, din orașul Anina ce vor fi afectate de dezvoltarea viitoare a carierei.

— Cum se poate valorifica cenușa rezultată la arderea sisturilor?

— Cantitățile de cenușă ce vor rezulta odată cu intrarea în funcțiune a termocentralei vor fi foarte mari (circa 9 milioane tone/an), de aceea nu se poate vorbi încă de o valorificare integrală a lor. Totuși această cenușă poate servi ca materie primă la realizarea unor produse industriale. Cercetările desfășurate pînă în prezent au stabilit de asemenea posibilitatea tehnologică de a se extrage din ele alumina prin procedeul sinterizării alcaline.

Cercetările au evidențiat totodată posibilitățile tehnice de utilizare a cenușii de sisturi bituminoase la fabricarea unor materiale de construcții, ca betoane celulare autoclavizate, produse ceramice de gresie, adăos la măcinarea clincherului pentru fabricarea cimentului Portland. De asemeni a fost stabilită posibilitatea tehnologică de utilizare a rezidului rămas după extragerea aluminei din cenușa sisturilor bituminoase la fabricarea cimentului. Utilizarea industrială a acestor tehnologii va fi determinată de necesitățile dezvoltării capacităților pentru obținerea unor astfel de produse, cit și de aspectele specifice economice pe care le va prezenta fiecare obiectiv propus.

Ce mai e nou cu...

FLORIN DUMITRESCU,

În cadrul Laboratorului de electrografie și bioinginerie aplicată, colectivul de bioingineri, condus de medicul Ioan Florin Dumitrescu, continuă perfectarea tehnicilor privind metoda convertografică. Metoda — așa cum am avut prilejul să arătăm și cu alt prilej — poate sta la baza unui sistem de memorare a imaginilor preluate prin dispozitive electrono-optice sau poate contribui la investigarea comportamentului electric al organismelor vii. Ea poate fi utilizată de asemenea la explorarea corpurilor fizice inanimată, recomandîndu-se ca o nouă metodă de defectoscopie.

O altă preocupare imediată — a fiuut să ne informeze doctorul Florin Dumitrescu — este extinderea în cadrul laboratorului a atelierului de mică producție. Se preconizează astfel ca numeroase aparate gîndite și proiectate în cadrul Laboratorului de electrografie și bioinginerie aplicată să fie executate cu mijloace proprii sau prin colaborare cu diferite întreprinderi. Este vorba de construirea unor electronografe, spectrografe în electroluminiscență, reactometre precum și a unui sistem de transmitere a datelor biologice prin radiotelefonie.

MIHAI DĂNILĂ,

În conformitate cu o hotărîre luată în urmă cu zece zile de către conducerea Ministerului Sănătății, doctorul Mihai Dănilă trebuie să beneficieze de un cadru medical organizat pentru primirea și tratarea bolnavilor, precum și pentru testarea — în prezența specialiștilor — a metodei sale terapeutice. În acest scop — preciza aceeași hotărîre — Institutul de virologie „Dr. Ștefan Nicolau” va pune la dispoziția doctorului Dănilă un cabinet de consultații și un salon pentru internarea totului experimental de bolnavi. Din păcate, pînă în prezent nimic sau aproape nimic din toate acestea. Consultațiile — ne informează medicul Mihai Dănilă — au loc în biblioteca institutului sau pe culoarele acestuia. Cabinetul — dacă putem să-l numim așa — nu dispune nici de fisier, nici de serviciile vreunui laborator, iar testarea în timp a efectelor terapeutice ale medicamentelor administrate este practic imposibilă din moment ce nu există nici un salon pentru internarea bolnavilor.

Or, în asemenea condiții, nici medicul Mihai Dănilă, nici cei chemați să asigure girul științific necesar nu vor putea demonstra valoarea, efectele sau eventuala ineficiență a tratamentului propus pentru testare. În atare condiții ne temem că începe să capete iarăși realitate întrebarea unor cititori despre felul cum înțelege să se achite concret Ministerul Sănătății de sarcinile sale în ce privește corecția și riguroasa verificare a tuturor propunerilor „noului”.

OSIPOV-SINEȘTI

Ne-am adresat dr. Gr. Osipov-Sinești despre ale cărui noi greutăți am scris fugitiv săptămîna trecută spre a afla stadiul exact al valorificării noutăților sale atât de apreciate în țară și în străinătate.

— Ne bucurăm — ne-a răspuns doctorul Osipov-Sinești — de prezenta dumneavoastră în Centrul de parodontologie Bucur, centru care a găsit întotdeauna o deosebită înțelegere și un prețios sprijin în coloanele revistei Flacăra. Împreună cu colectivul meu de colaboratori sîm să mulțumesc din inimă conducerii statului nostru pentru tot ce a hotărît, principial, ca să se ia în seamă „noutățile în medicină” care erau ostracizate și împiedicate a se manifesta în mod concret; mulțumesc pentru lupta dusă spre binele sănătății celor suferinzi.

Răspunsul pe care vi-l pot da însă eu privire la ce s-a făcut concret în ce ne privește — este că nimic. Nimic nu s-a făcut. Totul dăinuie într-o indiferență care ne indignează. Mă gîndesc că frîncile contra noului au intrat din nou în acțiune, încercînd să facă totul ca să nu se concretizeze nimic din cele văzute de noi și hotărîte de cei în drept.

Am făcut totul, am dat totul, am creat cadre, am realizat invenții, numai pentru promovarea și afirmarea pe scară națională și internațională a acestei contribuții parodontologice originale românești. Dar rezistența plină de nepăsare de care mă izbesc la fiecare pas mă îngrijorează și mă mîhnesc.

Cum vă explicați că, din luna septembrie 1978, hotărîrea nobilă și generoasă a conducerii nu s-a materializat încă?

— Și cum vă explicați că, de la 24 noiembrie 1978, dată de cînd tovarășul ministru dr. Proca, prin înalta sa înțelegere, ne-a atribuit un local corespunzător pentru organizarea primului Centru de parodontologie românesc, pînă la ora actuală, deși s-au întocmit planuri și devize de amenajare, încă nu s-a bătut nici un cui?

Vă rog, explicați-ne — dacă puteți

— aceste grave enigme, deoarece activitatea noastră este constrînsă, așa cum veți deduce din discuțiile pe care le veți avea cu colaboratorii mei, să intre într-o etapă deosebit de anevoioasă, datorită condițiilor precare în care ne aflăm.

N.R. Mărturisim că nici noi nu înțelegem absolut nimic din tergiversările, amînările, făgăduințele neonorate și vorbele neînsoțite de fapte, legate de activitatea dr. Osipov-Sinești. Considerăm că persoanele răspunzătoare de această situație trebuie să explice — conform legilor statului și nevoilor oamenilor — ce se întîmplă de fapt.

MIHAI LEONTOPOP

Vești bune de la Centrul de fonoaudiologie din Șoseaua Pandurii-București, unde dr. Mihai Leontopol se bucură deocamdată, și sperăm că nu numai deocamdată, de bune condiții de lucru, pe măsura, dealtfel, a rezultatelor sale în lupta cu cancerul. Căci am fost vineri, 2 februarie, martorii momentului emoționant în care dr. Eugen Proca, ministrul sănătății, reputat medic român, a luat cunoștință direct de cîteva din victoriile dr. Mihai Leontopol, mai ales în ce privește cancerul de plămîni. Deschis și sincer, tovarășul Eugen Proca spunea că e impresionat de ceea ce vede, mai ales că în cîteva cazuri domina-sa, ca medic, cunoscuse starea gravă și ireversibilă în care se aflaseră, înainte de a începe tratamentul Leontopol, pacienții. Cu o promptitudine deosebită și cu o fermitate pe care am dori-o generalizată, tovarășul ministru al sănătății a indicat dr. Radu Ozun, directorul Direcției asistenței medicale din Ministerul Sănătății, să acționeze pentru materializarea imediată și în cele mai bune condiții a descoperirilor doctorului Leontopol. Putem informa pe cei interesați că într-un spirit de profund umanism, doctorul Radu Ozun a și început să-și îndeplinească sarcina, cu bucuria cu care oricare dintre noi ne-am achita de o asemenea nobilă sarcină.

Fracturile calcaneului — noi contribuții românești

Ele aparțin, s-o spunem de la bun început, medicului primar Nicolae Burghel de la Clinica de ortopedie a Spitalului de urgență din București și reprezintă rodul unei experiențe îndelungate, adunată între paginile monografiei „Fracturile calcaneului”, recent tipărită în limba română, ca o completare și aprofundare a unei mai vechi, prima monografie, modernă și complexă, „Le fratture del calcagno”, publicată în 1972 de Editura Piccin din Padova, Italia.

Nicolae Burghel a încheiat studiile de medicină în 1950, îndreptîndu-se, ca o primă opțiune, spre chirurgia generală, apoi spre ortopedie și traumatologie, discipline în care a avut ca maeștri pe renumiții profesori Darius Cuper și Alexandru Rădulescu. Sobru, la fel de concentrat asupra actelor sale chirurgicale ca și asupra vorbelor, Nicolae Burghel recunoaște că a învățat de la primul tainele ortopediei albe, nesingerindă, și de la cel de-al doilea, pe cele ale ortopediei chirurgicale, apelînd mai des la bisturiu. Mai tîrziu, după ce devenise el însuși un nume respectat și un profesionist căutat de pacienți pentru răbdarea și omenia sa, a urmat, în 3 rînduri, scurte stagii de perfecționare în Italia, lucrînd sub îndrumarea unor autorități în materie, a profesorilor Bonola și Paltrinieri de la Modena și, respectiv, Bologna, în ultimul oraș activînd în cadrul renumitului Institut Rizzoli. Pe măsura scurgerii timpului, făcînd, firește, întreaga gamă de intervenții ortopedice, s-a simțit tot mai atras de unul din oasele piciorului posterior, de calcaneu, pe atunci, în 1968 Nicolae Burghel și-a susținut teza de doctorat cu o cercetare în domeniu, încă înconjurat pe plan științific de o serie de semne de întrebare, legate de structura lui intimă, de mecanismul fracturilor sale. Nemulțumit de puținătatea și superficialitatea datelor cunoscute în literatura de specialitate a purces la reproducerea experimentală, efectuate în cadrul Catedrei de rezistența materialelor de la Institutul politehnic, căutînd să explice mecanismul intim al fracturilor. După studii amănunțite a pus la punct o teorie personală privind producerea fracturilor de calcaneu, folosînd în demonstrația sa principii de biomecanică, teorie care, înfățișată Congresului internațional de la Sidges, lîngă Barcelona, în 1969, a stîrnit un deosebit interes în rîndul participanților, fiind recunoscută ca o prioritate mondială.

De la teorie, doctorul în științe medicale Burghel a trecut la aplicarea practică, pornind la rezolvarea fracturilor de calcaneu pe calea refacerii formei anatomice, idee mai veche a unui traumatolog francez, Stulz, pe care a perfecționat-o, oferindu-i șanse terapeutice incomparabil superioare, folosînd-o, cu succese notabile, și în fracturile grave, în infundările mari. Constatînd că fracturile nu se însoțesc de necroze și calcaneu continuă să fie irigat de sînge, el a ridicat, într-o primă fază a intervenției, suprafața talamică, în a doua fază, refăcînd lățimea inițială prin compresiunea peretilor, strînsi între palme ca într-o menhină. Nicolae Burghel a modificat tehnica lui Stulz, scurttind perioada de convalescență, redîndu-l pe bolnavi mai repede familiilor și locurilor lor de muncă, vindecăți complet. Dacă Stulz introducea un cui în marea tuberozitate a calcaneului, bătîndu-l pînă în astragal, cui care trebuia scos printr-o a doua operație, specialistul român a înlocuit acest accesoriu prin una sau două broșe, în funcție de mărimea fracturii. Operînd în acest fel peste 100 de cazuri, a obținut rezultate funcționale dintre cele mai bune, perioada de refacere a articulației nedepășînd, în situațiile cele mai grave, 8 luni și ducînd la o reconstituire a formei anatomice a calcaneului cit mai aproape de normal. Cu ani în urmă, operația dura mai mult. Azi, cînd tehnica lui Nicolae Burghel e bine pusă la punct, excludînd orice factor de eșec, ea ține numai 40 de minute și mai important decît a o descrie în detaliu, îndeletnicire ambițioasă pentru un om din afara ortopediei, ni se pare faptul că ea a fost preluată de cîteva dintre medicii mai tineri ai Spitalului de urgență, de doctorii Nicolae Șerban, Constantin Nițu și Dumitru Stănculescu, acesta fiind, firește, numai un început. Se pune problema extinderii ei, a includerii în tratatele de specialitate, pe temeiul unor succese terapeutice indiscutabile, acțiuni care, avem convingerea, nu vor întîrzia.

La sfîrșitul lunii noiembrie 1978, medicul primar Nicolae Burghel a fost invitat la Madrid, la cel de-al V-lea Simpozion internațional al Societății de chirurgie ortopedică și traumatologică (SICOT), al cărei membru este, ca și al Societății italiene de ortopedie și traumatologie, reuniune care a adunat, în cadrul a două mese rotunde dedicate fracturilor calcaneului, întreaga elită mondială a disciplinei, renumiții profesori Merle d'Aubigné, Mazas, Copin, Touzard, Imhauser, Canale, Calderon, Heppensteil ș.a. Intervențiile specialistului bucureștean au fost ascultate cu multă luare aminte, el fiind unanim apreciat pentru noutățile științifice aduse în studiul fracturilor calcaneului, contribuții care-l situează, nu e nici o exagerare în afirmația care urmează, printre cei mai buni cunoscători din întreaga ortopedie contemporană.

VIDIU IOANIȚOIA ■

Un patent al naturii și un brevet românesc ignorat

— Tovarășe profesor doctor inginer Valeriu Patriciu, ideea heliotermei artificiale este pe cit de simplă, pe atât de seducătoare. De fapt, este vorba de un patent al naturii, căruia i-ai dat o formă inginerască și pe care l-ai brevetat. Revista noastră a mai avut prilejul să scrie despre invenția dumneavoastră, dar deoarece chestiunea a rămas la același punct mort, socotim util să revenim, ținând seama de aspectele ei economice și sociale. În adevăr, construirea unor helioterme ar asigura aplicarea în masă a unor tratamente balneare foarte specializate, rezervate până acum unui mic număr de stațiuni privilegiate. Pe plan economic, avantajul ar consta în aceea că ar oferi suferinșilor un tratament mai îndelungat fără ca ei să fie obligați să-și părăsească locul de muncă, deci și în afara perioadei de concediu. În același timp, folosirea sării necesare funcționării heliotermei artificiale ar asigura un dețușu util pentru sarea neutilizabilă industrial, rămasă la exploatarea salinelor. Am dori să prezentăm un dosar al acestei probleme.

— Prima filă a fost scrisă acum vreo șapte de veac. Și aproape cam tot atit s-a scurs de la înregistrarea invenției la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci — urmată de acordarea brevetului nr. 44.334 — fără a se face însă nici un pas concret pentru realizarea în practică.

— Un sfert de veac pentru o idee! Este ea oare utopică? Ar fi de mirare, sinteți inginer, profesor universitar din 1931, ați predat decenii la rând la Facultatea de mine și metalurgie a Politehnicii din Timișoara și la Facultatea de geologie și geografie a Universității din București, sinteți autorul a zeci de lucrări științifice, pe scurt, un om de meserie.

— Ceva tot s-a făcut în ultimii 25 de ani: s-au cerut avize sau s-a purtat corespondență cu Consiliul popular al Capitalei, Institutul de balneologie și fizioterapie, Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Sănătății (care este și titularul brevetului), Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, Întreprinderea de canal, apă București, Clinica de balneologie a Institutului medico-farmacologic București, Secția sanitară a Consiliului popular al Capitalei, Ministerul Turismului etc. Nimeni nu a răspuns „nu”, răspunderea a trecut de la unul la altul, astfel încât acum ne aflăm exact în punctul de unde am plecat. Aș fi putut accepta un răspuns negativ, fundamentat pe argumente economice, tehnice, de oportunitate etc., eventual aș fi putut contraargumenta, dar ce contraargument pot fi aduse TĂCERII care s-a lăsat de ciffva ani asupra acestui proiect? Ar trebui discutat, experimentat și apoi trecut la scară industrială. O acțiune în acest sens a început în 1956, dar a rămas nerealizată. Ideea în sine este simplă, cerind investiții mici și ușor recuperabile, dat fiind numărul potențial extrem de ridicat al beneficiarilor heliotermei artificiale.

● Apa dulce mult aduce

Citind un studiu al său apărut mai demult într-o revistă de specialitate și trecind peste amănunțele tehnice, constructive, interlocutorul nostru explică esența invenției.

Să pornim de la helioterapia naturală. Pe cit de folositor, pe atât de rar întâlnit în natură este fenomenul de suprapunere a unui strat de apă dulce care să se scurgă pe suprafața unui lac sărat. Această împrejurare excepțională duce la o stratificare a soluției saline, de concentrații crescînd spre adîncime. Se creează astfel nu numai o stratificare a temperaturilor, ci și posibilitatea de înmagazinare a energiei calorice pe o anumită perioadă de timp. Balneatia în astfel de lacuri are efecte terapeutice deosebite. Cufundarea corpului omenesc într-o soluție de concentrații și temperaturi diferite pe verticală face ca el să fie supus unor presiuni variate, iar curenții electrochimici care iau naștere în organism au un efect puternic asupra glandelor cu secreție internă. Folosirea rațională a unor astfel de băi s-a dovedit a fi de mare valoare medicală.

Se știe că în orînduirea noastră sănătatea oamenilor muncii constituie o preocupare permanentă a forurilor de conducere. Dar oricît de mare este dorința de a face ca toți oamenii muncii să beneficieze de asemenea tratamente atunci cînd au nevoie, locurile de cazare ca și perioadele favorabile băilor în aer liber rămîin limitate.

— De aceea ne-am pus întrebarea dacă știința și tehnica nu ne dau posibilitatea de a crea efectul helieterm după voința noastră oriunde este necesar. Pe această cale s-ar realiza noi mijloace de îngrijire a sănătății, chiar în apropierea locului de muncă, fiind posibil a prelungi

timpul de cură fără întreruperea activității în producție și a se urma tratamente independente de concediul de odihnă. Un răspuns pozitiv îl dau rezultatele unor experimentări efectuate încă în 1955 în stația-pilot de la Praid, cu o suprafață de 0,14 ha, care au dovedit că se pot realiza după voință și necesitate termele solare de tipul Lacului Ursu de la Sovata. Ulterior, am obținut și brevetul corespunzător.

In fond, cum ia naștere terma solară? — unul din cele mai interesante fenomene naturale de acumulare a căldurii solare. Ea ia naștere, cum am spus, în lacurile cu apă sărată, la suprafața cărora se scurg apele dulci provenite din izvoarele sau piraiele învecinate, dar această explicație — cea justă — este de dată mai recentă. La început, se explica încălzirea apelor unor lacuri sărate prin legătura presupusă cu unele izvoare termale, de la care ar primi apa caldă. Mai cu seamă Lacul Ursu de la Sovata, situat în imediata vecinătate a regiunii vulcanice Harghita-Căliman, părea să îndreptățască o asemenea teorie.

Ceea ce alcătuiește însă specificul acestui lac este faptul că la suprafața sa plutește apa dulce adusă de două mici piraie și că în adîncime apa sărată prezintă o stratificație a salinității. Apa dulce fiind mai ușoară curge pe deasupra celei sărate; totodată, apa dulce, avînd o căldură specifică mai mare, se încălzește mai încet și formează un strat izolant. Aceasta face să se mențină un timp mai îndelungat temperatura soluției saline aflate dedesubt și care s-a încălzit mai mult datorită căldurii specifice mai mici. Tocmai suprapunerea unor straturi de apă cu proprietăți fizice diferite creează posibilitatea de acumulare a căldurii solare, deoarece în aceste condiții căldura se transmite mai repede către straturile adînci decît spre suprafață. Pe această cale ia naștere terma solară sau helioterapia.

Temperatura apei sărate crește cu adîncimea pînă la circa 2-3 m, adîncime la care razele calorice ale soarelui sînt absorbite în întregime. În lunile calde, cu insolație puternică, temperaturile ajung pînă la 45-50 grade și, în unele cazuri, chiar pînă la 70 grade. Tot în Lacul Ursu s-a constatat că la adîncimea de 2-3 m temperatura apei se menține la 28-32 grade chiar atunci cînd apa de la suprafață îngheață. Așadar, terma solară păstrează și în timpul iernii o parte din căldura căpătată de la soare în celelalte anotimpuri.

— Studiile noastre — continuă profesorul Patriciu — efectuate în bazinul cu apă sărată de la salina Praid, unde Ministerul Industriei Chimice ne-a înlesnit experimentarea, au dovedit, o dată mai mult, că fenomenul de încălzire se datorează radiațiilor solare și nu izvoarelor termale, menținerea temperaturii ridicate fiind consecința suprapunerii unui strat de apă dulce și a lipsei curenților. În timpul verii, zilele sînt lungi și radiația solară este puternică, iar nopțile scurte; de aceea, pierderea de temperatură este foarte mică și acumularea de căldură foarte mare. Pierderea va fi minimă și acumularea maximă atunci cînd peste un strat alcătuit de o soluție salină foarte concentrată se va găsi un strat de apă dulce, care, din motivele mai sus arătate, va forma, într-o anumită măsură, un ecran izolant, datorită căruia se micșorează pierderea căldurii în atmosferă și se favorizează acumularea și menținerea ei în lacul helieterm. În aplicațiile tehnice ale fenomenului este necesar ca grosimea stratului de apă dulce să fie reglabilă în funcție de condițiile atmosferice, pentru ca eficiența să fie maximă. De asemenea, trebuie păstrată

o diferență cit mai tranșantă de salinitate la contactul dintre pătura superioară de apă dulce și soluția concentrată din bazin.

● Sovata la București — și poate și în California

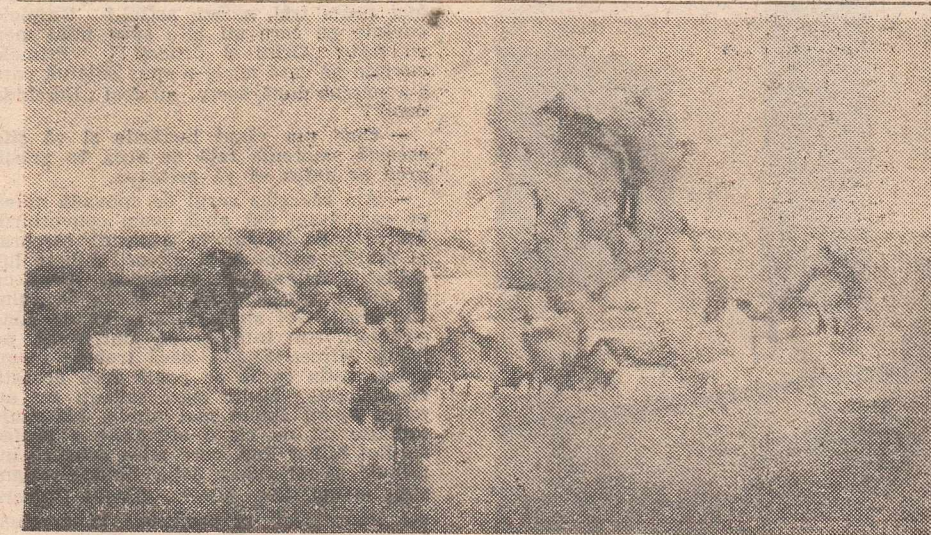
Prin cercetările experimentale întreprinse de profesorul Valeriu Patriciu s-a urmărit stabilirea condițiilor tehnice și economice în care fenomenul helieterm să fie reprodus la un nivel care să egaleze și poate chiar să depășească termele solare naturale. Astfel, s-a întocmit proiectul tehnic, care formează și obiectul brevetului. Ca punct de plecare pentru amenajarea unei helioterme artificiale poate servi fie un lac sărat natural, fie un lac cu apă dulce, fie un lac sau bazin artificial cu adîncime de 2,5-3,5 m. În cazul cînd helieterma s-ar construi în apropiere de țărmul mării — s-a elaborat un proiect în acest sens pentru Mamaia — se poate obține soluția salină prin concentrarea apei sărate marine sau din oricare izvoare sau sondaje care debitează soluția salină — prin evaporare asigurîndu-se gradul de concentrare dorit. Firește, este necesară și o sursă de apă dulce, din care un debit reglabil să fie dirijat la suprafața apei sărate.

Dar mai apare un aspect, deosebit de important în condițiile de azi, în care se impune cu acuitate necesitatea unor noi surse de energie. Prin dirijarea și controlul fenomenului helieterm, lacurile sărate sau bazinele salinizate artificial pot deveni adevărați acumulatori de căldură. Cu ajutorul pompelor de căldură — despre care am mai scris în „Flacăra” nr. 1/1979 — energia termică înmagazinată în helioterme poate fi transformată în energie mecanică. Desigur, pentru precizarea randamentelor ar trebui efectuate experimentări și studii speciale.

— Dar procurarea sării necesare heliotermei artificiale nu implică oare cheltuieli prea mari? — I-am întrebat pe profesorul Patriciu.

— Nicidecum. Dispunem de rezerve uriașe de sare în cele peste 200 masive cunoscute în țara noastră. În plus: 1. — Este necesar să se găsească un dețușu pentru importante cantități de sare ne-industrializabilă, cu un anumit conținut de argilă, care rezultă din exploatarea curentă a zăcămintelor de sare. Aceste cantități, la cele mai multe saline, alcătuiesc o rezervă inutilizabilă industrial. 2. — Ca urmare a perfecționărilor tehnice introduse în ultimii ani în exploatarea de sare din țara noastră, prețul de cost a scăzut atît de mult, încît, după părerea mea, termele solare pot fi realizate în condiții economice satisfăcătoare chiar dacă întrebunțăm în acest scop sarea industrială.

— Concluzia? — Ar putea fi luată în considerație generalizarea construirii heliotermei în localitățile miniere, în general în centrele muncitorești și în marile orașe, într-o perspectivă relativ apropiată, cheltuielile fiind mici — repet — și amortizarea rapidă. Heliotermele ar putea servi drept baze și pentru administrarea a numeroase și variate tratamente balneare curative, de pildă cu nămol de Techirghiol, Nuntași, Chituc etc. Firește, cuvîntul final va aparține medicilor balneologi. (De amintit că o expertiză solicitată de Consiliul popular al municipiului București încă în... 1962 de la Clinica de balneologie a Institutului medico-farmacologic București a sprijinit călduros această idee.) Important este că pe această cale un mare număr

de suferinzi ar beneficia de tratament chiar în localitatea unde își au domiciliul. „Sovata la București!” — cum suna și titlul articolului din „Flacăra”. La București și în multe alte orașe, fără a mai fi necesare investiții în noi hoteluri și alte facilități de cazare, transport etc. — Se întrevăd și posibilități de valorificare în afara granițelor țării?

— Recent, după participarea mea la al V-lea Simpozion internațional al sării de la Hamburg am efectuat o călătorie de studii de 12.000 km în California și alte state americane învecinate. Cu acest prilej am identificat câteva lacuri — Mono Lake, Lake Tahoe, Salton Sea, nu departe de vestitul Palm Spring, și altele — care, cel puțin după o primă impresie, ar oferi condiții de aplicare pentru brevetul românesc, în cazul cînd ar fi protejat și în țări străine.

● Și lacurile naturale trebuie protejate

În acest context mai larg, interesul propunerilor profesorului Patriciu este relevat și de inginerul Valentin Alexandru C. Bulgăreanu, specializat în studiul lacurilor cu proprietăți terapeutice. În ultimii zece ani, împreună cu un nucleu de cercetare din cadrul Întreprinderii geologice de prospecțiuni pentru substanțe minerale solide București și în colaborare cu medicii balneologi, a observat și studiat 30 lacuri din țară: Ursu-Sovata, Amara-Ialomita, Mitreni-Ilf, Nuntași-Constanța, Balta Albă-Buzău, lacurile de la Ocna Sibiului etc. Domnia-sa este și membru al Societății internaționale de limnologie teoretică și aplicată și autor a circa 20 lucrări publicate sau aflate sub tipar.

— Așadar, am cercetat 30 lacuri pentru a le evalua calitățile terapeutice și potențialul de formare a nămolului sau peloidogeneza, cum se mai spune. Trebuie subliniat că efectul helieterm natural este extrem de rar în lume. Recentul tratat de limnologie (știința despre lacuri) al profesorului american Hutchinson menționează un singur lac helieterm în S.U.A., Hot Lake, și unul în Franța, dar citează la loc de cînte lacurile helieterme din țara noastră. Iată deci că necesitatea heliotermei artificiale apare dictată de însăși raritatea fenomenului în natură. Există apoi și un alt aspect, pe care mulți îl scapă din vedere: lacurile helieterme din România — ele nu depășesc cifra de zece — trebuie și ele protejate!

Cercetările inginerului Bulgăreanu și ale colaboratorilor în zona Lacului Ursu au fost deosebit de amănunțite. S-au preluat datele furnizate de Direcția apelor Mureș și rezultatele măsurărilor proprii pe mai mulți ani — inclusiv măsurători în adîncime din metru în metru! — și s-au luat în considerare factori foarte diverși, pentru a se stabili corelații și a se determina debitele optime de intrare a apelor dulci și de evacuare a apelor dulci și sărate.

Concluzia acestor studii precise este categorică: pentru păstrarea efectului helieterm în Lacul Ursu numărul scăldătorilor nu trebuie să depășească 700 pe zi. Or, actualmente, în plin sezon se ajunge și la o cifră de zece ori mai mare! Drept consecință, se reduce drastic acțiunea terapeutică, deoarece, în urma agitării apei, diferența dintre stratul cald și cel rece, în loc să fie de 15-20 grade (optim), se micșorează pînă la 4-5 grade. O altă consecință nedorită a suprasolicitării lacului: compromiterea pe termen lung a efectului helieterm natural. O discuție tehnică ne-ar duce însă prea departe.

— Iată de ce — subliniază interlocutorul nostru — soluția rațională ar fi, după părerea mea, acțiunea în paralel: 1. — Prezervarea efectului helieterm în lacurile noastre naturale pe baza reglării optimizate a debitelor, cum tind să evedențieze lucrările colectivului nostru și preconizează brevetul profesorului Valeriu Patriciu; 2. — Reamenajarea unor lacuri sărate naturale în scopul realizării efectului helieterm (se efectuează studii în acest sens la Ocna Sibiului); 3. — Construirea de terme solare, pe baza brevetului profesorului Patriciu.

Desigur, aceste helioterme nu se pot construi de azi pe mâine, dar, credem noi, ar fi util să înceapă o discuție, să se evalueze posibilitățile și să se ia — după aproape 25 de ani — o hotărîre, într-un sens sau altul. Am găzduit bucuroși în coloanele revistei păreri ale medicilor balneologi și ale altor specialiști.

Decamdată, doar brevetul există și — parafrazîndu-l pe Gabriel Marquez — un sfert de veac de singurătate.

LIONEL NIȚESCU ■

Mihai Olos

„Cinstea și munca, ochii și pruncii. Acestea ne sînt viața și opera“

— V-am căutat la telefon și la obișnuita întrebare — cu ce vă îndeletniciți? — mi-ați răspuns: lucrez. Imi pare o invenție verbală potrivită, cu care putem și începe interviul; vorbiți-mi, așadar, despre creație.

— Cineva, intrînd în atelierul meu, în chip de binețe, mi-a spus această minunată lozincă: „Cinste și muncă“. Aveam de ce să mă rușinez, căci tocmai nu lucrăm nimic. Iar la plecarea s-a rușinat să mi-o mai spună el, căci nu lucrăm, desigur, nimic nici în timpul cit starăm de vorbă. Și-am stat mai departe și m-am gândit ce fac eu cînd stau. Și tocmai atunci ai dat dumneata telefonul... Și m-am auzit mirat cum s-a petrecut această telescopare. Te așteptai mata să-ti vorbesc despre celebra creație-transpirație?

— Nu. Ce faceți cînd nu lucrați și nu creați?

— Citesc poezie, cel mai bun prieten al mei sînt poezii — scriu uneori poezie. În Maramureș organizez sau particip la cenacluri și întâlniri literare. Am o bună memorie a versurilor. Pot recita mai mult de o zi întreagă, întruna. Nu pot citi proză și, cînd e, imi pare că sînt tentat să scriu proză, de vreme ce în unele momente (de oboseală?) imi vin în minte trei formule stereotipe, dintre care ultima: am să scriu un roman. Niciodată nu m-am gândit serios înșă la asta. Probabil că e vorba doar de o reminiscență a unor ambiții prea crude ale unuia care, ca toți muritorii, își visează viața „nemurită“, într-un roman. Muzică nu prea ascult, nu-mi place radioul, nu-mi place televizorul, nici nu-l am și evit vizite în case cu televizor. Nu am unde asculta concerte pe viu, iar muzica înregistrată mă nemulțumește. Dar cînt, cu țărani și cu prietenii mei maramureșeni proveniți din mediul țărănesc. Cu prietenii din cînd în cînd ne stîmpărăm dorul de cîntec „horînd“ cite o noapte în atelierul meu. Mă plictisesc cei ce-și fac din cîntec profesie. Imi place că Sergiu Celibidache refuză să-și înregistreze concertele. El cunosc și mi-e drag Marin Constantin, dar imi bucură viața „durerea care se preschimbă în cîntec“ (Blaga) rudimentar (și totuși, cit de savante sînt horile noastre cu noduri pe care nu știu dacă le va cînta vreodată cineva după note ori benzi). În singurătate sau în lume, cînd simt că e nevoie, trag o țipuritură și am sentimentul că înalt o catedrală. În sfîrșit, iubesc dansul.

— Preferințele poetice românești?

— În poezia noastră o apreciez întii pe cea populară care n-a prea fost adunată într-o carte importantă, alcătuită, pe criterii înalte. Cultura noastră e mai presusă, după părerea mea, în folclor decît în tot ce avem de scris. Preferințele din poezia cultă sînt în legătură cu aceasta și mă simt legat mai mult de perioada dintre cele două războaie, după marele Eminescu. Într-o vreme i-am citit mult și poate adîncit pe Arghezi, pe cei trei B, cărora le-aș mai adăuga încă doi: Botta și Baconsky. Nu pot uita și nu le pot mulțumi marea bucurie pe care mi-au dat-o. Pe A. E. Baconsky cred că l-am citit integral, inclusiv eseistica, proza, traducerile. Era un om exemplar.

— Ce scriitori ați mai cunoscut sau mai cunoașteți?

— Pe toți scriitorii români contemporani care mă interesează i-am cunoscut

ca și pe plasticieni. Eu am o mare curiozitate de a-i cunoaște pe oameni nu numai după operă. Despre cei în viață nu vorbesc acum. Dar dacă am ajuns la amintiri cu scriitorii, acestea se întorc, iar, la anii din jurul lui '60, la Cluj. Seara mă plimbam pe strada Andrei Mureșanu și îl vedeam la lumină, prin ferestra deschisă, cu barba și pletele albe, scriind sau citind, pe Agârbiceanu. Imaginea aceea m-a satisfăcut, inspira o mare liniște. Pe Blaga nu l-am văzut niciodată pe cînd trăia. Prietenii de-aj mei s-au încumetat să-l viziteze, unii cunoscuți îl frecventau — eu, totuși, nu. Dar s-a întîmplat un lucru ciudat. Zi de zi treceam cel puțin de două ori prin fața capelei clinicilor aflată la stradă, pe Babeș, și o singură dată, într-o senină dimineață de primăvară am avut curiozitatea să intru. Pe necrologul obișnuit: Lucian Blaga!! Două femei bătrîne în negru, la stînga. Am privit chipul de marmură al poetului, pe catafalc. Aveam blocul de învățel în desen la mine. Impulsul de a-l desena cred că l-am avut doar să-mi aduc aminte că ar fi fost o împietate. Chipul poetului a rămas, de marmură, în memoria mea.

— Ca orice om de artă ați trecut firese prin neocolita etapă a debutului; cine v-a sprijinit să treceți bine acest prag?

— Paternitatea descoperirii mele ca artist, o datorez tovarășului Nicolae Ceaușescu. În 1964, cînd era doar secretar în conducerea partidului, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au fost în Maramureș și într-o întîlnire de neuitat cu grupul de artiști plastici de la Baia Mare, a venit la mine, care stăteam timid în spate, lîngă întrerupător. M-a prins de braț și mi-a spus: „Hai aici, tovarășe!“ În fotografiile care s-au făcut am apărut lîngă tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu. A fost prima dată cînd m-a remarcat cineva printre artiști, ca artist. Dacă fac publică acum această mărturisire de inimă pe care am mărturisit-o doar celor apropiați, este ca să-i mulțumesc peste ani, pentru că în acel gest simbolic eu am simțit un mare îndemn și o gravă răspundere. În toate acțiunile mele din țară ca și în străinătate mă străduiesc să nu dezminț răspunderea acestui îndemn, repetat dealtfel tuturor artiștilor și la Conferința noastră națională cînd ne-a spus că întoldeauna conducerea partidului ne-a considerat și ne consideră alături în lupta pentru fericirea omului.

— Nu vreau să discutăm deocamdată despre sculptorul Mihai Olos, domeniu în care sînteți binecunoscut. Cei care stau în preajmă vă știu pictor, poet, cîntăreț. Nu-i o povară să duci în spate aceste pasiuni?

— Mi-a mai fost pusă o asemenea întrebare. Aș fi vrut să fiu, cu adevărat, plugar, dar plugar pe pămînt, cum nu a reușit să fie pe deplin nici tatăl meu, țaran român din Maramureș, și nici frațele meu mai mare, o vreme minier la Herja. Da, plugar aș fi vrut să fiu, plugarul care era de toate: arhitect, sculptor, cîntăreț, preot, învățător, vrăjitor, armurier, fierar, cioban, muncitor, vizionar, dar înainte de toate — plugar. Ultima mea expoziție a fost în toamna anului trecut în R.F. Germania. Eu nici nu am văzut-o, decît în fotografii. A fost prezentată în cadrul unui concurs mondial de artă. Trebuie să fie ceva, ca spectacol,

- Născut la 26 februarie 1940 în comuna Ariniș, Maramureș.
- La 13 ani vede prima dată un oraș: Baia Mare.
- Pictor, membru al U.A.P., sculptor, arhitect, poet, cîntăreț... Unul dintre cunoscuții artiștilor români de azi.
- Din 1962 participă la nenumărate manifestări plastice colective în Maramureș, în Capitală și în țară, la expoziții românești în străinătate

asemănător cu Tinjaua maramureșeană dar de mai mari proporții, durînd șase zile lucrătoare. Se ară cu plugul tras de animale, dar și cu cele mai moderne mijloace. Aflat de data aceasta la cea de-a XXV-a ediție, concursul de plugărit, la care eu am fost prezent prin picturi, sculpturi și proiecte de arhitectură, imi oferă satisfacția întîlnirii pe un alt plan cu plugăria străbunilor mei. În clipa asta imi vine în minte o definiție a Marthei Bibescu: „Țăranii sînt singura noblețe a naturii“.

— Un artist trebuie să stea în izolare și să rămînă credincios unei singure păreri despre artă, care pînă la urmă tot izolare se cheamă?

— Am citit un gînd al unui artist care spune că cine nu iubește singurătatea nu este profund; mie nu mi-e frică de nimic mai mult decît de singurătate. Cel mai bine pot să lucrez la atelier cînd îi știu pe cei trei copii ai mei jucîndu-se în curte.

— S-ar putea zice că locuind în Baia Mare pe o stradă ca toate străzile sînteți lipsit de tumultul marilor centre, acolo unde s-ar parea că se stabilește interferența valorilor...

— Aversivitatea mea pentru singurătate se naște, probabil, dintr-un prea mult al ei, deși trăiesc fericit printre oameni dragi și prieteni, într-o condiție socială față de care nu pot să am nici un reproș. Aceasta era și starea tatălui meu, care avea pămînt puțin și suflet mult. Își lucra pămîntul în cîteva zile din an. Cit a trăit mama, tata nu trebuia să facă eforturi ca să ne asigure o viață fericită și îi rămînea mult timp pentru lume. Și eu mă duc mult, și de multe ori singur, în lume. Am o patimă a călătoriei pe care știu cum să o așez pe o tradiție. De n-ar fi numai cîntecul: „Drumu-i lung, pe el mă duc / Capătul nu l-ajung“...

— În discuția de pînă acum a revenit des imaginea părinților. Ce simbol sînt ei pentru artă, pentru modul de a exista?

— Nimic nu mă preocupă, nici chiar arta pe care o fac, precum imaginea părinților. Să nu mi-o luați în nume de rău, desigur imi iubesc mult copiii. Cine mai poate trăi, astăzi, astfel? Ultimele cuvinte pe care mi le-a spus tatăl meu au fost: „Ochii și pruncii!“ Primele cuvinte pe care mi le-a spus băiatul, care s-a născut după aceea, au fost „Deschide ochii!“

— Cine v-a văzut lucrările și vă știe această smerenie față de ceea ce grațiți, greu ar putea să vă priceapă.

— Am să retez aerul de spovadă naivă pe care l-am dat pînă acum convorbirii. Vă referiți desigur la aspectul cerebral al multor sculpturi și picturi. Iubesc luciditatea împinsă în nesfîrșire. Cred că de aici s-a născut înșăși ideea Orașului Universal. Noi sîntem un neam de constructori. Am întregat pe mai mulți, pe însuși Mircea Eliade, dacă trebuie să-mi zidesc soția ca să se poată face această construcție. Mulți mari savanți nu au putut să-mi spună mai nimic. Mă mulțumește cit de cit o afirmație a profesorului Mihai Pop, care mi-a spus că nu trebuie să-mi zidesc soția fiindcă mi-am zidit mama. Cine știe?... Orașul Universal l-am visat, la propriu, în noaptea morții lui Le Corbusier. Cetatea ideală,

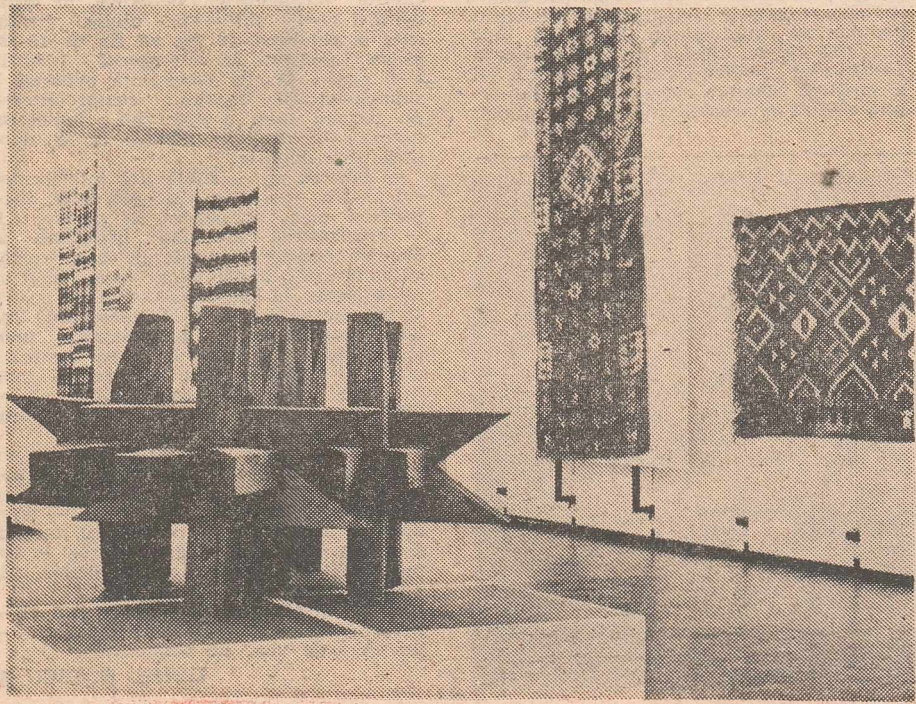
visată de cînd lumea. După Republica lui Platon au fost inchipuite cetățile ideale ale Renașterii, ca foarte multe cetăți care se propun astăzi. Cunoșc vreo treizeci de propuneri urbanistice globale, în epoca actuală, întreprinse de artiști, politicieni, arhitecți, savanți, esteți, sociologi etc. Deosebirea constă în aceea că eu aduc ceva concret, poate singurul, cum presupune și criticul Mihai Drișcu. Mă bazez pe o tradiție milenară, care străbate neamul meu de meșteri constructori ai lemnului. Cercetările altora devin utopice fără ghilimele pentru că sînt fie idealiste, fie doar abstracte. Pe cînd aici este vorba despre o structură-modul concretă: șase elemente care se cuprind două cite două și reciproc pe cele trei coordonate carteziene ale spațiului — esența dialectică a tridimensionalității. Vorbind despre noua ordine politică și economică a lumii, la ce se poate gîndi un arhitect? — la noua ordine arhitecturală a lumii, la noua ordine, plastică a lumii, sculptorul și la noua ordine a lumii, pictorul.

— Un mare învățat al nostru, vîzîndu-vă lucrările, își exprima satisfacția că după H. Coandă mai e un român care să atace îndrăzneț construcția lumii...

— Acesta este Constantin Noica, pe a cărui operă teoretică mă rezam cu folos. Rostirile dumisale în cuvînt sînt aceleași pe care le încercăm în cazul meu lemnul și alte materiale. Coandă a conceput, la fel, un megalopolis, — îl numisem în gînd printre utopiștii pomeniți. I l-am văzut într-o machetă în muzeul din București. Păcat că nu cunoscuse structura propusă de mine. Cu experiența și știința sa se putea face imens, practic, printr-un acord al viziunilor. Structura plastică pe care am preluat-o din șterguri, țesături, covoare, imbinările grinzilor din lemn și a unor construcții-machete maramureșene date clar pentru o construcție universală o văd plimbîndu-se unitar, aceeași, prin genuri diferite: în obiceiuri precum claca, simbra, tinjaua etc., în figurile dansului, în hori și hore. Este un factor de stil. Aceste construcții care se probează atît de bine și cu toate mijloacele moderne sînt un simbol al unei unități tolerabile, umane, care nu desființează nici personalitatea individului, nici rostul colectiv. Am expus în Muzeul Maramureșului din Sighetu Marmăției, desemnate, lucrările mele printre ale meșterilor țărani pentru a dovedi de unde am pornit și unde se poate ajunge — un prinos de recunoștință față de acest pămînt, care ne-a dat totul și nu-i vom fi niciodată îndeajuns de recunosători, cum spunea Brăncuși. Am aflat tîrziu că Brăncuși și-a gîndit Coloana fără sfîrșit amplificată în spațiu și timp pînă la a deveni locuibilă, cînd ideile Orașului Universal mi-au fost relativ cristalizate. Eu pornisem de la fusul maramureșean cu zdran-găne (sau cu țurgălă) ce prezintă la un capăt o „corolă“ de bucățele mici de lemn, care, fără să fie țintuite în cuie sau lipite cu clei, se unesc într-un tot indestructibil. Pe axul acestui fus, în unele variante, se pot citi exact elementele Coloanei fără sfîrșit, iar elementele mici din lemn repetă și ele împreună în spațiu contururile Coloanei.

— Oare Brăncuși a cunoscut Maramureșul?

— Se afirmă că a fost de două ori în Maramureș și unii spun că ar trăi undeva un bătrîn la care ar fi tras de mas. Eu,

Conturul Patriei

Nu-mi plac mașinile, deși
Nu-mi plac oglinzile, cea:
Iubesc un măr care înflor
de mii de ani,
Iubesc un crin care arde
ca o iubire.
Iubesc dealurile verzi ale
Cetățile crescînd pe cîmp
de aur
Prin care călărețul trece
Cu sufletul plin de speran
Modelează vîntul în munț
chipuri de basme
Ne modelează dragostea
Conturul rotund al Patriei

am căutat, nu am găsit nimic. În satele Maramureșului oamenii vă apă nune și poate mai puțin după ce faceți. Sinteți foarte prezent în

ot să intru pe poarta unui om ne-ut din Maramureș cum am făcut-o dată, și să cîntăm împreună cu de la intrare câteva ore pînă la Eu în Maramureș nu știu dacă e să fac ceva special, în plus, față de ce simt ca nevoie — să continue il orfic al cîntecului, Sigur, nu am lucrări de pictură sau sculptură e mai multe sate, deși la noi în aureș se practică un asemenea gen poziții și eu particip cu drag la ele. nici oamenii satelor sau orașelor nu rebuie să recunoaștem, la expozițiile tă ca la meciurile de fotbal. Cred trebuie să ne facem griji că străi- finici mai profunzi, nici mai gravi noi. O expoziție în străinătate își ura ei, alta decît în perimetrul au- u. Pentru că tu însuși duci un aer între acei străini și-ți acordă un s mai mare, cum facem și noi cu ii. Desigur nu asta e totul. O artă pune prin valoarea ei intrinsecă și în succesul imediat de care se e la în fața mass-mediei. Și totuși eu la o artă care să existe parcă ne- în care toată materia să se topeas- cîntec.

După Dokumenta VI de la Kassel ați expus ideea Orașului Universal, drul Universității libere internațio- fondata de sculptorul Joseph Beuys, orl este invitat pentru un semestru ca or la o universitate adevărată, ca ic așa, la Justus-Liebig din Giessen, și-a luat doctoratul Titu Maiorescu, redat la Institutul de artă și comu- e vizuală...

A fost o experiență interesantă pen- a, forțat de disciplina germană a rilor și de interesul unor studenți și scrii, a trebuit să-mi sintetizez și aprofundez și ca expresie teore- ideile privind Orașul Universal pe le-am predat. Văd că o dată puse în ct cu riguroasă și rutina germană turile mele stabile încep să circule. i se pregătește o expoziție la Stock-

Intr-o dimineață, de la sfîrșitul anu- ecut, ați fost văzut printre mașini rînd griu de pe stradă...

Dormisem la atelier și leșeam în era un ger năprasnic, am văzut a întreagă, ca pavată, cu griu. Era de aur în soarele ce ieșea din i. Ceva incredibil, sublim și revoltă- în vecinătatea noastră este o moară iul s-a scurs din camioanele ce-l portau. Mi-am adus aminte de un proprietar de mine de aur ce se e că trăia cîndva la Baia Mare și a împăratului să-l lase să-și pardo- a palatul cu monede de aur. Împă- i-a dat voie cu condiția să pună dele pe cant ca să nu calce pe capul Dar acum camioanele treceau verti- zdrobind închipuirea de pe bănu- rului. La noi griul e privit cu cel mare respect. Una dintre cele mai ionante clipe ale cununiei este cînd runcă peste miroi cu griu. Este o i simbolică — intru fertilitate. Dar era risipă-risipă. Aș fi trecut poate i mai departe, ca toată lumea, mul- ndu-mă cu mihnirea, dacă nu se în- la ca, de la picioarele mele o porum- în plisc cu un bob, parcă muștrînd ustrîndu-se, nu-mi arunca în privire rea unui ochi al ei. Mi-am adus te în clipa aceea de mama, de cultul ul, de păsările albe din aluat de griu peze! — ce le pregătea de serbările i; cu ochi din neghină, cu pliscuri semînțe de floarea-soarelui. Ce era c, m-am întors la atelier și am luat ra și am ales din zgura de pe mar- griul zvirliț de roțile mașinilor. sta a fost o acțiune simbolică, îm- va poluării de orice fel. Am citit în rînduri în „Știința“ critici la adre- oluării Băii Mari, autoritățile muni- e nu le-au luat în seamă. Eu am și la Tokyo, unde coplii și polițiștii tă măști pe unele artere. Aș cita din memorie, cuvintele lui Dimitrie in pe care le-am citit cîndva tocmai Flacăra": „Poluarea nu e în aer, capul oamenilor“.

GHEORGHE PĂRJA ■

HATEGUL, acest „Ardeal în miniatură“

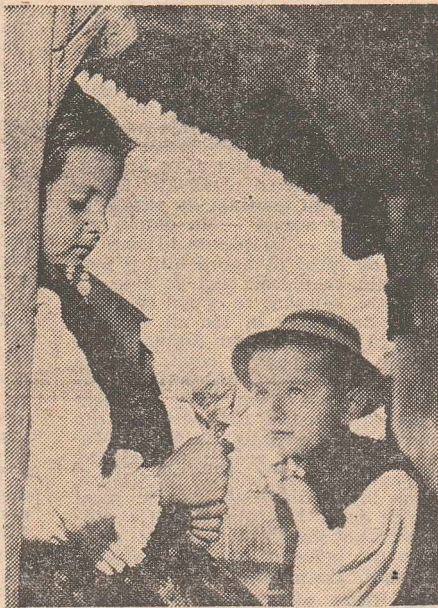
La poalele muntilor cei mari, ai Rete- zatului, și la poalele muntilor Sebeșului și la poalele muntilor Pojana Ruscăi, de la malurile Jiurilor și-ale Streului și pînă la Porțile de Fier ale Transilvaniei, se-ntinde Țara Hațegului, vatră de stră- veche strălucire, ținut de glorie, de baladă și legendă. Renumitul folclorist Ion Pop Reteganu scria: «În dese mele că- lătorii întreprinse în lungul și latul scumpului nostru Ardeal, am căutat în citeva rînduri și acea parte a lui, care se numește „Țara Hațegului“. Frumos e Ardealul, fără măsură, dar în el mai frumos este tocmai acel colț care din vechime și pînă astăzi se cheamă așa: „Țara Hațegului“. Soarele cînd răsare, mai întîi dă bună dimineata acestui ținut, razele lui stau de vorbă cu românii hațegani, pe care-i află în munti, la oi, în vale, la coasă, pe cîmp, la secere, deși e mică Țara Hațegului, ea intrunește în sine tot ce are Ardealul mai scump și mai frumos. Țara Hațegului se poate numi pe drept cuvînt un „Ardeal în miniatură“. Iar Nicolae Iorga scria la rîndul său: „Aici, în valea Hațegului ardelean, la ruinele antice Sarmizegetusa Ulpia Traiana, loc sfînt de închinare, ar trebui să meargă în pelerinagiu tot românul, cel puțin o dată în viața sa; să ia un pumn de țarină și să-și plămădească o inimă nouă, curată și caldă, plină de dragoste pentru neam și pentru țară“. Cît despre ruinele antice Sarmizegetusa, tot Nicolae Iorga scria că ele mărturisesc prin mă- reata lor încremenire prezenta strămoșilor ce au statornicit pe aceste meleaguri iz- voarele unei noi istorii hotărînd „acum 2000 de ani care e limba pe care o vom vorbi-o, care e sufletul care va sălășlui în trupul nostru...“.

Numai că, prin săpături arheologice, viața pe aceste meleaguri s-a dovedit a fi mult mai veche decît urmele lăuate de conviețuirea dintre daci și romani. Astfel, la Piatra Roșie, a fost scoasă de sub pămînt o cetate din timpul lui Burebista, con- struită pe un deal înalt de 823 de metri și înconjurată din toate părțile de pră- păstii, avînd o cale de acces doar dinspre latura vestică, fiind, considera academi- cianul C. Daicoviciu, ca așezare și ca aspect, cea mai tipică cetate dacică. In- cînta cetății era ocupată de clădiri cu în- căperi ale căror urme se mai văd și astăzi, iar drumul ce duce la intrare, prin turnul cetății, este alcătuit din platfor- me cu lespezi de piatră alternînd cu porțiuni scurte de scări construite tot din lespezi. Acest drum era apărat de un bastion ce domina tot terenul de la poalele dealului. Numeroasele unelte de fier (coase, greble, sape de diferite for- me) ca și uneltele de fierari, lemnați, olari, hambarele de cereale și apeductele, toate acestea dovedesc un avansat stadiu de dezvoltare a meșteșugurilor și pra- cticarea pe scară largă a agriculturii.

Cu regretul că spațiul tipografic nu ne permite să notăm și alte amănunte is- torice extrem de interesante, intrucît nu ne-am propus decît o incursiune în viața și munca orașului Hațeg, inima Țării Hațegului, să ne oprim totuși, măcar în citeva rînduri, și asupra a ceea ce a fost cîndva, pe la 108—140, era noastră, localitatea care și astăzi se numește tot Sarmizegetusa, inima cea veche a Țării Hațegului. Așadar, întemeiată la 108—110 de împăratul Traian, așa cum reiese și din textul săpat în piatră, descoperit chiar la vatra localității. — „Din porunca înaltului împărat Cezarul Nerva Traian, fiul fericitului Nerva, a fost întemeiată Colonia Dacia, prin împunericul său general Decimus Terentius Scaurianus, — Sarmizegetusa avea să ajungă pe timpul împăratului Adrian (117—138, e.n.), un oraș, declarat municipiu, cu o populație de aproape 20 000 de locuitori. Dar să facem un salt de peste 1000 de ani și să notăm că prima atestare documen- tară a ținutului numit Țara Hațegului are loc în anul 1247, cînd regele Bela al IV-lea dăruiește ordinului Cavalerilor Ioaniți „toată țara Severinului împreună cu muntii ce se țin de dînsa și cu cele- lalte dependințe, de asemenea cu cnezate- le lui Ioan și Farcaș, pînă la riul Olt, afară de țara cnezatului lui Litovoi Voie- vod, pe care o lăsăm românilor precum au ținut-o ei pînă acum. Acordăm de ase- menea zisului ordin al Ospitalierilor ca să ia jumătate din veniturile și foloasele care se string pentru rege de la românii din țara Litua, afară de Terra Hatsok cu dependințele sale“. (Diploma Ioaniților). Din documente mai rezultă că Terra Hat- sok nu se limita numai la bazinul prop- riu-zis al Hațegului, ci cuprindea și zone învecinate, precum deșurcarea de la izvoarele Jiurilor, ca și o bună parte a văilor Streului și Cernei, de asemenea și satele bănătene aflate la marginea dis- trictului cetății Hațeg. Să mai notăm și faptul, nu lipsit de importanță, că Țara Hațegului, cu punctul său central orașul

Hațeg, era cuprinsă în cnezatul Voievo- dului Litovoi, ceea ce dovedește că în acea epocă Țara Hațegului era nu doar o individualitate geografică, ci și una po- litico-economică, în strînsă legătură cu primele formațiuni statale românești.

Deși tentația relatărilor privind istoria acestor ținuturi este, pur și simplu, fasci- nantă, să ne rezumăm totuși la cele spuse pînă acum și să intrăm, cu alte cuvinte, în tema propriu-zisă a reporta- jului nostru. Hațegul contemporan, oraș care abia în ultimii 10—15 ani a cunoscut substanțialele prefaceri ale timpului so- cialist. De ce atît de tîrziu? „Pentru că, ne declară Cornelii Artenie, vicepre- ședintele consiliului popular, Hațegul a avut șansa și neșansa să se învecineze cu două mari centre muncitorești, Valea Jiului și Hunedoara, plus alte citeva

orașe ale județului, cum ar fi Deva, Călan, Brad, Simeria, Orăștie, centre spre care conducerea județului, dată fiind im- portanța lor economică, și-a orientat cu precădere atenția. Asta ar fi, ca să zicem așa, neșansa orașului nostru, deși, vorba românului, în tot rîul e și un bine, adică Hațegul, deși a pornit ceva mai tîrziu pe calea industrializării, beneficiază de o industrie nepoluantă, o industrie prelu- crătoare a produselor agricole din zonă sau din toată țara. Mă refer, de exemplu, la evoluția unui simplu atelier de țiplărie și dulgherie, devenit astăzi o secție de mobilă cu un volum de pro- ducție de peste 150 de milioane de lei anual. Sau, un alt exemplu, o veche fabricuță de marmeladă devine în anii din urmă o întreprindere de prelucrare a legumelor și fructelor, adică, de la o producție de 300 000 de lei ajunge la 50 000 000 lei anual“.

Și lista unităților industriale nepoluan- te, cum le zice Cornelii Artenie (geșean, de felul său, absolvent al Facultății de Istorie-filozofie din Cluj-Napoca, anul 1960, căsătorit cu o fată din Petroșani, deci o fată de prin părțile locului, motiv pentru care în 1968 a pus piciorul în Hațeg și aici a rămas, cu dragoste și cu devotament), ar putea continua cu Secția de prelucrare și industrializare a cîrnii, adică, mai pe scurt, Abatorul, care ține de întreprinderea județeană de pre- lucrare și industrializare a cîrnii Deva, întreprindere al cărei plan se realizează aici, la Abatorul din Hațeg, în proporție de 60 la sută. Foarte recent, mai exact spus, în urmă cu numai doi ani, a început să producă și întreprinderea de bere și malt, cu un debit anual de 500 000 hec- tolitri, cantitate care abia dacă astîmpără pe timpul verii setea de bere a patru județe. Importantă este, desigur, și Fa- brica de piine, cu cele 18 tone pe parcursul a 24 de ore, sau Cooperativa meșteșugărească „Hațegana“, ale cărei produse etnografice, artizanat din piele și textile, sînt intens solicitate în cele mai diverse țări ale lumii, unde stîrnesc uimirea și totodată admirația, la fel de sincere, față de autentică anlecăre spre frumos a hațeganilor. O altă unitate in-

dustrială a Hațegului, deși pusă la in- demina agriculturii, este Stațiunea pentru mecanizarea agriculturii, S.M.A.-ul din Hațeg, a cărui activitate se desfășoară pe raza a cinci comune, un alt S.M.A., cel cu sediul la Cîrnesti, deservind celelalte cinci comune ale Țării Hațegului. Dar să mai notăm, dincolo de această succintă trecere în revistă a potențialului industrial de care dispune orașul Hațeg, și faptul că la orizontul imediat al perspectivei de dezvoltare se ridică deja halele A- telierelor centrale de întreținere și re- parații ale tuturor utilajelor de la uriașa hidrocentrală de pe Riul Morii aflată în plină construcție, ca și de la cele 14 microhidrocentrale de pe Riul Mare—Strei. Adăugînd și faptul că s-a turnat fundația Dispeceratului energetic al viitoarelor microhidrocentrale, ceea ce îi va oferi Hațegului dreptul de a se numi, încă de pe acum, o inimă a luminii.

Această mică sau, ca să o numim mai exact, adecvată industrie, pe măsura ora- șului și a materiilor prime inconjurătoare, a pornit de la un nivel pe care-l putem numi, fără teama de a greși, manufactur- rier și a ajuns să schimbe în numai 10— 15 ani fața Hațegului, altădată, nu prea demult, un oraș de factură medievală, astăzi un oraș tinăr, bine ridicat pe pi- cioarele sale și cu fruntea incununată de cutezanță. În anul 1968, de exemplu, se ridicase în Hațeg doar un bloc, un singur bloc cu numai 64 de apartamente, un sin- gur bloc, în plin centrul orașului, alcă- tuind una din laturile pieței centrale, Pia- ța Unirii. Astăzi, Piața Unirii este de ne- recunoscut, intrucît și celelalte trei laturi ale ei au fost demolate, iar pe locul ră- mas gol au răsărit, nu chiar peste noapte, alte clădiri moderne, în ton cu linia ar- hitectonică generală a orașelor noi. Dar nu numai despre Piața Unirii ar putea fi vorba, ci mai ales de faptul că din 1968 și pînă în prezent, deci în numai 10 ani, au fost date, în folosință alte 1 600 de apartamente, un întreg cartier, cartierul Aurel Vlaicu. Iar în acest an, în chiar prima lună, adică în ianuarie, primarul orașului, tovarășul Ion Rob, a predat be- neficiarilor cheile a 40 din cele 358 de apartamente care vor alcătui, pînă la sfîrșitul anului, un nou cartier, Tudor Vladimirescu. Tot în acest an vor fi date în folosință un nou cinematograful, cu 350 de locuri, un spital de 200 de paturi și o policlinică, așezăminte care, ne spune doctorul pediatru Olimpiu Aldea (sibian, stabilit în Hațeg încă de la repartizarea sa aici, în 1960), vor avea patru secții, de pediatrie, interne, obstetrică-ginecologie și chirurgie, plus citeva nuclee de re- animare. Să mai notăm că în acești ani suprafața comercială s-a mărit cu 8 000 de metri pătrați, iar peste riul Galbena, care taie în două orașul, au fost con- struite două noi poduri, unul chiar în centru, lingă Liceul agroindustrial, înlocu-indu-l pe cel vechi, precum în cîntecul cu „podul de piatră s-a lărimat, a venit apa și l-a luat, vom face altul pe riu în jos, altul mai trainic și mai frumos“, iar al doilea pod a fost construit ceva mai la marginea orașului, pentru desconges- tionarea circulației. S-ar cuveni să mai punctăm încă două aspecte, pentru a ilus- tra în totalitate atributul de oraș mo- dern, atribut ce l se poate conferi Hațeg- ului, cu adevărat un oraș modern și con- fortabil la ora actuală. Deci, astăzi, toate străzile au fost în întregime modernizate, iar rețeaua de apă, canalizarea, cu alte cuvinte, s-a extins în tot orașul, ba chiar și într-unul din satele incluse orașului, în Silvașul de Sus. În legătură cu această ultimă rețea, nu lipsită de haz, dar și de învățăminte ce se pot cu folos și lua- re aminte trage, ar fi povestea cu proiectul de aducțiune întocmit de ditamai specia- liști, proiect care prevedea ca respectiva conductă să treacă musai pe la marginea drumului, exact pe sub stîlpii de curent, ceea ce, la mintea oricui, ridica enorm prețul lucrării. Ei bine, Consiliul popular orașenesc, printr-o minută cu una din întreprinderile de construcții, a încadrat un muncitor și un utilaj numit Castor care în doar două zile a săpat șanțul, nu pe marginea drumului și nici pe sub stîlpi, ci drept prin grădinile oamenilor care n-au avut nimic împotrivă, deoarece lucrarea s-a executat după ce bucatele au fost strînse. A fost introdusă conducta, iar șanțul acoperit, simplu ca bună ziua, iar autorii vechiului proiect urmează a face un nou proiect luîndu-i coautorii pe cei care au îndrăznit să gîndească realist, fără complicații și economic. Cu alte cu- vinte, adevărații gospodari, gospodari pe care Hațegul i-a avut și îi are în con- tinuare. Principalul argument al afirma- ției de mai sus nu-l reprezintă conducta cu pricina, ci dezvoltarea armonioasă și, în același timp, vertiginosă a acestui oraș care parcă vrea să prindă din urmă timpul.

VICTOR NIȚA ■

int necesare,
rnicile,

te la fel

emer și total

atriei

ca o lumină

în vreme

ă.

bătrîni

n suflute

A NICOARĂ ■

Condiția teatrului pentru copii și tineret

Nu-i matur informat acela care-și inchipuie că teatrul pentru copii și tineret e un joc fără griji, fără probleme, fără conflicte, fără bătălii, fără comic și dramatic, fără scene și tablouri, fără neprevăzut și lovitură de teatru. De aceea, am socotit că este și eficient, pentru relevarea condiției concrete și la zi a acestui gen de teatru, să le dăm cuvântul inșiși celor care fac, care creează acest teatru. Dintre cele 20 ale țării, ne-am oprit la cei din Iași, pentru exact două motive aparent antinomice: 1. acest teatru a cunoscut în ultimii ani un salt spectaculos al activității sale și al prestigiului său, atât în țară cât și peste hotare; 2. tot acest teatru — munca sa și străduința sa de a promova un anume nou al său — a cunoscut, de asemenea, reacții critice. Din această stare conflictuală care, oricum, denotă mișcare, dialectică, tragem nădejde să aflăm, dincolo de prejudecăți, cit mai multe adevăruri. Și-acum, interlocutorii noștri și păreriile dumnealor, rostite la un fel de masă rotundă, spontană și ad-hoc:

Constantin Brehnescu, regizor: Teatrul numai de păpuși se adresează grupei de copii mici; cei de la zece ani în sus ies din sală. Spectacolul pentru preadolescenți cere alte formule: lor trebuie să le dăm mai mult ca să-i captivăm. Am vrut să lărgim aria de mijloace dar lată ca unii, tocmai din lumea teatrului, nu ne-au înțeles. Copilul e nonconformist prin definiție. Îl caracterizează dorința de a cunoaște și libertatea de fantazare. Teatrul compartimentat, limitat (de păpuși și-atât!) e un nonsens pentru el. Copilul e cu atât mai receptiv, cu cât formele de spectacol sînt mai diverse. Noi asta am încercat și încercăm să facem. Și e ceva fără sfîrșit! Ca o veșnică reciclare. Nu-i ușor să ai mureau oameni pregătiți să răspundă unei concepții artistice, la rîndul ei în mișcare. Pe noi, cei de la Teatrul din Iași, nu ne suportă oamenii care nu tin pasul; nu ne suportă pentru concepția noastră și pentru ritmul nostru. Unii croniciari sau unii buni colegi din toate de același profil fac judecăți neprivind lucrurile și dinlăuntrul lor; ne raportînd spectacolul pe care-l văd la ceea ce ne-am propus noi, ca scop imediat dar și ca program de durată; dar etichetînd intr-o noastră muncă și politică pornind și limitîndu-se la ceea ce au văzut într-un singur spectacol. Aș adresa o întrebare cronicarilor, criticilor noștri: dacă avem o idee, o concepție a noastră, întemeiată pe o lungă experiență foarte concretă a relațiilor cu acest public special al teatrelor pentru copii; dacă singuri, fără să ne tragă dumnealor de minică, sîntem conștienți că pe planul formării cadrelor artistice mai avem mult de lucru pînă vom avea cu cine îndeplini optim ideile noastre; deci, dacă nu avem încă forțele necesare, să nu mai aspirăm, să nu mai luptăm, să ne abandonăm ideea? Noi spunem că așa, alegînd abandonul, ar fi foarte comod dar nedemni și umilitor. Și-apoi, dincolo de ce înțeleg și spun și scriu unii, noi avem aici niste realități care ne dau încredere în ceea ce facem și ne dau puteri să continuăm. Avem în acest colectiv o adevărată și eficientă democrație. Colectivul nostru nu-l alcătuim din încadrații ai teatrului, ci din oameni de teatru! Oamenii care fac de toate, indiferent de funcția lor în schemă, care îndeplinesc sarcini în plus tocmai pentru a se îndeplini rostul artistic al teatrului, deci al colectivului nostru. Apoi, de cînd încercăm noiile mijloace — pantomima, animația, păpușile, măștile, poezia, — în ciuda ironiilor superficiale, în necunoscîntă de cauză, conservatoare și chiar rele — avem abundență de public, iar în fiecare duminică, la ora 11, neorganizăm, cu bilete cumpărate la casă, fie ger, fie vînt, fie ploaie, copiii și părinții umplu sala teatrului. Ne-am format un public: acesta-i un fapt, nu o vorbă. Deci o mare satisfacție la care avem dreptul.

Natalia Vronschî Gașler, prim-balerină la Opera din Iași: Am răspuns chemării de colaborare a Teatrului pentru copii și tineret cu plăcere; pentru că aici se muncește, se face artă cu crez. Un păpușar poate să ațîngă să spună mai mult decît o face numai prin păpușă; pentru aceasta însă actorul-păpușar trebuie instruit și pentru pantomimă, și pentru mișcare scenică, și pentru dans, și pentru voce. Deocamdată, pînă vor intra în noua lor sală, ei nici n-au un loc propice pentru așa ceva. Dar fiind talentați și fiind dăruiți, și-au creat totuși, cu forțe proprii, spectacole remarcabile. Și-apoi, mai există în acest teatru o atmosferă de stimulare a noului și inițiativei: Cristina Anca Ciubotaru și-a pregătit un recital și a fost înțeleasă și i s-au creat condiții să iasă cu el pe scenă. Aceasta e un lucru mare, care-n multe teatre mari, cu mari personalități actoricești, nu se petrece!

Cătălin Ciolca, secretar literar și poet: N-avem piese contemporane pentru copii contemporani! De la o vîrstă, copi-

lul sînt nevoia să iasă din lumea basmului și noi nu mai avem ce-l da. Există cîțiva autori oarecum specializați: Alecu Popovici, Alexandru Popescu, Nina Casian. Puțini autori, puține texte. Și acelea relativ valoroase. Majoritatea pieselor pentru copii au două vicii fundamentale: 1. autorii îl consideră pe copil inferior spiritual adulților (și-apoi în lucrările lor, ale adulților, niște naivități imposibile); 2. autorii uită ce lexic are un preșcolar sau un școlar din clasele mici și folosesc cuvinte-barieră. Și-asa tot reluăm textele clasice și tot apelăm la dramaturgii. Dar și cu acestea, cu dramaturgiile, avem probleme. Pe de o parte, autorii au tendința de parodiare a basmului, iar acesta — în dauna copiilor spectatori — își pierde lirismul și caracterul de ideal al unora dintre personajele sale, se pierde deci pe sine. Pe de altă parte, cei care se ocupă cu achiziționarea de texte, în loc să sprijine dramaturgia originală sau dramaturgiile din marile cărți pentru copii, încă în mică măsură abordate, tot achiziționează, păgubitor, noi dramaturgii ale celorlași povești. Cred că fiecare teatru din cele pentru copii a jucat, de pildă, „Capra cu trei iezi” în vreo trei variante. Există oameni care doar dramatizează, pe noi ne înecă în texte, dar de jucat n-avem ce juca. Ne repetăm! Cu ajutorul Asociației scriitorilor din Iași vrem să facem un cenacul de dramaturgie pentru copii. Poate-poate!

Mircea Rusu, contabil-șef: Aplicarea dispozițiilor legale, cu privire la remunerația drepturilor de autor, emise pentru toate teatrele din țară, indiferent de specificul lor, nu se face echitabil în domeniul teatrelor pentru copii. Noi, fiind teatru de categoria a II-a, n-avem fonduri de achiziții. Nici Teatrul Tîndărică n-are; achizițiile pieselor sau adaptărilor se fac de către Consiliul Culturii și Educației Socialiste. Iar unor autori — care, așa e de înțeles, sînt cunoscuți pe acolo — li s-a dat mai mult decît altora, cu toate că textele celor dintîi erau mai modeste. Dramaturgul Andi Andriaș, solicitat de noi, ne-a scris o bună piesă pentru copii; de cînd am aflat ce drept de autor i s-a stabilit, mă uit cu jenă în ochii dumnealui. Și problema nu-i doar financiară, are și revers cultural: tot Consiliul Culturii și Educației Socialiste ne cere obligatoriu să avem în repertoriu și două-trei piese originale. Dar de unde să le luăm dacă nu respectăm munca dramaturgilor care scriu pen-

tru copii? Ne tot zbatem, îi tot solici-tăm, dar fără argumente materiale.

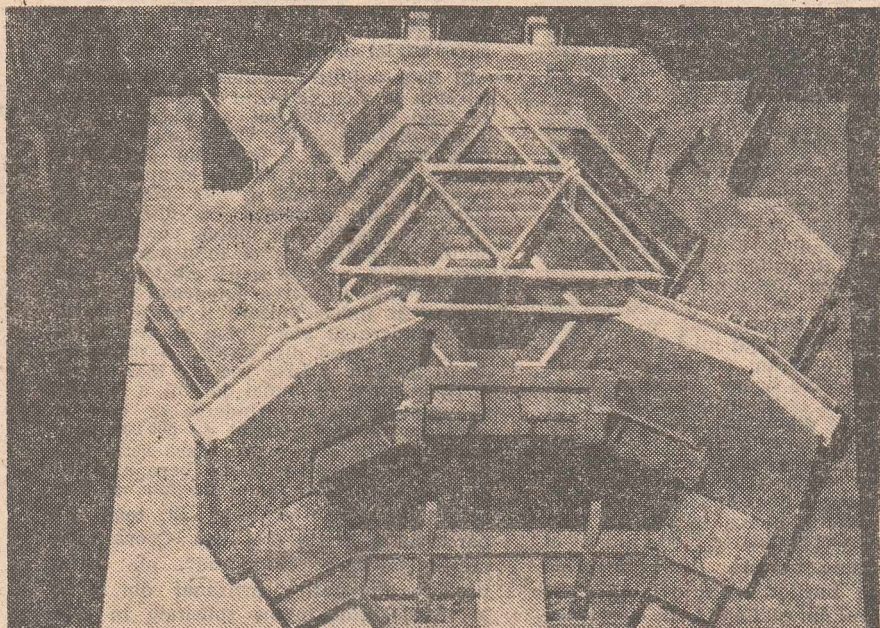
Cristian Misievici, compozitor: La Teatrul pentru copii și tineret din Iași am debutat ca autor de muzică de scenă. A fost o șansă pentru mine, pentru că inițierea mi-am făcut-o într-un colectiv lină și nonconformist. Pentru publicul alcătuit din minori, spectacolul trebuie să fie total; deci să angajeze, să capteze și prin muzică. Da, am auzit și muzică de spectacole pentru copii pe care o socotesc capodoperă a genului: partiturile maestrului Sabin Păuța pentru „Bing-Bang”, sau pentru „Joc la soare”.

Natalia Dănăilă, directoarea a Teatrului pentru copii și tineret din Iași, autoră a piesei „Oameni prin transfer” jucată la Teatrul Național din Iași, a scenariilor pentru teatrul de păpuși „Cronica faptului divers”, „Joc la soare”, „Mofturi la moși”, „Alunelul, hai la joc!” și a multor scenarii de teatru radiofonic: Sînt unii care, cu toate că lucrează tocmai în teatre, nu văd că în țara asta a noastră sînt subvenționate 20 de teatre pentru copii! În țări mari, ca Franța, Italia, R.F. Germania, am întîlnit numeroși oameni de teatru — actori, regizori, profesori, critici — care au fost impresionanți de atenția și sprijinul material care ni se acordă, de faptul instituționalizării teatrelor pentru copii. Nu-i ușor să subvenționezi atîtea teatre care, iată, în majoritatea lor, implinesc 30 de ani de existență. De aici, de la existența acestei baze materiale, trebuie să începem noi, cei din aceste teatre, judecările: despre rostul nostru, despre datoria noastră, despre cit am făcut și cit n-am făcut, despre calitatea celor făcute. În timp, în teatrele pentru copii și tineret s-au format cadre artistice de prestigiu. Tîn să spun măcar cîteva nume: scenograful Eustațiu Gregorian și regizorul Horia Davidescu, la Craiova; regizorul Antal Pal, la Tîrgu Mureș; regizoarea Kovaci Ildiko, la Cluj-Napoca; actorul-director Nicolae Radian și regizorul Mircea Suci, la Sibiu; scenograful Mircea Nicolau, la Galați; poetul-director Ion Singorean, la Alba Iulia; regizorul Constantin Brehnescu cu-n grup de actori foarte serioși, la Iași; și, bineînțeles, adevărata galerie de artiști de la „Tîndărică” din București. Lista poate fi prelungită și totuși cam aceștia au dovedit personalitate, autenticitate, ritm de lucru și mobilitate în lumea teatrelor pentru copii. Am adăuga și mobilitate, pentru că teatrul în general, dar mai ales cel pentru copii, nu-i o soluție găsită acum 30 de ani, ci un fapt care este și e obligat să fie extrem de viu. Copiii au nevoie de lucruri mereu proaspete, pentru binecuvîntatul motiv că n-au sentimentul vechiului. Ei te prind și imediat te refuză dacă le dai ce au mai văzut. Și totuși teatrele, din lipsă de repertoriu și din lipsă de ambiție și de strădanie pentru a găsi noi mijloace de exprimare artistică, se repetă. Au fost și au rămas aceleași. Bolnave de monotonie. Pînă și la „Tîndărică” lucrurile se repetă, numai, că-i drept, acolo au și ce și de ce se repeta, pentru că s-a ajuns la un nivel colectiv al artei demn de toată stima. Adevărul obiectiv, dincolo de inerția, oboseala și abandonul unora, este că anonimatul se

Actrița Cristina Anca Ciubotaru îl va câștiga pe celebrul Pinocchio pentru ideea colaborării om-păpușă?

datorează lipsei de cadre bine pregătite, lipsei unor animatori autentici și, implicit, lipsei unor concepții personale (deci nu să faci ce fac cei de la „Tîndărică” ori de la alte teatre care merg bine, ci să-ți crezi personalitatea ta!). Și zilele trec și copiii au dar n-au teatre. Dar de asta nu sînt inovate numai teatrele, ci, măcar în egală măsură, forul lor, forul nostru tutelar, care nu se ocupă de tocmai inșiși acești copii ai regimului nostru, care sînt teatrele pentru copii și tineret, toate înființate după 23 August '44. Spun aceasta, pentru că există probleme care nu depind numai de noi: structura organizatorică a teatrelor pentru copii e ca și-acum 30 de ani; lipsesc din schemă posturi de elementară necesitate; nu există nici o grijă pentru profesionalizarea cadrelor: la institutele de teatru nu-s secții ori măcar catedre care să pregătească specialiști pentru teatrele pentru copii iar cadrele noastre provin din entuziaști ai teatrelor de amatori, mai ales ai teatrelor studențești, mulți talentați, dar care s-au calificat la locul de muncă. Însă cauza cea mare a relelor este absența repertoriului. Noi căutăm să-i atragem pe dramaturgi dar achizițiile și cunantumul lor nu depind de noi. Nu există nici o colaborare a forului tutelar al teatrelor cu Uniunea scriitorilor în această privință. De șapte ani de cînd sînt directori, nu cunosc nici un concurs — foarte bine gîndit și organizat — de creație dramatică literară pentru copii și tineret. Tot la nivelul forului tutelar al teatrelor nu s-a făcut, după 30 de ani, o analiză a relațiilor teatrelor pentru copii cu publicul potențial — enorm! — al acestor teatre. Cît la nivelul celor două ministere — al învățămîntului și al Consiliului Culturii și Educației Socialiste — nu există nici o relație de colaborare științifică în această privință. Și doar am putea, noi cei din teatre, să-i ajutăm pe cei din învățămînt, măcar la învățarea de către copii a limbii române. Ca să ne fie bine înțelese intențiile, să fie limpede: noi ne depășim planul financiar; noi trăim din încasări, facem montările din încasări; la noi un actor face minimum trei norme pe an; noi, acum șapte ani, aveam 50 000 de spectatori pe an, acum avem 81 000, iar teatrele de păpuși de prin țară au cite 50 000—60 000; noi am mărit prețul biletelor și totuși avem mai mulți spectatori, deci a crescut real și numărul lor și rentabilitatea noastră; noi am cerut singuri mărirea planurilor; nouă ni se cer două premiere de păpuși pe an și noi facem patru sau chiar șase. Nu ne obligă nimeni, numai publicul, căruia nu-i putem da aceeași piesă, publicul față de care ne simțim datori. Unii se plîng că nu se fac cronici la spectacolele noastre. Au și n-au dreptate! Mai importantă ar fi existența unei publicații, a unui curier, a unui buletin informativ, care să asigure un dialog între noi, cei care slujim teatrul pentru copii. ATM-ul are bani, de ce nu-l face? Ar fi bun și pentru contactele cu specialiștii, din străinătate și pentru răspîndirea textelor, așa puține cite sînt. Pe de altă parte, de 30 de ani, au fost și spectacole de vîrf ale teatrelor pentru copii și tineret, au fost acte de mare creație românească și-n acest domeniu, dar au rămas neconsemnate. Au fost creatori. Au fost ceasuri de răscruce, în care s-au dat noi direcții în acest gen de teatru. Am avut marionetisti de talie mondială. Pot da o listă de spectacole care erau gata filme. Dar Animafilm nu le-a înregistrat. Nici măcar Teatrul „Tîndărică” n-are spectacole înregistrate. Televiziunea, de asemenea, mai că n-a descoperit teatrul pentru copii. În Almanahul copiilor al Uniunii scriitorilor (primul după zece de ani!) nu există nici un cuvînt despre teatrele pentru copii, despre dramaturgia pentru copii. Decît să ne ironizăm, decît să se dea în cap celor care fac mai mult, mai bine și mai responsabil, ar fi mai onest să punem umăr la umăr și să ne batem cu obiectivele esențiale: educația copiilor, viitorul lor, al civilizației lor.

Macheta sălii de spectacole pentru copii și tineret, sală aflată în construcție la Iași, care va fi gata la sfîrșitul acestui an

ION NICOLAE ■

Ilarie Voronca

L-am cunoscut pe poetul Ilarie Voronca înainte de a-și fi publicat întiiul volum de versuri, **Restriști** (1923). Era un elegiac și părea a merge pe urmele primului Camil Baltazar, cel din **Vecernii** (1923). Milesimul poate înșela, aliniindu-i pe ambii poeți în același leat, dar Camil Baltazar, cu un an mai în vîrstă decît Ilarie Voronca (născut în 1903), își făcuse un nume, datorită entuziastei „anticipări” a lui E. Lovinescu. Nu încerc o caracterizare a poeziei lor, dar șeful cnaclului **Sburătorul** vedea în Baltazar pe cel mai pur poet simbolist, de esență interior muzicală, iar în Voronca, un liric de avangardă, un modernist. În marea **Istorie a literaturii române de la origini pînă în prezent** (1941), George Călinescu l-a trecut pe Baltazar printre moderniști, alături de poeții Tudor Arghezi, Demostene Botez, Adrian Maniu, G. Topiroceanu (!), Al. Philippide, Mihail Sevastos (!), Otilia Cazimir (!), Claudia Millian, Alexandrina Scurtu (!), Alfred Moșoiu (!), Aron Cotruș, Ion Valerian (!), G. Bărgăuanu (!), Virgil Moscovici, D. N. Teodorescu, Mihail Moșandrei, Al. Iacobescu (!), Donar Munteanu, V. Parascăvescu (!), Marcel Romanescu (!) și A. Dominic. În schimb, poetul Ilarie Voronca, evoluat către un fel de delir metaforic, învecinat suprarealismului (el se socotea „integralist”), figurează în aceeași lucrare printre tradiționaliști, după Ion Pillat, cu care îi găsește afinități, și după B. Fundoianu, urmat fiind apriat de Radu Gyr, D. Ciurezu, Zaharia Stancu și Teodor Murășanu. Să nu zăbovim însă asupra primelor clasificări, dintre cele mai discutabile!

Debutînd în februarie 1923 la **Facla literară** a lui N. D. Cocea, care-și onora colaboratorii, — poezia cu 300 de lei, — l-am recomandat pe Ilarie Voronca și el mi-a repetat mai tirziu și pînă în ajunul sfîrșitului său că a fost singurul onorar pe care l-a cîștigat ca poet.

Era foarte politicos și timid, nu chiar așa cum îl prezintă E. Lovinescu în **Memorii II**, 1916—1930, mai ales că, odată cu anii, și-a dobîndit o oarecare siguranță de sine, evident nu ca aplombul majorității poezilor tineri, care și-l arborează cu ostentație.

L-am recenzat toate volumele apărute în țară și el mi-a răspuns la fiecare cu cite o caldă scrisoare de mulțumire. Era între el și poetul B. Fundoianu (n. în 1898) o secretă rivalitate, a cărei mărturie o dezvăluie scrisoarea următoare (inedită), pe care mi-a trimis-o la 22 martie 1933, la Găești :

„Mult iubite Domnule Cioculescu,
Iartă-mă că, bizuindu-mă pe bunăvoința pe care totdeauna mi-ai arătat-o îmi voi îngădui să mă plîng de un fapt ce mă nedreptățește grav. După cum știi cartea mea „Ulise” scrisă între anii 1925—1926 (la Paris) a apărut în românește în 1927. Această carte mi-a adus prietenia și admirația fără limită a lui Fundoianu care mi-a scris o serie de scrisori cu neprecupețite elogii — a publicat și un articol în „Bilet de papagal” — și făgăduința lui de a-mi traduce acest poem în franțuzește. În 1930 însă a scris și el un poem — cu același schelet al peregrinărilor și același titlu „Ulise”. Între timp a publicat versurile lui vechi „Privești” cu o mulțime de poeme refăcute și cu două-trei pagini scrise în chiar anul apariției, pagini influențate de mine — cum ai avut bunăvoința să remarci chiar D-ta în recenzie scrisă cu acea ocazie.

În ultimii ani tratam mereu cu prietenii mei din Franța posibilitatea traducerii în franțuzește a volumului „Ulise”. Coincidența a făcut ca această traducere să apară la un mare editor parizian în același timp cu volumul lui Fondane (Fundoianu) în colecția unei reviste necunoscute din Belgia. La rugămintea lui Fundoianu, am făcut marele sacrificiu de a schimba — pentru ediția franceză — titlul volumului meu. Cum știi, volumul se numește „Ulysse dans le cité”, iar acel al lui Fundoianu (scris 5 ani după mine și avînd la bază aceeași idee) a apărut cu titlul „Ulysse”. Totuși dușmănia lui Fundoianu mi-a fost definitiv cîștigată. Nemulțumit cu calomniile pe care le debitează probabil asupra-mi la Paris, strecoară notițe ambigue și în presa românească. În „Adevărul” de ieri a apărut o notiță din care s-ar fi putut deduce că eu am scris și publicat volumul meu după Fundoianu.

Iartă-mă că îți vorbesc de toate acestea dar cum mi-amintesc bunăvoința D-tale la apariția volumului în românește, nu m-am putut opri să solicit în D-ta un prieten și un înțelegător.

Cu deosebite sentimente de prietenie

Ilarie Voronca.”

Adresa lui, de pe plic, era : Strada Parfumului 20. București IV.

Or, nota din **Adevărul** de la 22 martie (antedatată cu o zi) era perfect anodină :

„Ulise de B. Fondane.
A apărut la Paris „Ulise”, cartea de poeme a compatriotului nostru B. Fondane (Fundoianu), într-o elegantă editură.”

Nimic perfid la adresa cărții lui Voronca, nici o insinuare : o simplă notă bibliografică, la rubrica cu titlul „Caleidoscopul vieții intelectuale”. Voronca s-a arătat teribil de bănuitor și tot atât de nedreptățit.

În numărul următor al aceleiași ziar, din aceeași zi cînd a fost datată scrisoarea lui Voronca, a apărut, ce e drept, o notă mai amplă, la aceeași rubrică. Aci, aluzia anteriorității cărții lui Fondane e într-adevăr abil strecurată :

„De aceia a fost găsit (titlul, n.n.) și de alt scriitor român, pofitor de succese occidentale, demn să illustreze sbuciumul nobil al insului modern.”

Finalul notei „amenința” cu o continuare, care-l va fi speriat pe Voronca.

„Reparația” n-a întîrziat însă : în numărul de la 30 martie, la aceeași rubrică, o notă nepolemică despre **Ulysse (sic) dans la cité** preciza că este versiunea franceză a cărții lui Ilarie Voronca, **Ulise**, în tălmăcirca lui Roger Vailland.

Expatriindu-se peste cîțiva ani, Ilarie Voronca avea să ajungă mai notoriu, ca poet de limbă franceză, decît Fondane, care, în schimb, va fi apreciat pentru eseurile lui filozofice, de sumbru accent existențialist.

L-am revăzut în țară, cu cîteva săptămîni înainte de sfîrșitul său. Venise în calitate de reprezentant al Radiodifuziunii franceze și cu prestigiul luptătorului în Rezistență. La banchetul ce i l-au dat scriitorii români ne-am îmbrățișat, mi-a amintit din nou de acele unice onorarii și mi-a șoptit la ureche :

— Nu există decît Poezia !

Din păcate a existat însă și femeia, care l-a dus la gestul disperat al autogazării.

Spre deosebire de marele său emul, Fondane, gazat în 1944 de naziști, a plecat de bunăvoie, moartea împăcîndu-i în aceeași pasiune pentru Frumos și Dreptate.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Doina Sălăjan

Învățăcel

Să învăț ce-i piinea,
Griul cunoscînd ?
Să învăț ce-i griul,
Cînd eu știu ce-i cîmp ?

Să învăț ce-i vinul,
Cînd eu sap în vii ?
Să învăț ce-i via
Eu, ce-o pun în glee ?

Să învăț ce-i olul
Smălțuit cu har,
Cînd învăț eu insumi
Roata de olar ?

Să învăț ce-i lina
Eu ? Doar păstoresc
De cînd lumea-i lume
Turme-n munți și șes !

Să învăț ce-i mielul,
Cînd din muma lui
Eu îl scot, moșindu-l,
Și-n lumină-l sui ?!

Să învăț ce-i lemnul,
Cînd citesc în el
Vremile rotite-n
Cite un inel ?

Să învăț ce-i focu-n
Care ard chiar eu,
Flacăra, cenușă,
Pulbere de zeu ?

Să învăț cuvîntul,
Eu, care îl nasc
Dintr-un gînd-ciorchine
Torturat sub teasc !

Să învăț ce-i gîndul,
Ca și cînd n-aș fi
Plin de-ntunecimea-i,
Plin de alba-i zi !

Să învăț de parcă
Nu aș ști nimic,
Pentru-nțelepciune
Încă foarte mic ;

Cînd de sus pornind-o,
Cînd de jos și iar,
Buchisînd același
Sfînt abecedar.

Doar să nu se-ntimple
Toate să le-ncurc :
Să cobor spre-nalturi
Și în jos să urc ;

Să nu zic că via
Crește, ea, din vin ;
Că întii e piine
Și apoi, făini ;

Ori că mielu-și naște
Muma, iară el
Doar din lîna toarsă
lese subțirel...

Să învăț, cu totul
Dat acestui chin,
Lăcrimînd cu miere
Și rizînd venin,

Să învăț ce-i piinea,
Oaia, lîna ei ;
Să învăț ce-i focul,
Lemn, cuvînt și miei,

Cînd de sus pornind-o,
Cînd de jos, și iar,
Pe un drum zadarnic
Veșnic ne-n-zadar.

De taină

Ce-mi grăiți, ce-ați zis în șoaptă
Valuri, pomi și ierbi în floare,
Cînd cobor încet pe valea
Verilor amăgitoare ?

Mi-ați simțit cumva prelînsă
Umbră pin' la rădăcine ?
Ați văzut o altă umbră
Cum furîș în urmă-mi vine ?

Neștiut de mine încă
Am pe chip un semn ce-arată
Că-s în drum spre totdeauna,
Că mă-ndrept spre niciodată ?

Ce-mi grăiți, ce vreți a-mi spune ?
Că, orbită de iubirea
Pentru voi, nu văd, nu-mi pasă
Viața mea ce gingaș fire ?

— Nu-ți grăim nimic, străine,
Nu-ți știm rostul, nu-ți știm drumul,
Doar că treci știm, doar că trece
Frunză, floare cu duiumul.

Nu grăim urechii tale
Tălmăcirii de sorți din astre.
Cine ești, de-auzi grăire-n
Susurul suflării noastre ?

Nu-ți grăim nimic, străine,
Ți se pare, ți se pare.
Noi ne spunem numai nouă
Vechi povești amăgitoare,

Cum că poate fi o vară
Fără de sfîrșit. Aceste
Dulci înmiresmări de suflet
Spun și-n tine o poveste.

Nu-ți grăim nimic. Doar florii
Floarea poate să-i grăiască ;
Iarba, ierbi ; creanga, crengii ;
Nu-ți știm vorba omenească.

— O, primiți-mă, grăiți-mi
Cu miresmi, culori și murmur,
Și lăsați-mă să tilcui
Cum voiesc ; să mă împurpur,

Să-nverzesc, să fiu de-odată-n
Ce răsare și-n ce piere :
Piuit de foi în mugur,
Plins de frunză în cădere.

Dar grăiți-mi, simt povestea
Mea, pîlînd de la o vreme.
O, redați-i strălucirea
Curățîilor supreme !

Orașe

Scriu în autobuz. O fac cu o anumită inverșunare, ca și cum mi-ar fi teamă să nu mă răzgîndesc și să pun caietul de o parte. Mă cunosc prea bine ca să știu că e reală această ispită. N-am nici o șansă să devin meticulos și imi place înfinit mai mult să mă las în voia gîndurilor decît să devin secretarul lor, notîndu-le. Măcar acum, imi zic, în această „săptămîna aztecă“ să-mi impun puțină rigoare. Pe urmă mă voi întoarce la „stilul“ meu de a însemna idei disparate pe foi de hîrtie pe care după aceea le rătăcesc.

În jur, mereu același peisaj cu care am început să ne obișnuim în Yucatán. Pămînt secetos, cu vegetație mai redusă. Ars parcă nu de soare, ci de istorie. Seara cade peste muțenia lui ca peste o absență. Și totuși Mexicul mi se pare mai elocvent aici decît în agitația din capitală. Poate ține de firea mea această impresie. Sau de faptul că nu e ușor să urmezi sfatul lui Seneca, de a deosebi lucrurile de zgomotul pe care-l fac. Sau mă înșel?

Sînt țări care pot fi concepute și în afara capitalei lor, ca de pildă Elveția. Vreau să spun, unde capitala n-are un rol decisiv, tiranic. Și altele, la polul opus, care și concentrează caracteristicile, ambițiile și prestigiul într-o metropolă. A cunoaște Berna nu înseamnă a cunoaște Elveția, dar a înțelege Parisul ar putea însemna a înțelege Franța. Imperiul roman a fost de fapt imperiul Romei. Nimic din ceea ce se petrecea **extra muros** n-avea destulă importanță dacă nu avea girul „cetății eterne“ sau consecințe înăuntrul ei. Cezar, trecînd Rubiconul, știa că în realitate hotărîtor era Tibrul. În Elada, chiar învînsă de Sparta, Atena a continuat să reprezinte spiritul elin. În America, Washingtonul trăiește în umbra New York-ului. Diplomația își are capitala pe malurile Potomacului, dar pragmatismul își are capitala pe East-River... Care e situația în Mexic? Ce reprezintă Ciudad de Mexico din acest punct de vedere? Cele 14 milioane de locuitori (cu suburbiile) par să-l așeze în categoria Parisului, a Romei, a orașelor care domină o țară, nu constituie numai capitala lor; care devin hipnotice și nu acceptă rivalități. Din ce în ce mai mult, însă, am îndoieli că e corect să judecăm lucrurile ca într-o sală de sport. Guadalajara și Monterrey, următoarele în ierarhia orașelor mexicane după numărul de locuitori, nu sînt pe ruta noastră. În schimb, pe ruta noastră, în afară de Oaxaca, sînt cele mai strălucite centre ale civilizației dinaintea lui Cortés. Cu excepția piramidelor de pe muntele Alban, vom urca pe toate marile piramide din Mexic. Orice arheolog și-ar visa acest itinerariu. Mai ales că aceste ruine nu sînt la îndemîna turiștilor ca piramidele egiptene (la Cairo fiind de ajuns să iei tramvaiul ca să întîlnești, la marginea orașului, unde începe arsură deșertului, cele trei celebre fan-tome de piatră). Cele mai misterioase dintre ruinele Mexicului stau la sute și mii de kilometri depărtare de capitală, în plină junglă, retrase de febra marilor orașe, frecventate doar de ploii, de umbre și de amintiri. Trebuie să recunosc că am fost norocoși. Îndeobște, orice străin cit de cit interesat de cultură și sosit în Mexic ține să ajungă la Teotihuacan. Se duce acolo, urcă pe Piramida Soarelui, eventual și pe Piramida Lunei, după care își spune că a văzut piramidele mexicane și pleacă. Dar cîți ajung să vadă piramidele de la Palenque, de la Uxmal sau de la Chichen-Itza, unde vom fi miine dimineață? Drumul lung, istovitor, îi ține pe cei mai mulți în afara acestor locuri unde și-a cunoscut gloria civilizația maya. Hazardul a vrut să ne numărăm printre privilegiații deoarece, imi dau seama acum, e cu neputință să ai o imagine adevărată despre Mexic dacă n-ai pătruns în jungla de la Palenque și n-ai simțit mușcătura soarelui de Yucatán. Pe trotuarele capitalei, privind caruselul interminabil și surescitat de mașini de pe Avenida Juarez și vîzîndu-i pe **voceadores**, vinzătorii de ziare, cum riscă să fie striviți amestecîndu-se printre taxiurile mereu amenințate de ambuteiaje, poți crede că, în fond, toate metropolele încep la un moment dat să semene între ele, în toate există oameni grăbiți și oameni singuri. De unde să bănuiesc un călător care vine în Ciudad de Mexico și pleacă după ce-a văzut cel mult piramidele de la Teotihuacan cum arată o noapte la Villahermosa? De unde să știe ce înseamnă să ascuți noaptea sub un cer ars de febră sunetul anxios al junglei? Și cum să-și imagineze jungla unei ploii tropicale impresurîndu-te pe un cîmp gol? Dacă, așa cum s-a spus, în marile orașe nu se află destulă tăcere, aici există prea multă. Și uneori aceasta poate deveni un inconvenient. Sau un risc. Dar cum nu putem trăi evitînd toate riscurile, trebuia probabil să auzim în tăcerea ruinelor strigătul pătimaș al unui timp care nu vrea să moară și să descoperim în melancolie o răsplată. Mai mult, o favoare. Cum să înțelegi la muzeul mexican prezența atîtor statui ale zeului ploii fără să vezi acest pămînt abrutizat de căldură? Cum să înțelegi cit de cit Mexicul fără să vezi toate aceste piramide ridicare de oameni care nu cunoșteau roata, uneltele de metal și animalele de tracțiune, dar cunoșteau ceea ce a simțit omul totdeauna în fața morții? „Oh, să nu mori niciodată, să nu sfîrșești niciodată“, cit de aproape mă simt de poetul „barbar“ în aceste orașe pustii pe care le străbatem de citeva zile... Aici există o altă față a Mexicului. Ajunge să atingi cu mina pietrele ca să-ți dai seama că Vergiliu are dreptate, timpul curge ireparabil, dar tot aici aflî că atmosfera mexicană e de o ambiguitate generoasă. Trecutul scinteiază stîns în ruine, ca și cum istoria și-a păstrat o anume fosforescență. Iar altarele de sacrificiu, goale, amintesc celor ce nu se pricep să danseze printre conjuncturi că probabil singura lor consolare e să rămînă în orice situație ei înșiși. Căci în tăcerea acestor orașe se aude uneori mai bine decît în vacarmul marilor metropole ceea ce ne poate căli luciditatea. Dealtfel, trăim într-un secol care nu se joacă. Te lasă să te imbeți de mirosurile florii de năpal printre ruine numai pentru a avea prilejul să-ți aducă aminte că îi aparții iremediabil.

OCTAVIAN PALER ■

Între ridicol și tandrețe

Nu pricep de ce unii cronicari s-au mirat că **Teatrul Bulandra** a inclus în repertoriul acestei stagiuni **Menajeria de sticlă**. E ca și cum ne-am minuna că o soră bună, ajunsă fată bătrînă și care s-a dus să se mai odihnească prin provinciile timpului, s-a reîntors acasă, în capitala prezentului; sau că o nouă ediție din „La Medeleni“ este smulsă, epuizată din librării, de-o nouă generație de cititori, ajutată și de cei vechi însă dornici să mai retrăiască o bucurie bună. Mie unuia mi-a crescut inima cit o piine de la Cuptorul de aur cînd am văzut că la una dintre replicile lui **Tennessee Williams** dată nevoii „de comprehensiune, și de tandrețe, și de tărie morală a acelor încătușați și hătuiți de viață“, spectatorii contemporani stau iar la coadă, pentru un loc. Și zic: bravo oamenilor de teatru — dramaturgi, actori, regizori și întocmitori de repertorii — care nu uită să cultive și cite-un pogon-scenă-ogor cu planta medicinală a tandreței.

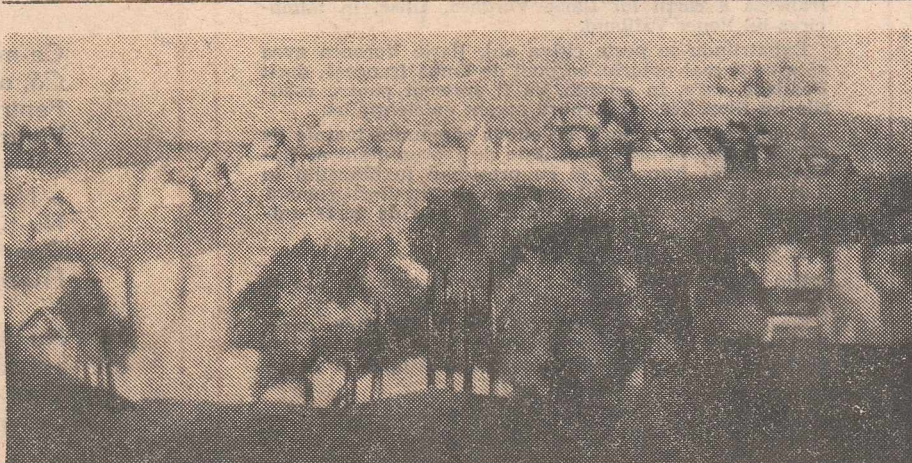
Si-acum să vedem cum s-a purtat cu tandrețea regizorul **Ioan Taub**. Dumnealui, pe de o parte, s-a temut de sentimentalismul lacrimogen; iar, pe de altă parte, a știut că spectacolul ridicolului are căutare la public, se vinde la fel de bine, ba poate și mai bine, decît acela al melodramei. Încît panorama spectacolului ridicolului, ajutată, cu măsură dar ajutată, de costumele lui **Doris Jurgea**, copleșește pînă și decorul aspru realist, ba chiar cu inimă de fier, a lui **Mihai Mădescu**. Felul acesta de a privi viața și drama unor oameni nu-l poate fi reproșabil regizorului, pentru că, într-o bună măsură, aparține și piesei. E dealtfel — mă tem că spun un adevăr greu! — felul de a privi dramele victiilor de către oamenii de după cel de-al doilea război mondial, de către oamenii informați ai epocii, care știu că în lume se moare din violență, din foame, din boală, din sărăcie, din singurătate; e felul de a privi dramele victiilor de către oamenii care de-atîtea ori s-au întîlnit, în viața concretă, cu dramele vecinilor și ale lor înșiși, încît se salvează, storc ceva puteri de a merge mai departe din amestecul tandreței cu ironia, amestec cu care privesc, nu cînic, ci modern-lucid, petrecerea încă a unei drame. Pînă la urmă e acesta un chip al realismului.

Și totuși piesa asta și spectacolul ăsta trebuiau să și amărăscă. Sarcina a revenit actorilor. **Ileana Predescu** — actrița personajului cel mai sfîșiat de conflictul ce știu-ce spun, ce-mi face sufletul-ce-mi arată chipul, sint o biată femeie-trebuie să mă bat ca un bărbat — amărăște dar în prea mică măsură și-atunci o face tot cu dinamism, cu mișcare, cum și-a jucat și chipul ridicolului. E adevărat, personajul e o femeie cu temperament sudic, iar discuțiile pot fi făcute doar la nivelul ciforva nuanțe, indiscutabil rămînd faptul că această distinsă actriță ne-a mai imprimat, în memorie și-n suflet și pe termen lung, încă un personaj. **Virgil Ogășanu**, alături de Ileana Predescu, pune serios umărul la întocmirea viziunii înclinată spre ridicol a dramei; însă, de asemenea, aduce pe scenă și amărăciune, dar într-un chip subtil, pentru că e de natură intelectuală nu afectivă: concret, îl dezvăluie pe super-omul Jim O'Connor mai handicapat decît este Laura. După aceste două personaje ale marelui spectacol al ridicolului și al micro-

Tudor Gheorghe —
starea originară a poeziei

„Electrocardul“ a pus, zilele acestea, în circulație un nou disc al lui Tudor Gheorghe, „Cîntece de dragoste, de țară“ din versurile lui Nicolae Labis, Al. O. Teodorescu, Ion Horea, Al. Macedonski, T. Robeanu, Romulus Vulpescu, George Coșbuc, Virgil Carianopol, Dumitru Popescu, Adrian Păunescu, Mihai Beniuc, George Crețeanu, Ioan Nenițescu. Este, cred, un eveniment deosebit pentru poezia românească. S-a scris, s-a vorbit mult despre arta lui Tudor Gheorghe, despre „genul“ pe care-l reprezintă. Ascultînd și acest disc, cunoscînd muzica lui Tudor Gheorghe aproape de la începuturile sale, autorul rîndurilor de față îndrăznește să se alătorească celor care sînt convinși că T.G. nu reprezintă un gen anume, că el este unic în momentul cultural actual. Nu menestrel, nu baladist, nu interpret de folk. Poate cel mai aproape de adevăr s-ar defini prin sentimentul de descoperire a poeziei în starea originară. Starea de sunet fundamental. Contopirea dintre cuvînt și muzică, dintre epic și liric. Cîntecele lui Tudor Gheorghe se aleg, prin subțila și profunda cunoaștere a poeziei românești, dintre poemele marilor tene ale istoriei și ale spiritualității noastre, ele recompun o istorie a sentimentului și a participării la eternitate prin poezie. A simți românește, a ridica fiecare cuvînt, fiecare sens la rangul de absolut, de matrice a sentimentului, aceasta ni se pare a fi contribuția lui Tudor Gheorghe la călătoria către suflete a marilor valori ale poeziei noastre. Muzica nu este acompaniament, fond, pentru versuri, ea face parte organică din „spunere“. De aceea, receptarea cîntecelor lui nu înseamnă ascultare, ci înțelegere și consunare, firească reacție de participare a celui ce aude la cîntec, la idee, la sentiment. Și faptul că interpretul este conștient de acest lucru se demonstrează prin felul în care cîntă. Cu bucurie și cu mîndrie. Făcîndu-te părtaş la sens, ca la

■
In acest număr,
reproduceri după
lucrări ale
pictorului Vasile
Chinschi

spectacolului, subsidiar, al amărăciunii, urmează celelalte două personaje care aparțin în exclusivitate amărăciunii: Tom și Laura. **Dan Nuțu** este cit se poate de a fi în acest rol. El personifică media între cinism și tandrețe, între altruism și egoism, între rezistență și lasitate, între voință și neputință. E o încintare — fi-rește pentru minte — să-l vezi cum își ține sub control chipul, mișcările, vocea. Și-acum, Laura! Personajul e interpretat — în spectacolele paralele și ritmic alternativ programate, deci democratic — cînd de Violeta Andrei, cînd de Valeria Ogășanu. Iar interpretările lor rezumă, sintetizează, cele două direcții — teoretice, de concepție — pe care ar fi putut merge un regizor pentru a da tonul spectacolului. **Violeta Andrei** este o Laură într-adevăr din sud, care, firesc, lacrimiază concret și emoționează profund, o Laură de-o mare frumusețe omenească, pentru că are slăbiciunea omenească de a nu-și putea ascunde, decît în parte, drama: într-un cuvînt, e ca în viața adevărată și repetată și reală a oamenilor. **Valeria Ogășanu** este o Laură, să spunem, general-valabilă teritorial și temporal; e o Laură cristalină de oglindă în nemîșcarea căreia se zbuciumă toate celelalte personaje din pricina dramei ei: e o Laură de-o frumusețe rece, stranie, parcă neomenească; o Laură din care fata bătrînă încă mai poate fi alungată. Laura Violetei Andrei este precis al lui Tennessee Williams. Laura Valeriei Ogășanu poate fi și-a lui Henrik Ibsen. Interpretările celor două actrițe sînt un fel de nord contra sud, dară fără secesiune, ci cu realmente interesante posibilități egale de bucurie pentru spectator. Nostim e că numai regizorul n-a fost tulburat de cele două unghiuri de vedere create de cele două actrițe, întregul spectacol desfășurîndu-se, și cu una și cu cealaltă, într-o identitate absolută.

Dincolo de toate cele de mai sus, o constatare care nici nu știi dacă frizează caraghiosul sau amarul: pe scenele nu știu cîtor alfor teatre acest spectacol ar fi stîrnit entuziasmul cronicarilor; pe scena Teatrului Bulandra unde calitatea are constanță și tradiție, spectacolul a fost cotelat ca bun și-atiit.

NELU IONESCU ■

o datorie și la o împlinire comună. Ceva unifică toate cîntecele lui. Nu stilul de interpretare. Cîntecele sînt, toate, fragmente din trunchiul de aur al simțirii care vine din veac și merge în veac. Balade, cîntece haiducești, poeme ale unor clasici sau contemporani. Toate sînt expresii ale sentimentului fundamental ce caracterizează un popor — iubirea de țară. Rostită cu dispreț și revoltă în clipele grele, ca un țipăt undulos, cu demnitate, cu siguranță și cu mîndrie pentru ce-am fost și sintem. Criteriul de selecție al poezilor cîntate de Tudor Gheorghe este puterea de a transmite acest sens al participării totale, clipă de clipă, la tot ceea ce este viață și istorie. „Din tot sufletul“, „cu tot sufletul“ — un înțeles, o măsură a adevărului despre felul de a fi al românului, care vine din folclor și se continuă printr-o lege sfințită a spiritualității românești. Patria, dragostea, viața, moartea, adică totul, așezate în tiparele poeziei autentice, împlinite în lumea sunetului de rostirea unui mare talent. Poate reproducerea pe un disc face să se piardă ceva din puritatea acestui sunet. Pentru că Tudor Gheorghe trebuie văzut în amfiteatre de lărbă și de ape, în case cu parfumul unor veacuri duse. Nu ca într-un decor, ca o parte a acestor spații.

Are un public extrem de divers. De la iubitorii rafinați de poezie, la elevii care descoperă marea poezie prin el, la muncitorii, la țărani care vibrează la cîntec. L-am auzit cîntînd în cîmpia Islazului și am văzut cîțiva țărani bătrîni și frumoși ca niște sîlpi ai pămîntului cu lacrimi în ochi. Semn de recunoaștere și de adîncă emoție pentru că nu povestea spusă în cîntec impresiona, ci starea de muzică a cuvîntelor. A împodobit o dimineață de dinainte de muncă a micșorilor cu un răsărit în poezie. L-am văzut în fața tinerilor, cu sentimentul că ei cîntă și omul de pe scenă nu face altceva decît să le amplifice cîntecul.

Nu mi se pare că aceste rînduri, prilejuite de întîlnirea cu numele lui Tudor Gheorghe pe coperta unui disc nou, supralicitează valoarea unui artist. Pentru că arta lui este o bucurie întreagă ce ne este dată cu toată inima și trebuie s-o primim cu toată inima. Pentru că iubirea lui de poezie adevărată și respectul față de poezii adevărate se constituie într-o lecție de frumusețe. Pentru că el este un slujitor întru monada sunetului pe care îl așteptăm cu viața și care „ajunge la noi și este în clipa cînd de fapt a trecut, nu mai este“ — cum dureros de frumos spunea un genial muzician.

NICOLAE DAN FRUNTELĂ ■

Nimic nu poate justifica nedreptatea comisă față de un om

● Interviu cu Vasile Pavlicu, procuror-șef al județului Suceava

● In loc de prezentare : un fapt

Nu e un adevăr chiar necunoscut faptul că există împrejurări în care din cauza hirtii nu vedem omul sau îl vedem, dar stampilat, etichetat odată pentru totdeauna și nu e ușor să-l ștergi pecetea. Din hirtii, femeia aceea, bătrâna din Rădăuți, dacă-mi aduc bine aminte, era vinovată și toți spuneau, examinând ștampilele, că este vinovată, dar ea scria mai departe cerind să i se facă dreptate și atunci am telefonat la Suceava și i-am spus tovarășului Pavlicu, „Tovarășe Pavlicu, mergi dumneata personal și vezi ce-i cu bătrâna aceea” și a doua zi tovarășul Pavlicu mi-a telefonat și mi-a spus „Tovarășe procuror general, femeia are dreptate...” Atunci mi-a spus „Tovarășe procuror general, femeia are dreptate!” Grav și limpede, așa cum sint de obicei bărbații onești și cumpătați: gravi și limpezi...

● Vasile Pavlicu, procuror-șef al județului Suceava

— Tovarășe procuror-șef, pentru ce-tătean, procurorul este cel care acuză. Avocatul apără, procurorul condamnă...

— La fiecare al șaptelea caz rezolvat anul trecut, unul singur a fost rezolvat în instanță. La fiecare al șaptelea om cercetat, șase au fost apreciați de noi ca nevinovați și, nu de puține ori, ca să probezi nevinovăția unui om este mai greu decât a-l dovedi vinovat.

— Cum ajung oamenii să fie cercetați de procuratură?

— Orice individ lezat în interesele lui fundamentale, are dreptul să sesizeze procuratură.

— Procurorul de la ce premisă pornește: de a dovedi vinovăția sau nevinovăția unui individ? Sau, și mai concret: munca procurorului cum este apreciată? În raport de numărul cazurilor trimise în judecată, sau sint luate în considerare și cazurile clasate?

— Munca procurorului este apreciată în funcție de soluția dată în fiecare caz, de probele strinse... O soluție poate fi exactă sau mai puțin exactă...

— Puțini știu că nu miliția decide a-restarea unui om, ci procuratura. Procurorul care ia o astfel de hotărâre nu e interesat s-o justifice? În multe scrisori primite la redacție se afirmă acest lucru.

— Un om este arestat nu pentru a i se dovedi vinovăția. O cer interesele anchetei, ale stabilirii adevărului și procurorul este judecat, repet, numai în funcție de acest adevăr.

— În șase cazuri din șapte deci

procurorul apără. În unul singur acuză, și totuși imaginea procurorului este aproape exclusiv legată de acest din urmă caz. Nu vi se pare nedrept?

— Chiar și când acuză, în realitate procurorul apără. Apără ordinea, legea, legalitatea, dreptatea, interesele societății. Desigur, una e să aperi interesele unei societăți strimb alcătuite și alta este când societatea pe care o aperi urmărește, declarat și fundamental, echitatea, dreptatea, armonia raporturilor sociale. Munca procurorului este tot mai mult orientată spre latura îndatoririlor de prevenire și educație juridică. O societate civilizată este condusă de legi. Legea trebuie nu numai cunoscută, ci și înțeleasă. Înainte de a apăra sau acuză, procurorul previne, și starea de legalitate care se instaurează este și rezultatul muncii lui.

— Și totuși nu de puține ori cel ce încalcă legea nu e cel ce n-o cunoaște.

— Aparent, în realitate mulți dintre aceștia cunosc numai restricțiile ei, o parte a legii. Nu cunosc și nu înțeleg avantajele respectării legii, motivațiile ei profunde, benefice. Un președinte aduce în cooperativă propria-i noră. Și odată cu ea o altă lege, legea ei, dreptatea ei, interesele ei. Starea de abuz răbufnește, fiul rămâne fără nevastă, copiii fără mamă, președintele rămâne cu copiii și porrii pe venit și cu fiul zdrobit sufletește. Un timp au trăit însă împărătește și cu iluzia că nimic nu li se poate întâmpla...

— Mi se pare ciudată această iluzie, mai ales la un președinte de cooperativă despre care nu pot crede că era un prost...

— Pornind exclusiv de la cunoașterea restricțiilor legii, cel mai adesea în capcana abuzului cad tocmai „istefii”. Ei își închipuie că le pot eluda, că se pot strecura... Legea mea supremă, spun ei, este planul. Să mă judece cineva fiindcă mi-am făcut planul și am nesocotit, în condiții obiective, nu știu ce aliniat.

— Am impresia că ajungem la mult discutatul control...

— Care nu o dată trage linie și adună sau scade: atâtea merite, atâtea defecte. Legea nu e compensatorie: ai omorât un om, ori ai salvat viața a zece copii! Ai dat peste plan producția, dar ai nedreptățit un om... Nimeni nu poate justifica nedreptatea comisă față de un om. A accepta acest fapt, în domeniul nostru de activitate echivalează cu a încălca unul din principiile fundamentale ale societății noastre în care producția nu este privită ca un scop în sine, ci prin finalitatea ei. Și finalitatea producției este omul.

— Ați găsit vinovatul. Ce urmează?

— Partea cea mai grea: să dovedim că e el, și nu altul.

— Chiar dacă aveți toate probele împotriva lui?

— Toate probele? Așa ceva nu există! Un magazin a fost spart și s-au furat lucruri. Făptașul este denunțat de chiar fratele lui. N-are alibi. Mai sint și alți martori. Totul concordă, dar...

— Dar?...?

— 1) El nu recunoaște. 2) Procurorul are totuși o îndoială, și încă una vagă.

— Mai este instanța, totuși.

— Procurorul nu renunță. Cere o reconstituire, în aceleași condiții. Vrea să verifice dacă de acolo de unde se afla, fratele putea să identifice persoana. Nu putea. Cercetările sint redate într-un caz pe care procurorul l-ar fi putut ușor trimite, așa cum spuneți și dumneavoastră, în instanță. Mai tirziu, în instanță el a acuzat, e adevărat, dar a acuzat pe adevăratul făptaș, nu pe cel reclamat.

— Și fratele?

— Fratele? Fratele urmărea o moștenire...

— Dar dacă, de pildă, după ce a fost reclamat, omul văzind că toate probele sint împotriva lui, ca să-și ușureze o pedeapsă inevitabilă ar fi recunoscut?

— Tot n-ar fi fost suficient. Răminea îndoiala procurorului, ceva mai subțire, e drept, dar răminea. Un bărbat a fost omorât cu lovituri puternice, dar de intensități diferite. Făptașul și-a recunoscut vina. A descris cum a ucis, totul se potrivea, ora, împrejurările, motivele... Mai răminea ceva: intensitatea diferită a loviturilor. A dat explicații și pentru asta și cele mai multe erau logice. Cele mai multe, nu toate.

— E normal ca unele să nu se potrivească. Nimeni nu poate fi atât de lucid!

— E normal, firește. Procurorul a vrut să știe mai mult: de ce nu se potrivește?

— Și nu se potriveau fiindcă făptașul nu fusese singur, avusese un complice și complicele rămăsese în libertate cu pericolul pe care-l reprezenta pentru liniștea obștii.

— A fost prins?

— A fost. Când am ajuns la concluzia că mai există și al doilea n-a fost greu să dăm peste el.

— Să presupunem că n-ar fi fost prins, n-ar fi fost prins în acel an. Procurorul ar fi fost criticat la sfârșitul perioadei, la bilanț, s-ar fi ivit apoi alte cazuri, mai grave sau mai urgente, pentru a căror nerezolvare ar fi fost de asemenea criticat, ce imbolduri determină un procuror ca să revină, să-și cheltuiască din timpul destinat lucrărilor în curs pentru a reveni la un caz încheiat, nefericit încheiat, dar încheiat?

— Dacă așa spune conștiința, așa exagera poate. Pur și simplu nu poate altfel. Cel mai bun criminalist din județ, Iulian Marie, a urmărit un caz timp de opt ani. Fusese omorât un pădurar. Cadavrul

a fost descoperit tirziu, din punctul de vedere al medicinei legale. Urme nu mai existau. Zăpada ștersese totul. Absolut totul. Am întocmit o listă de suspecți. După o muncă așa spunea imensă, cercul lor a fost redus și au rămas în el doi frați. Poftim, dovedește că ei sint vinovații! Nu i-am arestat. Luni și ani au fost lăsați cu impresia că pot scăpa până ce, amănunt cu amănunt, din povestirile lor contradictorii, procurorul a reușit să reconstituie cu exactitate, și cu probe, tot ce făcuseră ei în perioada aceea și să deducă ziua exactă și felul în care pădurarul fusese ucis. Până la urmă au fost nevoiți să recunoască și iarăși nici asta n-a fost de ajuns până ce n-au fost strinse toate probele doveditoare.

— După atîția ani mai pot fi strinse probe?

— Aici se constată profesionalitatea procurorului. Una dintre cele mai periculoase bande de tilhari care au acționat pe teritoriul județului avea un șef a cărui deviză unică de viață era: pe pămînt nu dau socoteală în fața mîinii! Printre altele, ucisese o bătrînă pe care a jefuit-o. Atît de bestială era mijloacele prin care își intimidă complicii, încît aceștia preferau orice pedeapsă decît să-l denunțe. Pînă la urmă a fost prins pe un șantier din Caras-Severin, sub nume fals. Au fost confrunțați și obligați să mărturisescă. Ceea ce, după cum spuneam, nu e suficient. Și-a amintit însă că bătrîna avusese o pendulă și pendula, înainte de a o deteriora, arătase o anumită oră. Am cerut procesul verbal de constatare la fața locului din urmă cu mulți ani! Desigur, procurorul ar fi putut omite amănuntul cu pendula. S-a găsit procesul verbal și în el procurorul consemnase ora la care pendula se oprise. Probele corespondeau...

— Ați avut și cazuri mai grele?

— Toate cazurile sint grele și într-un fel inedite. Rar sint două cazuri la fel. Cel mai greu pentru noi este altceva: cel mai greu e să convingi rudele, mai ales dacă au și o funcție mai deosebită, că vinovați nu sint cei pe care ni-i indică ele, ca să nu mai vorbesc de cazurile cînd vinovați sint chiar victimele. Familia vrea cu orice chip un vinovat și bineînțeles răzbunare. Și să vă spun ceva. Dacă într-un proces civil mai sint împrejurări care să zicem ne pot influența în sensul înțelegerii omeniești, dincolo de lege, într-o crimă nu există motiv în lume care să poată determina un procuror să împingă demersul pînă la consecințele sale ultime: dovedirea adevăratului vinovat. La orice poate renunța un procuror, mai puțin la privilegiul de a afirma. Și, ca să poți afirma ceva, trebuie mai întîi să dobindesti calitatea care-ți dă dreptul să afirmi.

NICOLAE CRISTACHE ■

În aceste comune, o îndeletnicire aproape zilnică este fabricarea ilegală de rachiu. După cum aflăm, obiceiul îndărătnic al locului este de a face rachiu din sfeclă. Pînă și procurorul-șef al județului, Valeriu Ciopraga, știe că băutura aceasta este mingiata de către săteni cu numele „coniac trei frunze”. Cit îi mingie însă această băutură pe ei? Iată: „Rachiul din sfeclă conține nu doar alcool etilic, obișnuit, ci și alcool metilic, care are o acțiune dăunătoare asupra organismului, în special asupra vederii. Mai conține alcoolii aromatici superiori. Aceștia sint foarte toxici și duc, de regulă, la o serie de nevroze. Într-un consum mai mare, repetat, rachiul de sfeclă duce la diverse psihopatii. Mulți dintre cei ce au comis infracțiuni caracterizate prin violență sint bolnavi. Aduug că de citiva vreme încoace în amestecul acesta de sfeclă se pun diversi detergenți. Dero, de exemplu. Ca să-i dea tîrie alcoolului, așa zic ei, sau ca să-l limpezescă. Numai că o parte din detergenți se dizolvă în alcool și se metabolizează, ajung în sînge. Că ei să-și virșese această, cred, cea mai gravă formă a violenței asupra lor înșite, asta, să zicem, îi privește. Dar trebuie să ne amintim, aproape inevitabil părinții alcoolicii nasc copii handicapați fizic și mintal...” Aceste cuvinte aparțin chimistului Dumitru Cojocaru de la Laboratorul județean de medicină legală. Lor li se adaugă afirmația procurorului-șef adjunct al județului, Aurel Ipate: „Printre morțile suspecte de anul trecut, au fost numeroase cazuri de come alcoolice”. Dintre acestea, trei s-au petrecut în comuna Tudora, unde, după cum ne spunea Constantin Roman, șeful Procuraturii locale Botoșani, în semestrul doi al anului trecut s-au înregistrat 15 contravenții la regulile de conviețuire publică, 10 infracțiuni de loviri și vătămări corporale, un viol, un omor și o tentativă...

Și totuși descoperirea fabricanților clandestini de rachiu implică, din partea

milițienilor și-a sătenilor, o lungă și plină de haz, uneori, competiție sportivă. Într-un totu asemănătoare binecunoscutului joc „ulii și porumbelii”. Cînd săteanul este surprins asupra faptului, desigur, el este porumbelul. Iar cînd năvălește în ogradă și are nesansa ca fapta să nu se încadreze exact în prevederile Decretului 504/1957, se înțelege, porumbel este chiar ditamai milițianul. Pentru că respectivul bătrîn decret prevede că nu-i poți încheia dosar contravenționalu decît dacă rachiul „curge” sau „pică”. Nu are importanță că fapta se petrece, în mod evident, sau este pe cale de-a se petrece. Totul depinde, cum spuneam, de momentul cînd se produce condensarea vaporilor. În aceste condiții, fără să-i poată dovedi pe toți, deși numai în ultima lună a întocmit 6 dosare din acestea, plutonierul major Ioan Bărbune ne spunea că el „știe” că, în Corni, în două case din trei funcționează instalații de distilat rachiu, iar între această îndeletnicire a localnicilor și actele lor, uneori cumplite, de violență, există desigur o legătură, după cum există una și cu rezultatele slabe, la învățătură, ale copiilor.

După cum ne spuneau autoritățile locale, beau și bărbații și femeile, încît îți vine să crezi că și pietrele, și gardurile, și stelele beau și că zăpada aceasta bogată, căzută în ultima vreme, miroase acolo a rachiu. Sint cazuri cînd tatăl și mama beau, iar copiii muncesc pînă, desigur, se ridică mai bine pe picioare și încep să bea și ei. La cei 80 de ani pe care-i are, despre Gheorghe Viașescu se poate reține că și-a pierdut viața prin crîșme și că a avut trei băieți, Nicolai, Gheorghe și Costică, ei înșiși alcoolicii îndirjiți, care „nu se trezesc cîte o săptămină”. Doar ultimul dintre aceștia are o fată „de excepție”, copil cuminte și inteligent, o fiare inexplicabilă pe un povîrnîș unde ochii privesc în jos, a cădere, nu în sus. Dar ceilalți copii, aflăm, sint „reduși”,

cuvîntul nu ne aparține, și s-au tîrît cu greu de-a lungul cîtorva ani de școală. Generația „Dero”? Dar exemplul de mai sus, al familiei Săvescu, să nu ne însele. Fiindcă prin aceste sate se bea nu numai în familie. Bea uneori tot satul, la nunți de exemplu, aceeași băutură tare și toxică.

● Desigur, toate aceste lucruri se cunosc bine la Botoșani. Și, dovadă că nu doar se cunosc, ci chiar se încearcă rezolvarea problemei, căci infracțiunile comise prin violență, mai ales cele împotriva vieții, constituie într-adevăr o „problemă”, după cum ne spunea procurorul-șef al județului, de aproximativ un an Comitetul județean de partid a inițiat alcătuirea unui riguros plan de măsuri, cu îndatoriri multiple pentru toate organele cu atribuțiuni educaționale. Se înțelege că pentru succesul acestei acțiuni o mare importanță o are colaborarea cu formele organizate ale opiniei satului, citeodată însăși revitalizarea acestor forme, de la „Sfatul satului” care se întîmplă să fie ori prea sfîtos, ori prea puțin sfîtos, adică discuțiile ori nu sint pregătite ca lumea, ori se tîrăgănează cu un nesfîrsit duh al blîndei, pînă la comisile de judecată care sint chemate să judece mai puțin băbește și de mintuală, să stingă, dacă se poate, focul, iar dacă nu, să-și decline competența, și în nici un caz să nu mai lase tăciuni mocniți în vatră. Foarte importante, la urmă, sint și formele „neorganizate” ale acestei opinii, adică reacția directă, pe loc, instantanee, a martorului. În această privință, în unele sate începutul trebuie făcut chiar cu primii pași. În satul Doina, de exemplu, un anumit Constantin Gușel se ceartă cu Constantin Colighiuc la o nunță și încheie cearta cu argumentul și pe temelul lamei unui cutîț. În satul Copălău, de data aceasta la o înmormîntare, Petru Pleșca procedează la fel cu Ioan Avădanei după ce mai întîi îl fugărește în jurul mesei

de pomană la care se aflau așezați, ca să zicem așa, destui clienti. Am exemplificat astfel pentru a arăta că agresor, victimă și martori abia se deosebesc uneori prin aburii violenței, aburi întîritați de alcool, mai exact de acel rachiu de sfeclă care acoperă ochii cu o poliulă stranie, de sălbăticiune, și lasă mîntea să alunece către beznă ca pe gheață. Acestea sint fapte. Dar tot un fapt este că, în județ, există comune cuminti, Călărași, Dîngeni, Ripiceni, de exemplu, cu lume serioasă, cinstită și la locul ei, după cum un alt fapt este că în chiar comunele mai îndărătnice, Corni, Vorona sau Tudora, nu toate sufletele sint deopotrivă, ci sint și oameni doritori de liniste, astfel încît, de-ar fi cu putință, prin aceste sate milițienii să se plictisească pur și simplu. Căci, să avem iertare, șeful de post din Tudora, de exemplu, nu se făcea intru totul un mesager al adevărului cînd ne spunea că „de-l aduc pe unul să-l discute 30, nu-l discută nimeni” și că, în plus, „organele județene nu ajută” (mai exact soluțiile de la Botoșani ale dosarelor întocmite aici nu sint chiar cele pe care le dorește dumnealui ci uneori poate că mai blînde, însă întotdeauna, cu siguranță, conform legii). Organele județene, nu încape îndoială, ajută, de la brigăzile complexe de procurori, judecători, milițieni și medici pînă la organizarea în această comună a unor procese publice. Dar ar trebui ca și organele locale să se ajute mai mult. Și ele nu se ajută, evident, dacă spun că în sat oamenii se știu „de frică” unii pe alții, ci dacă recunosc, cinstit, adevărul că — de exemplu — fabricanții ilegali din Tudora au fost prinși cu ajutorul consătenilor. Și ar mai trebui, desigur, ca opinia aceasta spontană și individuală să fie ajutată pentru a deveni colectivă.

DUMITRU ELIADE ■

Comerțul mondial și dezvoltarea

Constituie un adevăr cu largă recunoaștere internațională faptul că, în ampla acțiune ce vizează dezvoltarea tuturor statelor, trebuie coroborați, în mod necesar, doi factori: efortul propriu și roadele unei fructuoase și echitabile colaborări interstatale. În acest cadru, un rol de primă mărime revine comerțului internațional, care reflectă, pe de o parte, capacitatea țărilor de a participa la schimbul de valori, iar pe de alta modul în care cooperarea internațională, relațiile economice și comerciale contribuie la favorizarea progresului, a dezvoltării unei țări. Pornind de la aceste considerații este firesc ca legăturile comerciale mondiale să se aprofundeze, să capete o arie de cuprindere tot mai mare, atât ca volum, cât și ca participare. Realitate înfățișată și de un raport al G.A.T.T., dat publicității nu demult la Geneva, document ce subliniază că, în prima jumătate a anului 1978, volumul comerțului mondial a înregistrat o sporire rapidă, creșterea corespunzând unei rate anuale de 6 la sută, comparativ cu 4 la sută cât se înregistrase în 1977.

Desigur, o asemenea creștere vine în întâmpinarea satisfacerii cererii exprimate de multe țări ca raporturile comerciale să se extindă în interes și avantaj reciproc. Se pun, totodată, în evidență largile posibilități existente pentru intensificarea comerțului mondial. Dar, oare, înregistrarea unei asemenea rate de sporire nu este de natură să atragă atenția tocmai asupra dezideratului fructificării tuturor factorilor meniji să contribuie la creșterea volumului schimburilor comerciale interstatale? Răspunsul se impune a fi afirmativ, bazându-se pe argumente furnizate de statisticile internaționale. Pentru că, din păcate, și în acest domeniu își face simțită influența marile decalaje economice existente între state. Așa se face că, deși pe ansamblu volumul comerțului mondial a crescut, ponderea țărilor în curs de dezvoltare în comerțul mondial a scăzut de la 31 la sută, în 1950, la 22 procente în 1976, și la o cincime în prezent. Sigur, cauzele sînt multiple. Ne vom referi însă numai la două din acestea, considerate de experți a fi principalele piedici în dezvoltarea comerțului mondial: lipsa, în multe din țările în curs de dezvoltare, a capacităților de prelucrare a resurselor proprii și practicile protecționiste ce favorizează țările industrializate care și-au sporit participarea la comerțul mondial la aproape 75 procente.

Nedispușind de industrii prelucrătoare, multe din țările în curs de dezvoltare sînt simpli furnizori de materii prime, ceea ce afectează serios participarea lor la comerțul mondial. După cum se știe, aceste state dețin numai 7 la sută din producția industrială pe glob. Potrivit unui raport al U.N.C.T.A.D., numai o pătrime dintre țările în curs de dezvoltare pot asigura producerea și exportul articolelor industriale importante. Iată, de altfel, prezentată succint, contribuția, în procente, a țărilor în curs de dezvoltare la comerțul mondial. Pe ansamblu comerțului cu produse industriale — 7,8 la

sută, din care: produse ale industriei chimice — 5,9, mașini și echipamente pentru transport — 3,3, alte produse industriale — 13,3. În schimb, contribuie cu 81,7 la sută la comerțul cu combustibili și lubrifianți, cu 31,4 procente la cel cu materii prime și materiale și cu 28,8 la sută la cel cu produse agroalimentare. Exporturile a trei pătrimi din numărul țărilor în curs de dezvoltare depind în proporție de 60 la sută de trei materii prime. Pentru jumătate din aceste state 50 de procente din încasările externe își au originea în exportul unei singure materii prime. Este evident că situația precară pe piața mondială a țărilor în curs de dezvoltare își are originea și în structurile economice slab diversificate, ceea ce nu permite adaptarea la condițiile ce se cer întrunite pentru o largă participare la comerțul mondial și, totodată, nu favorizează dezvoltarea prin comerț a acestor state.

La aceasta se adaugă, așa cum subliniam, barierele artificiale existente în comerțul mondial, bariere care pun în netă inferioritate statele în curs de dezvoltare. Așa cum arată un studiu al G.A.T.T., în prezent sînt cel puțin 800 de asemenea obstacole care frînează plasarea

pe piețele țărilor dezvoltate a produselor manufacturate din statele lumii a treia. Taxele vamale ale statelor industrializate sînt aplicate diferențiat în funcție de gradul de prelucrare a produselor importate. Se favorizează astfel importurile de materii prime. În S.U.A., de pildă, media ratelor tarifare este de 4,4 la sută, în cazul materiilor prime, și de 9,5 la sută pentru produsele semifabricate. Pe ansamblu, sarcinile tarifare impuse țărilor în curs de dezvoltare la produsele prelucrate este de 22,6 la sută, față de 11,1 procente cât este media mondială. Apare evident dezavantajul pentru statele în curs de dezvoltare care au, în acest fel, posibilități de concurență mult mai mici. Se estimează că ponderea în producția industrială mondială a țărilor în curs de dezvoltare va reprezenta circa 25 la sută, în jurul anului 2000. O asemenea creștere va determina și mutații în exporturile acestora. Potrivit cifrelor publicate de U.N.C.T.A.D., exporturile de produse industriale ale acestor state vor trebui să crească, în medie, cu cel puțin 12 procente pe an, cu 5 la sută mai mult decît ritmul prevăzut în strategia internațională a dezvoltării. În valori absolute, exporturile țărilor în curs de dezvoltare vor trebui să sporească de 20 de ori față de începutul acestui deceniu. Nu trebuie neglijat nici faptul că suprimarea totală a protecționismului agricol, pînă în 1980, ar determina, așa cum relevă aceleași surse, exporturi suplimentare de 17 miliarde dolari pe an, ceea ce ar echivala cu o cincime din exporturile prevăzute pentru țările în curs de dezvoltare pentru 1980. În acest fel s-ar obține o creștere globală a produsului intern brut cu 80 miliarde dolari pe an, jumătate din această sumă revenind statelor în curs de dezvoltare, adică peste șase procente din produsul intern brut al acestora.

Concretizarea unor asemenea obiective nu este posibilă însă așa cum a arătat în repetate rânduri România, fără schimbări de esență atât în structura economică mondială, cât și în aceea a comerțului internațional, schimbări care să țină cont, în primul rînd, de restabilirea echilibrului economic mondial, de acordarea sistemului generalizat de preferințe de către toate țările industrializate, tuturor statelor în curs de dezvoltare. Așa cum este orientat astăzi, acest sistem face ca repartizarea avantajelor să fie proporțională cu nivelul de dezvoltare al statelor, contribuind la menținerea marilor decalaje economice dintre state. Iată de ce, participînd activ la raporturile comerciale mondiale, România se pronunță pentru stabilirea unui nou cadru, echitabil, pentru desfășurarea comerțului internațional, cadru ce să includă reglementări și mecanisme menite să ducă la soluționarea cerințelor întregii comunități mondiale, pornindu-se de la concluzia că menținerea îngrădirilor și barierele artificiale în comerțul internațional nu poate duce decît la agravarea marilor probleme ce privesc dezvoltarea economică atât de necesară pe planeta noastră.

EUGEN STANESCU ■

O imagine tot mai frecventă, o luare de atitudine tot mai categorică în favoarea unui mare deziderat al contemporaneității: Nu, armelor!

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

A trăi pe bicicletă devine în Japonia un fel de-a doua natură a citorva milioane de oameni. Bicicleta s-a inventat demult, dar se pare că se redescoperă abia acum. O asemenea revelație provoacă pașuni necontrolate și o producție corespunzătoare. Viața pe bicicletă nu se compară cu viața pe nimic altceva. A devenit atât de bine să dai din pedale și să ai un statut neclar, cel puțin din punctul de vedere al circulației, încît bicicletei i se face reclamă, o reclamă deșănțată în care se precizează negru pe alb că succesul unei căsnicii constă în utilizarea bicicletei de către ambii soți în majoritatea momentelor din viață. În Japonia există 46 de milioane de biciclete, ceea ce nu înseamnă neapărat că avem de-a face cu 46 de milioane de fericiți asigurați. Proliferarea bicicletei este asigurată de Institutul pentru promovarea bicicletei. Institutul de ciclism pentru ameliorarea calității vieții. Federația japoneză de ciclism, precum și de alte câteva sute de organizații care stimulează în membrii aderenți obsesia bicicletei în ceea ce are ea mai constructiv. Ziariștii o-

biectivi declară că Tokio și nu numai Tokio au devenit jungle ale bicicletelor. Shungii Hashiguki, director adjunct pentru controlul circulației din Tokio, a precizat de curînd că 1 300 000 de biciclete sînt parcate dezordonat și

tii, pietonii pe cicliști și a-cestia pe toți ceilalți.

384 000 de procese-verbale, nebuloase în formă dar mai ales în conținut, s-au adunat în sertarele poliției rutiere, iar amenziile aferente continuă să fie neplătite. În con-

unei clientele în creștere, de a trăi pe bicicletă cit se poate de dur. Observatorii apreciază că jungla bicicletelor nu este totuși decît un derivat al junglei transporturilor în general. Se pune punctul pe i și se arată că marelui trafic uman din Japonia nu-i corespunde un sistem de transporturi în comun avînd proporțiile cuvenite. Este adevărat că bicicleta nu poluează, nu face zgomot și are o alură cuminte, pentru că pînă la urmă omul îi transmite ceva din cumințenia lui caracteristică.

Totuși, după cum era de așteptat, și în acest sector un vînt rău a început să bată. „Panterele nopții”, gangsterii pe motocicletă au început să cocheteze cu bicicleta pe care o utilizează mai puțin violent, dar foarte eficace. Zeci de bande folosesc în cîrduri trotuarele pentru a izbi lumea și a fura din mers serviete și poșete. Acest gen de piraterie ciclistă demonstrează că același scop poate scuza toate mijloacele. Să-i fie hărăzită oare un rol la fel de rușinos și trotinetelor?!

RADU BUDEANU ■

Viața pe bicicletă

ilegal, fapt care creează delicioase perturbări dimineața, la prînz și seara și aceasta datorită proprietarilor care și le caută, ciute peste grămadă, cel mai adesea confundîndu-le. Ceea ce este mai ciudat rămîne că poliția nu a reușit încă să decidă dacă cicliștii trebuie asimilați pietonilor sau automobilelor. Neîntînd nici una, nici alta, cicliștii nu riscă să devină nimic, ci doar ceva care nu poate fi abordat în mod legal. De aici o groază de procese în care automobileliștii dau în judecată cicliș-

secință, după cum arată necrușător agenția France Presse, trotuarele marilor orașe japoneze au devenit spațiu unor curse sălbatică cu obstacole, cicliștii preferînd să ocolească pietonii decît să se lase ocăriți de automobile. Cum lucrurile nu mai pot continua așa și cum războiul publicitar al firmelor producătoare de biciclete a atins paroxisumul, autoritățile au hotărît să studieze cu o atenție demnă de cauza aleasă o nouă lege a circulației, care să limiteze apetitul haotic al

Ochii și urechile lumii

Omul și minjii lui

În numele celor care nu și-au permis să meargă la cursele de cai fără a ști cine-i tatăl și cine-i mama fiecărui armăsar și-a fiecărei iepe,

în numele celor care știau și mai știu bunicii și bunicile fiecărui trăpaș, în numele celor care duc respectul față de animal pînă la a-i cunoaște arborele genealogic, știind că și cel mai obscur concurent, cel mai netalentat, ultima gloabă, ca să-i zicem așa, are — ca orice om — un părinte, un suflet de iapă din care a descins, care l-a alintat, care l-a lins pe coamă, care i-a dat să sugă,

în numele tuturor bipezilor care se bucură pînă la lacrimi și pînă la ultimul leu cînd se aleargă, cam pe la mijloc de primăvară, cursele în care debutează minzoci și iepșoare la care te uiți ca la zăiafeturii ale lumii, căutînd în lumina cu care soarele le bate crupa și coama și ochii și nările și botul — viitoarea lor glorie, „clasa”, „clasa” care triumfă în handicapuri,

în numele băieților de grajd, al driverilor bătrîni, al scriitorilor care au dulcea naivitate de a vedea în cal o vitalitate și în mirosul de grajd un semn de vigoare a prozei lor,

în numele lui Avanti II și al lui Cartușel, părintii lui Avion, cel care a avut ca epopeică rivală la supremația turfului nostru pe Joppa Hannover, venită din Peter the Brewer și Sister Berta, dar și în numele dragului meu Săltăreț, cel care și-a rupt piciorul în lupta la bici, cap la cap, cu Ezerjo,

în numele minjilor coboriți din Săltăreț, campionul campionilor, dar și al fiicelor născute din iepe fără carieră, fără viitor, fără performanțe dar capabile să dea feți frumoși și fete frumoase care ne-au bucurat nu numai buzunarele dar și sufletele printr-o „clasă” greu de anticipat prin origine, acea clasă care triumfă în handicapuri, adică împotriva oricăror penalizări,

în numele cailor cu origine strălucită, dar și al celor cu origine modestă, ca să nu mai spunem de acela cu o origine sănătoasă care le-a asigurat o carieră sănătoasă, așa cum din oameni de treabă pot ieși rîncoci de treabă sau hipopotami de treabă.

în numele nopților în care ațiția am adormit, lăsînd să ne cadă pe față programul reuniunii de simbioză, visînd firesc uriașe poeme în care Joppa devenea mama cailor lui Avion iar Clifford Hannover, cel mai bun fondist, se încurca, fericit, cu o femeie nebură ca Hai-Hai, dînd naștere unui minz care ajungea la 1,10 pe kilometru și putea totodată să țină toate distanțele, adică un fenomen,

în numele tuturor celor care au văzut în cursele de cai nu numai clasică îmbunătățire a rasei cabaline dar au avut și baroca melancolie de a fi doar bipezi în feerica lume a patrupedelor,

în numele atîtor nume de cai și al acelei melodii: „concurința la start, cursa începe peste cinci minute!”, deplîngem azi decesele marilor crescători de cai, antrenori și driver francezi, Henri Levesque, cel care i-a avut în grajdurile sale, de-a lungul timpului, pe Roquepine, pe Upsalin, pe Masina, pe Oscar R.L. și pe acest Hadol Du Vivier care înnebuneste azi lumea trăpașilor de la Vincennes.

Ca nimeni altul, monsieur Henri știa să deosebească în silueta plăpîndă, tremurătoare, a minzului de sub burta maică-sii, la doar șase luni, clasa, geniul, forța, viitorul. Ca nimeni altul, monsieur Henri știa să antreneze minzul sau minzoaica în care-și investea încrederea, învățîndu-l nu doar trupul ci un soi de fascinantă omenie, cum ar fi, după spusele competente, „dozarea travaliului, acceptarea efortului, ba chiar — ca în cazul lui Oscar R.L. — iubirea acestui efort”.

Ar mai trebui spus — și aceasta ne mărește tristețea la căpătîiul unui om care aducea pe astăzi lume privirea unică asupra minzului și asupra părinților săi — că, poate cu două excepții, nici una din iepșele sale, crescute cu atîta drag de mic, conduse de el la mari izbinzi, nici una nu i-a dat niciodată, ca reproducătoare, minji fabuloși din care să iasă campioni fabuloși, ci doar cai mediocri, de treabă, din care n-a ieșit nimic. E o lege bătrînă a turfului că eminențele campioane nu dau eminenți copii. E o ingrătitudine care ne împietrește în duritatea ei.

RADU COSAȘU ■

O poveste cu diamante

Chiar și după consumarea ei, chiar și după publicarea unor fotografii grăitoare, chiar și după cea mai fidelă descriere a felului în care a decurs totul, întâmplarea n-a prea fost crezută. E adevărat, cu câțiva ani în urmă, când a apărut tagma hoților prin intermediul ordinarilor s-a spus despre ea că este de perspectivă îndepărtată. Apoi, când un scriitor a lansat un roman ai cărui eroi se ocupau de furturi și de turnări de fonduri cu ajutorul ordinarilor s-a zis că imaginația lui a luat-o razna și s-a apropiat de limita povestirilor științifico-fantastice. Exagerau primii — adică autorii unor astfel de isprăvi — sau cei ce nu le acceptau? Faptele urmau să grăiască și n-au întârziat s-o facă. Și încă într-o manieră incontestabilă. Mai mult, într-o bună zi avea să apară chiar și regele încoronat al unor astfel de furturi: se numește Stanley Rifkin, iar din poza transmisă de agenția „United Press International” suride un bărbat cu fața copilăroasă ce pare foarte încântat de reușita operațiunii sale și de modul excesiv de simplu în care a dus-o la bun sfârșit.

Rifkin are cu puțin peste 32 de ani. E(ra) pasionat de „creierile” electronice cu care juca șah sau le provoca adesea cu tot felul de programe care de care mai îndrăznește. Cum practica meseria de consultant independent în calculatoare a fost solicitat și de „Security Pacific National Bank” din Los Angeles — a zecea în ierarhia băncilor americane. Era foarte bine cotat printre specialiștii de acest gen și, în plus, executa comenzile cu o promptitudine remarcabilă. Așa a procedat și de astă dată când, după noua solicitare, s-a prezentat în fața masivei uși de la sala de transferuri prin cablu la care n-au acces decât conducătorii băncii respective, singurii ce dețin codurile — schimbate zilnic — care permit virarea unor importante sume.

Stanley Rifkin este binecunoscut paznicilor de la „wire room” a „Security Pacific National Bank” care-i permit imediat să intre și să-și facă meseria. Însă, în afara reviziei respective, Rifkin are și o mică idee. Mai ales că șansa fi surdă intrucit el cunoaște la perfecție două dintre cele trei coduri utilizate. Nu lipsea decât un cod ceea ce, pentru un specialist într-ale electronicii, nu însemna decât câteva minute pentru a-l afla cu precizie. Așa că, la încheierea reviziei, Rifkin știa toate datele problemei drept pentru care, o dată ieșit din imobil, s-a îndreptat spre un telefon de unde a transmis un ordin ordinarului care, imediat, a transferat 10,2 milioane dolari într-un cont deschis la o bancă neimportantă din New York. La puțin timp după operațiune, el ajunge la New York de unde virează suma într-o bancă din Elveția. Reușita transferului nu se încheie aici intrucit Stanley, cu o identitate falsă, pleacă imediat la Geneva pentru a desăvârși lovitură. Cu două săptămâni înaintea imbarcării spre Geneva el contactase un reputat vânzător de diamante din Los Angeles și sub acoperirea unei societăți ce nu exista decât în imaginația lui și pe „hirtie” a comandat un lot de diamante tăiate care să coste zece milioane dolari. Însă firma contactată nu-i poate oferi diamante decât pentru 8,1 milioane dolari — adică 43 200 carate, aproape nouă kilograme. Cu prețioasa marfă în valiză, Rifkin revine la Los Angeles și vinde câteva diamante unui bijutier. Apoi încearcă să caute un asociat pentru a valorifica restul. Numai că primul cumpărător devine brusc neîncrezător și alertează poliția care, la rindul ei, anunță banca. Trei zile mai târziu, Rifkin este prins iar după încă 24 de ore banca recuperează cele 2 milioane de dolari nefolosiți de el și cele aproape nouă kilograme de diamante ce vor fi revindute bucată cu bucată și pe care se vor obține 13 milioane dolari. Pe de altă parte, apropiații lui Rifkin anunță foarte convingși că acesta, sperând să obțină un mare beneficiu de pe urma revinzării diamanțelor, intenționa să retrimită pe circuitele de la „Security Pacific National Bank” cei 10,2 milioane dolari „împrumutați”. Dar pînă la aflarea adevărului, banca e mulțumită cu nesperatul beneficiu de 5 milioane obținut din „împrumutul” de care n-a aflat decât târziu dar cu folos.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Tineri în labirint

Lawrence Durrell, a cărui literatură oglindește atât de fidel criza lumii sale, descrie în romanul *Cefal* aventura zguduitoare a unei rătăcirii. Călătorii ce nu mai găsesc ieșire din faimosul labirint al insulei Creta sînt o imagine simbolică a egoismului vieții Occidentului, continuă învîrtire prin coridoare ce nu duc nicăieri.

Cum se oglindește în sufletele tinerilor impasul acestei rătăcirii? Ce perspective se întrevăd pentru a ieși din el?

I-am văzut cu toții în nenumărate pelicule revelatoare pe tinerii Occidentului plimbându-și făpturile hirsute și vesmintele peticite, indiferenți și aroganți față de tot ceea ce este prea ticlucit și prea armonios. Poza lor de insingurați neînțeleși care își caută în fetișurile agățate la piept suplinirea crezurilor pierdute a devenit o imagine a secolului. Dar criza lor, insingurarea lor nu este doar o modă — așa cum o pretind unii — o modă ce se aseamănă cu blugi decolorați, perucile în stil african și fardul abundent al pleoapelor.

Aroganța pare a le ascunde o mare nevoie de afecțiune, iar ciudățeniile ce vor să șocheze bunele maniere par să fie un răspuns la faptul că nu au avut prea des ocazia să le învețe de la cineva.

Ei trăiesc într-o lume a interesului imediat, într-o lume a clipei ce trebuie să se consume cât mai plăcut pentru cei ce și-o pot îngădui. Ei încep să simtă foarte curînd că de puțin interes stîrnesc în părinții lor, ca și în prezumtivii lor mentori. Căci lumea în care vor trebui să-și ducă viața își dă toată silința, așa cum măturisea ziarista Menie Grégoire, într-un număr recent din *Paris Match*, să le pună în sfîrșit la dispoziție acea „mașină absolută care va înlocui raporturile omenești. Ea ne va îngădui, continuă amara mărturisire, să ajungem la cimitir fără probleme, conversînd doar cu o claviatură codificată și un ecran care dă răspunsuri. Se pare că în zece ani nimeni nu va mai avea nevoie de nimeni”.

50 milioane de șomeri în lume, această cifră impresionantă desprinsă din statisticile Organizației Internaționale a Muncii, înseamnă, de fapt, un dramatic semnal, care nu poate lăsa indiferent pe nimeni într-o lume care se vrea a progresului, a construcției.

Știința pe mapamond

Minerit subacvatic

În 1972, soții Barbara și David Horn, împreună cu Maryland Delach de la Lamont-Doherty Geological Observatory din cadrul Universității Columbia (S.U.A.) au descoperit ceea ce de atunci se numește „Cornul de Aur”. O zonă care pornește de lângă coasta mexicană și se întinde pînă aproape de Hawaii. O zonă în Pacific care concentrează cele mai bogate concentrații manganice de înaltă calitate pe o suprafață avînd lungimea de 4 000 kilometri și lățimea de 1 280 kilometri!

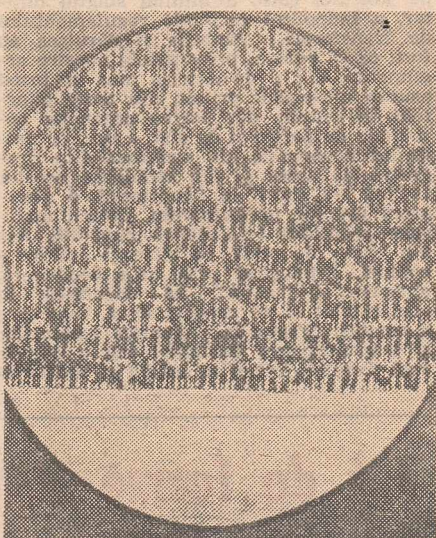
Pentru a localiza cele mai bogate depozite de noduli manganici, trustrurile miniere au prospectat în detaliu această zonă cu ajutorul celor mai sofisticate radiolocateoare subacvatice, camere de televiziune, analizatoare etc. Echipa specială de prospectori submarini au cules probe și au cartografiat cu exactitate zăcămintele. S-a

● Peste 12 milioane de persoane vor rămîne în 1990 fără locuri de muncă în Europa occidentală — o rată a șomajului în medie cu 9 la sută — relevă o anchetă a Centrului european de cercetări economice.

● Revista franceză *LE POINT* scria, referindu-se la situația marii mase de șomeri din Franța, că în prezent durata medie de așteptare în vederea găsirii unui loc de muncă este de opt luni. „Cine vor fi noii concediați?” (*LE NOUVEL OBSERVATEUR*), „Stressul concedierilor” (*LE FIGARO*), „Rechizitoriul contra șomajului” (*L'HUMANITÉ*) — iată doar câteva din titlurile extrem de sugestive apărute în presa franceză care vorbesc despre climatul de derută, nesiguranță și neliniște generat de rata tot mai înaltă a șomajului.

● Șomajul în rîndurile tineretului s-a transformat în Italia într-o gravă problemă națională. Din 9 milioane de tineri italieni, aproape două milioane nu dispun de un loc de muncă stabil. Potrivit datelor oficiale publicate la Roma, din cei 450 000 de tineri cu pregătire medie și cu studii superioare care își găsesc din ce în ce mai greu un loc de muncă, 100 000 au absolvit institute de învățămînt superior.

Despre adevărul conținut în răscolitoarea imagine cu care se încheie scurtul citat din articolul ziaristei franceze îl conving pe tînărul societății de consum romanele citite, televizorul și cinematograful, „inlocuitorii” cei mai frecvenți ai părinților săi. Pîrtat de serialele-șoc ale genului „thrilling” prin întâmplările palpi-

Realitățile vieții sociale — între care lipsa cronică a locurilor de muncă pentru milioane de oameni ai lumii occidentale — devin, nu de puține ori, veritabile apeluri la conștiință, așa cum se întâmplă și în această lucrare a pictorului spaniol Juan Genoves.

calculat că o „mină subacvatică” de mangan cu o suprafață de 52 000 kilometri pătrați ar putea da de lucru „minerilor” timp de 20 de ani. Iar „Cornul de Aur” are o suprafață totală de peste 5 000 000 kilometri pătrați!

Cum se extrage minereul? Specialiștii au imaginat și realizat o serie de utilaje, unele simple, altele ultraperfecționate, dar toate avînd drept scop recuperarea — din adîncuri a prețiosului mineral. Cel mai „simplu” utilaj submarin a fost proiectat de John Mero. Este vorba de un cablu de oțel gros de 10 centimetri și lung de 14,5 kilometri, pe care sînt ancorate o serie de cupe cu o capacitate de o tonă fiecare. Cablul, ale cărui capete sînt fixate pe două nave puternice, este trăs cu viteză redusă, astfel încît toate cupele să „răzuie” fundul oceanului încărcîndu-se cu nodulii manganici. Un mare număr de companii industriale lucrează în prezent la modernizarea unor utilaje de dragare complexe și eficiente. Unul dintre acestea este draga aspiratoare care, cu ajutorul unor pompe hidraulice sau al aerului comprimat, ar aduce la suprafață nodulii de pe fundul oceanului. O asemenea instala-

tante ce-l țîn departe de realitatea imediată, acesta este mereu sub agresiunea senzațiilor tari, incurajate de numeroase producții „de artă” ce i se oferă. Vor reuși oare ele să-l facă să-și piardă simțul realului și salutară luciditate? O luciditate rece, necrutătoare îi face să simtă în toată adîncimea insecuritatea în care trăiesc. Iată-o dezvăluită, cu spontaneitatea virstei, de către tinerii chemați să răspundă unei interesante anchete organizate de U.N.I.C.E.F., care le-a pus, printre altele, următoarea întrebare: „Cum întrevedeți soarta semenilor voștri în anul 2000?” Cîteva răspunsuri sînt grăitoare:

Bjorn Kellman din Suedia: „Șirurile nesfîrșite de arbori nu vor mai exista. În locul lor se va afla sirmă ghimpată. Cred că după anul 2000 nu va mai fi nimic”.

Valérie Bouget din Franța, după ce descrie cu un savuros umor serviciile pe care i le va aduce robotul său Gaston, face această remarcă: „Viața electronică este OK, dar e atât de anostă!”

John Paden din Illinois (Statele Unite) își exprimă spaima față de viteza cu care se vor petrece toate întîmplările anului 2000, față de prietenii prea repezi și despărțirile îngrozitor de bruște. „Ar fi foarte bine, spune el, dacă aș avea un loc în care să mă zăvorăsc, și unde să nu se întîmple nimic, să nu ’fui părăsit!”

Nevoia de legături durabile, spaima de singurătate, de un mapamond devastat, lipsit de căldura și suferința omenească, se trădează fără voie în aceste mărturii.

Realitatea care îi înconjoară pe tineri le creează dezechilibrul, recesiune, nesiguranță, acea potențială „lume a nimănui”; realitatea le oferă „perspectiva” milioanei de șomeri pe care îi deține lumea occidentală și a sutelor de mii de brațe de muncă disponibile în fiecare zi.

Toate iluziile ce i-au îndepărtat de aceste realități se prăbuesc într-o clipă la pămînt în momentul confruntării brutale cu viața de fiecare zi. Trucurile marelui mecanism se opresc brusc, asemenea unui calculator gigantic în pană de curent. Faptele de care au fost ținuți departe și cifrele care le-au fost ascunse se află în fața lor, necrutătoare, în labirintul unei pagini de mică publicitate unde le este din ce în ce mai greu să-și găsească locul. Căci foarte puțini au fost pregătiți pentru întîlnirea aceasta. Cele mai multe dintre statistici nu reprezintă altceva decît imaginea alarmantă a acelor „pasapoarte pentru nicăieri” pe care le oferă, în chip de diplome, pretențioasele școli scump plătite. Răspunsul concret și limpede la cerințele „pieței muncii”, cum i se spune rece și sever în rapoartele economice, n-a constituit pînă în prezent o preocupare a societății de consum.

André Malraux scria într-unul din memorabilele dialoguri din „Lazare”: „Ceea ce începe să dispară este formarea omului. Știința poate distruge planeta, dar nu poate forma un om”.

Iată, descrisă în termeni clarvăzători, adevărata criză a aceluși tineret dezamăgit și neîncrezător, afectat de indiferența celor din jur, dar incapabil să se pregătească singur pentru o lume complicată și impredictibilă. Rezolvarea acestei crize în urma căreia el ar putea găsi acel salutar fir al Ariadnei care să-l poată scoate din incîlcitul labirint în care se află închis, ține de esența societății care a generat-o, de modificările structurale pe care le implică opțiunea pentru adoptarea unor soluții în favoarea valorificării depline a omului, a capacităților sale creatoare, a multiplelor sale resurse pe care le oferă colectivității.

MARIANA CEAUȘU ■

ție funcționează pe nava oceanografică „Glomar Explorer” aparținînd societății Lockheed. Ea este destinată recoltării nodulilor pentru uzina prelucrătoare ce se va construi în Hawaii de firma americană „Ocean Miners Company”, prima de acest fel din lume. Viitoarea uzină va costa circa 16 milioane franci francezi, apreciază publicația „Science et Avenir”, și va trata zilnic 50 de tone de noduli uscați. Nodulii din Pacific, care vor fi prelucrați aici, conțin aproximativ 25 la sută mangan și 3 la sută dintr-un amestec de nichel-crom-cobalt.

Uzina din Hawaii, unde nu vor lucra la început decât 12 oameni, este concepută pentru a putea fi extinsă progresiv pînă la dimensiunile unei mari uzine pilot, dacă metodele folosite vor da satisfacție. Un început promițător în a-i smulge lui Neptun comorile pe care le ascunde de milenii. Comori de care omenirea, în goana sa spre supercivilizație, are tot mai mare nevoie. Desigur, investițiile sînt uriașe. Dar promisiunile ce vin din adîncuri le justifică din plin.

R. MIHAI ■

— Tovarășe Dumitru Dragomir, sinteti prezedintele Asociației sportive Viitorul din Scornicești, a cărei echipă de fotbal, activând pentru prima dată în divizia B, a terminat turul pe locul 1, anunșându-se drept una din principalele candidați la promovare! Cum se explică faptul că Viitorul, o formație căreia calculul hirtiei îi acordă șanse minime, a izbutit să acumuleze în prima jumătate a campionatului 22 de puncte, cu un beneficiu de +6?

— Mai întâi, foarte tânăr și alcătuit, în marea ei majoritate, din localnici, echipa a muncit cu dăruire și ambiție la toate antrenamentele, aplicând întocmai indicațiile unui antrenor serios și priceput, Dumitru Anescu, de numele cărui se leagă multe din succesele mai vechi ale Chimiei Râmnicu Vilcea. Apoi, ea a luptat exemplar în fiecare meci, acasă și în deplasare, refuzând orice complex de inferioritate și încercând să suplinească prin abnegație și joc bărbătesc, în limitele regulamentului, lipsurile de ordin tehnic. Chiar dacă cițiva jucători s-au ridicat peste media celorlalți, armele noastre au fost coeziunea sufletească și dorința de a învinge ale întregii garnituri. Cu alte cuvinte, fără nume sonore, Viitorul a fost, în primul rând, o echipă. Harnică și disciplinată. Folosindu-mă de ocazia acestei discuții, aș dori foarte mult, e dorința tuturor iubitorilor de fotbal din Scornicești, ca „Flacăra” să publice tot lotul echipei noastre, care n-a apărut niciodată în presă, nici măcar în ziarul de specialitate!

— Vă ascultăm.

— Anghel, portar; Florea, Martinescu, Pană, Mincu și Păun, fundași; Petre Petre, Badea și frații Manea, Gheorghe și Petre, mijlocasi; Mincu, Soarece și Voiculescu, atacanți. 13 nume, mari și late! Puțin știu, și țin să subliniez acest aspect, că am abordat meciurile din B nu numai cu un efectiv restrins, dar cu același, excepțin-

Time-out

● Cu o promptitudine remarcabilă, inginerul Teodor Oprisan, secretarul Federației Române de Automobilism și Karting, ne-a vizitat la redacție, rugându-ne să-i punem la dispoziție scrisoarea alergătorului Horia Gheorghiu, prin care acesta acuza F.R.A.K. de unele părtiniri în întocmirea clasamentului final al campionatului național de raluri, clasa Dacia 1300, grupa I. Într-un răspuns oficial, 128/5 februarie, F.R.A.K. ne informează, sub semnătura secretarului federal, motivele pentru care Biroul federației a validat decizia Comisiei de competiții prin care, urmare a unor modificări operate la carcasa filtrului de aer, Horia Gheorghiu a fost exclus dintr-un concurs, pierzând și titlul de campion al țării. După părerea noastră, motivele invocate au deplină acoperire regulamentară, hotărârea respectivă fiind întemeiată. ● Prezent la startul unor importante competiții la Inzell, în Austria, campionul nostru de patinaj viteză Vasile Coros s-a comportat remarcabil, ocupând locul 2 la 1000 de metri și 3 la 500. S-o fi spart gheața!

● O informație utilă pentru cei ce doresc să se adreseze, în aceste zile, conducerii federației de fotbal. Viceprezedintele Ștefan Covaci se află în Bulgaria, însoțind echipa națională. Prim-viceprezedintele Nicolae Irimie se găsește în R.F.G., la Frankfurt pe Main, ca participant la Congresul U.E.F.A. Cum în puținele luni de când lucrează la F.R.F., ultimul a avut răgazul să ia parte la felurite reuniuni internaționale și turnee, care în Spania, care în Argentina, care în Turcia, care în Polonia și așa mai departe, sugerăm angajarea sa în cadrul federației de turism. Vorba ceea, omul potrivit la turneul potrivit! ● Ne-au scris mai mulți suporteri, vechi și înfocați, ai clubului Ceahlăul din Piatra Neamț, acuzând intenția organelor sportive locale de a schimba denumirea clubului, înființat în 1919, unul dintre cele mai vechi din țară. În F.C. Piatra Neamț! Poate că n-ar strica un pic de respect față de tradiția de jumătate de secol a clubului pietrean. ● În Anglia, în localitatea Buntingford, a luat recent ființă un club de gimnastică purtând numele Nadiei Comănești. Iată o nouă dovadă a preturii de care se bucură campioana noastră și, implicit, sportul românesc peste hotare. ● Invingând în două rânduri pe Steaua, Dinamo a făcut un pas important pentru recucerirea titlului la baschet masculin. Legat de asta, să notăm comentariile, exacte și competente, realizate în transmisiile de televiziune ale partidelor respective de Sorin Satmari.

„Nu ne-am propus să promovăm, dar cine știe?!“

O dovadă grăitoare a ambiției și dăruirii în joc a fotbalistilor din Scornicești. Patru jucători ai Viitorului se află în apropierea balonului, încercând să-l împiedice pe rapidistul Rontea să șuteze la poarta apărată de Anghel.

du-l pe Voiculescu, cu care am obținut promovarea! Fără nici o rezervă de portar, cu un fotbalist, pe nume Petre Petre, care face parte din formație încă din vremea când aceasta activa în campionatul județean! Am fi avut nevoie, în aceste condiții, ca de aer, de o completare a lotului, numai că n-am reușit să-l legitimăm decât pe Voiculescu care, terminând stagiul militar, a îndeplinit cerințele regulamentului de transferări. Ambiția și dăruirea au fost, ca să rezum, principalele noastre argumente, dar e de datoria mea să insist asupra ajutorului primit, din toate punctele de vedere, din partea organelor comunale de partid și de stat, a tuturor unităților economice ale comunei. Din dragostea de sport și din strădania acestor factori s-a creat, la Scornicești, o atmosferă propice performanței, dotării materiale acordându-i-se atenția cuvenită. Așa s-a ajuns, de pildă, ca întreaga suflare a echipei, înțelegând prin asta, conducere, antrenori și jucători, să locuiască în același bloc și pe aceeași scară, fapt care a condus, firește, la stringerea legăturilor și transformarea formației într-o adevărată familie. Vreau să adaug că există în

continuare preocupări serioase în vederea dezvoltării bazei materiale. Schița de sistematizare a comunei, aprobată de conducerea superioară de partid, prevede, între alte dotări, construcția unui modern complex sportiv.

— Tovarășe Dragomir, spuneți că o serie de jucători ai Viitorului s-au ridicat peste media celorlalți. Cine sînt aceștia?

— Portarul Anghel, fundașul dreapta Florea, mijlocasi Petre Petre și Badea, ultimul intrat și în vederile lotului de tineret. Desigur, atacantul Soarece, golgerul formației, un vîrf percutant și bătaios. La numai 22 de ani, Soarece ar putea oricînd, nu e numai o opinie personală, să îmbrace tricoul unei divizionare A. Dealtfel, ne-am propus, ca obiectiv imediat, calirea unuia sau a mai multor jucători în ideea pătrunderii lor în loturile reprezentative.

— Ziceți că Soarece ar putea să joace oricînd la o echipă de divizia A. Nu l-am văzut, nu ne putem pronunța. Poate că el, iată un mod de a trece la întrebarea următoare, speră să evolueze în A chiar cu Viitorul! Ce părere aveți?

— Poate.

— Să nu fi înțeles ce-am vrut să întrebăm?! Bine, vom fi mai tranșanți. Ce șanse are, tovarășe prezedinte, gruparea din Scornicești să promoveze?

— Sincer să fiu, nu ne-am propus să promovăm, dar cine știe?! Prin abnegația băieților, prin seriozitate și disciplină, am încheiat turul pe locul 1 și, aici, toată lumea e de acord că trebuie să facem totul pentru a păstra poziția de lider. Pentru asta, sîntem conștienți, avem datoria să muncim mai mult și mai bine, luînd exemplul de cooperatorii comunei, primii pe țară. Cea de-a doua jumătate a campionatului pare să ne avantajeze, programul partidelor fiindu-ne favorabil. Avem 9 meciuri acasă și o singură deplasare mai grea, la Alexandria. Dar un pronostic ferm să nu-mi cereți, căci nu dau!

— S-a notat. În altă ordine de idei și spre a încheia acest dialog, ce s-a ales, tovarășe prezedinte, din intenția de a transforma, la Scornicești, asociația sportivă în club experimental de fotbal, primul de acest gen din mediul rural?

— Inițial, am avut din partea C.N.E.F.S. aprobarea necesară și, pe baza ei, am trecut la înființarea clubului. Numai că, la intervenția federației de fotbal, a trebuit să renunțăm! Nu ni s-a explicat prea bine motivele acestei ultime decizii, dar a trebuit să ne conformăm deși, repet, la Scornicești există un climat cit se poate de favorabil creșterii și promovării tinerelor talente. În cadrul Liceului agroindustrial din comună urmează să ia ființă, cit de curînd, o clasă cu profil de fotbal. Iar despre viitorul complex sportiv am mai vorbit. Din păcate, federația n-a vrut să țină cont de aceste argumente, din motive care au scăpat înțelegerii noastre.

EMIL NEGOTIĂ ■

Cit de ferme sînt opiniile... ferme?!

Gheorghe Mitroi, în „Scinteia” din 23 ianuarie:

„...După cum se vede — și în cazul lui Dobrin, și al altor fotbaliști sau sportivi din alte discipline — toleranța față de abaterile mai mari sau mai mici, toleranța care persistă de ani și ani de zile, se răzbuună neiertător. Iar fotbalul nostru nu duce, din păcate, lipsă de asemenea exemple; viața dezordonată, lipsa de interes în pregătire, abaterile împinse uneori dincolo de limitele credibilității micii organismului unui jucător sau altul, făcînd din fotbaliștii de talent niște ratați înainte de vreme.”

Gheorghe Mitroi, în „Fotbal”, buletin editat, la începutul lunii februarie, de Clubul Sportul studențesc:

„Și, astfel, antrenor al naționalei de-aș fi, l-aș lua pe cel mai mare fotbalist al nostru de peste un deceniu încoace și i-aș spune: Dobrine, echipa e la dispoziția ta, de cine ai nevoie pe extreme, de cine în vîrf și de cine la mijloc, ca să joace cum le cinți tu; apărarea o alcătuiesc eu, cu Coman și Răducanu în poartă, cu Zamfir și Băloni fundași laterali, cu Ștefănescu și Sameș fundași centrali — că alții mai bunți nu sînt. Dar aș face asta cit mai repede, cit mai poate juca Dobrin!”

Cităm în „Sportul” din 6 ianuarie:

„...În continuare, Șt. Covaci, viceprezedinte al F.R.F. și antrenor al echipelor naționale, a prezentat o serie de recomandări și sublinieri, dublate de

observații, referitoare la concepția de joc, insistînd asupra modului cum au fost însușite, practic, cele cinci trăsături fundamentale ale fotbalului modern. În a doua parte a expunerii s-a prezentat programul de pregătire a loturilor reprezentative A și olimpice. Conform acestui program, cele două loturi vor face o pregătire comună (n.n. — un cantonament, cuvînt de care ziarul „Sportul” fuge ca de tîmble!) în perioada de iarnă, urmînd să susțină și meciuri de verificare și omogenizare...”

Tot în buletinul „Fotbal”, întreat de ce sînt nefaste cantonamentele, Ștefan Covaci răspunde:

„E o fugă de responsabilitate și a jucătorilor și a antrenorilor. De ani de zile mă lupt împotriva acestei idei. Tot ce-am reușit să fac, după zeci de dispoziții, a fost să le reduc. Se fac pe ascuns și se cheltuie banii statului. Îl întrebă cineva pe un conducător de club (n.n. — de ce nu și de federație?) de ce a jucat echipa prost? Nu știu, a fost în cantonament, răspunde el. Cantonamentul e instigare la viață nesportivă. Jucătorii fac năzbitii la începutul săptămînii pentru că știu că pe urmă vine perioada de „post”. E o îndepărtare de problemele vieții, de oameni, de familie.”

Iată, fără a ne lungi în comentarii, cum una gîndim și alta facem! E clar cit preț se poate pune pe fermitatea opiniilor celor care și-au făcut un obicei din a se bate cu pumnii în piept în numele unor principii și sentimente pe care le ignoră primii, tocmai ei!

Baia Mare

Încep să cred că la Baia Mare bate de cițiva ani un vînt prielnic pentru sport. Mărturisesc sincer că am ajuns la Tokio, la New York și la Beijing și că în urbea asta n-am călcat, spre rușinea mea. Iată că un meci de handbal văzut la televiziune, partidă de o rară frumusețe, pe care a cîștigat-o H. C. Minaur (a șasea victorie consecutivă) și nu în fața unei echipe careare ci, după cum am putut vedea pe micul ecran, în fața unui adversar redutabil, care, o repriză și un sfert din cea de-a doua a ținut piept cu vigoare formației românești. De ce mi-a plăcut echipa din Baia Mare? Pentru că, în afara forței pe care o arăta în acel meci destul de greu, simțeam la jucătorii ei o mare ambiție, o ambiție cum rar se vede la noi în sportul de performanță. Erau acolo cițiva admirabili handbaliști care ilustra cum nu se poate mai bine clasa mondială a acestui sport în care am arătat ani de-a rîndul multe lucruri formidabile. 10000 de spectatori într-o sală de provincie au sărbătorit victoria strălucită a Minaurului. Felicitări din toată inima antrenorilor, jucătorilor și celor care înconjură sportul la Baia Mare cu atita atenție! Pentru că este evident că acolo trebuie să existe un grup de entuziaști, niște oameni serioși, dăruțiți nu numai fotbalului, ci și handbalului și, poate, și altor discipline sportive pe care eu nu mi le amintesc în clipa de față. Acestor oameni, din toată inima un: Bravo!

☆

F. C. Baia Mare, vedeta campionatului nostru, a demonstrat și peste graniță ceea ce era evident pentru cei care cunosc fotbalul încă din toamna trecută, că avem la Baia Mare un unsprezece care joacă ceva nou, că avem în Viorel Mateianu un antrenor extraordinar. În trei zile — performanță rară! — această echipă a invins în Ungaria trei echipe între care pe Vasas Budapesta, lider al prietenilor noștri maghiari, echipa care a eliminat pe Poli Timișoara, administrîndu-i un 4-0 pe teren propriu, acolo unde team-ul băimărean a obținut, chiar dacă a fost un meci amical, o victorie care vorbește de la sine.

Au existat oameni care s-au bucurat fără jenă cînd această frumoasă formație a pierdut de patru ori la rînd. Era o criză de creștere care s-ar putea repeta, dar de ce ne bucurăm noi ca în anecdota cu capra de răul altuia cînd ar trebui să salutăm orice idee nouă ivită în pustul fotbalului nostru. Am cerut — și probabil asta a uluit pe multă lume — ca unsprezecele lui Viorel Mateianu să ne reprezinte, cu puține întăriri, în meciuri internaționale. Probabil că echipa de tineret a României la care acum Mateianu funcționează ca antrenor va fi făcută pe scheletul băimărean, ceea ce cred că este o soluție excelentă. Să avem încredere în fotbaliștii de la Baia Mare, în echipa realizată de Mateianu, a cărei mare calitate este coeziunea sufletească și mai ales o idee de joc atît de bine conturată. Vor fi și infringeri, probabil pentru că o competiție nu înseamnă numai o serie de victorii. În războaie se pierd și lupte locale, principalul este să nu pierzi ultima bătălie!

Am mare încredere în talentul jucătorilor băimăreni pe care ideile și munca unui antrenor talentat i-a adus sub reflectorul atenției generale și acum, iată-i și pe scene străine arătînd ceea ce știu. Este o mare bucurie pentru noi să salutăm aceste victorii (cit ar fi ele obținute în meciuri amicale), cu sufletul plin de mindrie.

Bravo, Mateianu! Bravo, F. C. Baia Mare!

EUGEN BARBU ■

MOTO : „Să economisim idei”

APARIȚIE

Tăierea nemiloasă a pădurilor a determinat maimuța să se dea jos din copac : astfel a apărut omul ?

CONSECINȚA

Aducând focul pe pământ, Prometeu a contribuit decisiv la apariția pompierilor.

DUEL

Duelul este un efect care-și lichidează singur una din cauze.

EVOLUȚIE

Graiul articulată a apărut abia în momentul în care omului i-a ieșit din cap Povestea vorbeii.

EXEMPLU

Lebăda este un exemplu de dăruire artistică : își dă tot sufletul de la primul concert.

FUMATUL

Fumatul a proliferat datorită unei bune intenții a indienilor numită „pipa păcii”.

GENEROSITATE

Ospătarul e de fapt un generos : pune de la el.

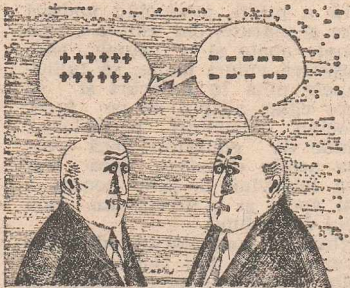
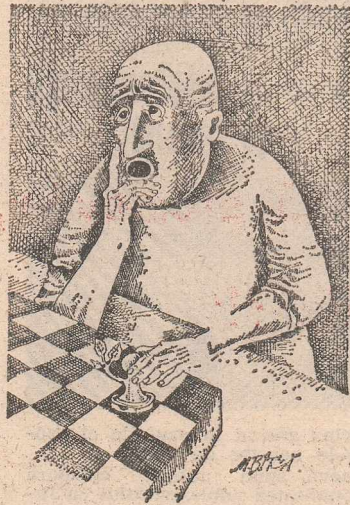
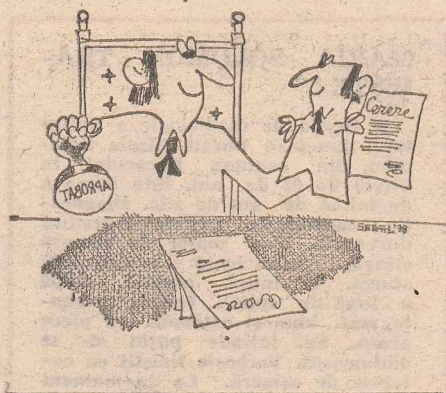
PERLA

Perla este o prostie în jurul căreia scoica secretă scuze.

PROBLEMA

Ne face plăcere să mirosim florile, dar nu ne-am întrebat niciodată dacă și lor le face plăcere.

MIHAI TATULICI ■

Mircea Bitcă se prezintă :

„Umorul n-are geografie. El se poate face și în provincie”

— S-au apucat profesorii de desen să deseneze și nu desenează rău !

— Predau desenul în Deva și abia apoi încerc să fiu grafician, pictor și, mai ales, caricaturist.

— Cum le-mpăcați pe toate ?

— Alții au împăcat și capra și varza, fără compromisuri, așa că eu am o misiune mai ușoară. Vreau să spun câte ceva FĂRĂ CUVINTE. Recordul în minuirea cuvintelor fără a spune nimic îl dețin mult prea mulți.

— Mi-aduc aminte că ați debutat în „Amfiteatrul” cu zece ani în urmă. A fost considerat un debut promițător, dar nu realizați, încă, mai promiteți sau ați confirmat deja. De când desenați ?

— Oho !, încă din clipa în care mi-am dat seama că pot face acest lucru mai bine decât altele, dar nu am pretenția că și decit alții. Încă de pe vremea studenției gândeam că umorul n-are geografie și se poate face și în provincie. A venit repartizarea și m-am convins că așa este, dar cu afirmarea e mai greu.

— Ce așteptați de la caricatură ?

— Aș zice precum latinii : „Non multa sed multum”, adică destul de mult. De la mine așteptă că așteaptă arcașul de la săgeata lui, să-și atingă ținta, iar de la alții aștept mai mult curaj și depășirea unor prejudecăți, pentru că, paradoxal, caricatura își are prejudecățile ei.

— S-ar părea că aveți o linie grafică originală. V-ați pus vreodată întrebarea dacă sinteți sau nu posesorul unui stil ?

— Dacă stil înseamnă fabricarea unui omuleț prototip, pe care să-l obosească în toate ipostazele, ei bine, atunci n-am. Dacă am deschide mai larg ferestrele noțiunii, atunci poate că am.

— Cum se vede caricatura românească de la Deva ?

— Și la Deva, ca peste tot, desenul umoristic românesc se vede din ce în ce mai bine.

— Publicați mult ?

— Dimpotrivă, destul de puțin și pe unde pot, mai exact pe oriunde umorul este luat în serios.

— Premiile vă interesează ?

— Am obținut un premiu întâi la „Salonul umorului” din Tg. Mureș, în 1977, și alte premii mai mărunte. Ori de câte ori mi se acordă, nu mă deranjează. M-aș bucura să-mi recunoască valoarea în premii !

— Aveți mulți prieteni printre confracți ?

— Regret că nu toți confracții îmi sint prieteni.

— Cine sau ce vă susține moralul ?

— Eu. Cînd nu știu ce să fac, să rid sau să plîng, prefer să desenez.

I. PREDO ■

A trăi indescifrabil

Că sint unii care semnează indescifrabil este o realitate cunoscută în întreaga lume, noi ne vom ocupa de cei care semnează citeț și trăiesc indescifrabil. Niciodată la acest gen de oameni n-o să știți care e obrazul și care e spatele, în ce cred și în ce nu cred, dacă au părinți sau numai ruje de gradul doi, dacă sint donjuani sau capi de familie.

Una din metodele preferate ale indescifrabililor este și crearea de mister cu orice preț în jurul tuturor problemelor. Nu știu niciodată la ce oră vine la serviciu inspectorul-șef, de parcă inspectorul n-ar lua retribuție de la stat, ci de la autorii de romane polițiste.

— E o ființă așa de imprezvizibilă tovarășul inspector-șef, te poți aștepta la orice de la dînsul. Vine cînd te aștepti mai puțin...

Indescifrabilul lasă impresia că e un picat din lună, un abulic, un romantic, el nu cunoaște nici prețul piinii, nici specificul umității sale. Nici zgomotul „Fiatului” nu-l trezește din dulcea reverie. Cu timpul descoperi că misterul nu se cădește zadarnic, că haita de indescifrabili își comercializează misterul, îl desface pe piață. Fiecare taină dezlegată te costă... Vrei să știți exact cînd îl găsești pe inspectorul-șef ? Bagă mina în buzunar. Vrei să știți cînd sosește un nou transport de piese de schimb ? Nu te zgîrci la țărițe, fii generos cu cel care ți-a dezvăluit misterul. Ceea ce înainte părea un mister de să-l tai cu cuțitul, o cetate inexpugnabilă, se transformă, dacă scoți bănuțul, în ceva foarte intim, cu miros de țuică fiartă și mujdei. Bine plătit, indescifrabilul împarte în dreapta și în stînga tot felul de „mistere” reciproc avantajoase.

Indescifrabilul își comercializează și candoarea. Îți spune de la obraz că e pentru prima oară cînd face o afacere ilicită, de aceea cere să i se plătească bani gheață — și remușcările și sporul de periclitare.

— Eu nu sint o brută, eu sufăr, mă consum. Sint un om sensibil. De aia vă cer un preț mai mare.

TEODOR MAZILU ■

„...și eu sint un fel de... victimă a prostiei victimelor mele” —

spune escrocul

Se profilase — după cum declară el și după cum rezultă, dealtfel, din cele mai multe reclamații — pe „o anume categorie de fraieri”. Pentru că, „vă rog să rețineți — insistă Gheorghe Ion — escroc, escroc, dar am și eu un... principiu personal (?) : sint mai ușor de păcălit cei care n-au depus prea mari eforturi pentru banii de care dispun. De aceea, eu mi-am ales «clientii» mai ales din rîndul gestionarilor de localuri și magazine comerciale. Declaratiile confirmă ce vă spun. Și dacă, poate, unii n-au îndrăznit să reclame, n-au făcut-o de rusine sau de teamă. O să le reamintesc eu la tot ce le întimplă. Am o memorie bună... Au existat însă și excepții. Nu în privința memoriei, ci a «clientilor».”

Nu deschideam bine gura să „vînd pastila” (expresie specifică argoului) infractorilor de acest gen, ar mai fi putut să spună : „să arunc momeala” sau altfel) și se și găseau unii care trăgeau cu urechea. Urit obicei ! (face și de această dată escrocul pe... moralistul). Și, „întelegînd” despre ce... ar fi vorba, se grăbeau să-mi ofere și ei bani, ba chiar și bijuterii ori alte obiecte de valoare. Deși îmi călcăm „principiul” personal, nu puteam să-i refuz. Care altul ca mine ar fi făcut-o ? De aceea, uneori mă și întrebam dacă n-ar trebui să mi se facă o expertiză medicală. Nu cumva am eu vreo „calitate neobișnuită” de a convinge pe cineva să mă creadă că sint ceea ce spun ? Tot singur îmi dădeam seama că exagerez. Dacă n-ar fi alții fraieri, în mod sigur cei ca mine ar trebui să se apuce de altceva... Să vă povestesc un

caz, după care să trageti dumneavoastră concluziile :

M-am dus într-o după-amiază la cofetăria de la Hotel „Parc” din Alexandria. Îi pusesem... gînd rău — cum se spune — gestionarului. Făcusem „orientarea” : gestionarul era absent, întocmai cum îmi cădea mie mai bine pentru a „pregăti terenul”. Mă adresez unei vânzătoare, ceva mai discret, ca să nu atrag atenția tuturor consumatorilor, dar nici prea încet, ca să nu-i dau ei ceva de bănuț... „Domnișoară — zic eu, prefăcîndu-mă puțin grăbit, ca să realizez momentul psihologic de care aveam nevoie — cînd se întoarce șeful dumneavoastră ? M-a rugat un prieten al său să-l întreb dacă nu cumva are nevoie de un coloc. Eu sint merceolog la depozitul I.C.R.T.I. și am adus un transport...”

Nu termin bine că și văd un consumator cum se scoală de la masa apropiată și mă trage de minecă mai într-o parte. Pentru cîteva clipe am avut palbității — credeam că e de la miliție. Mi-am dat repede seama că m-am speriat degeaba. A venit și soția lingă noi. „Șefule — mi se adresează. Sintem și noi amatori... Știm cum e treaba... O să fim recunoscători... Te rugăm...”

„Îmi pare rău, dar mă grăbesc, venisem aici pentru niște cunostințe — îl incit eu puțin. Am cîteva puse deoparte, dar pînă vă duceți dumneavoastră după bani... și pe urmă, de unde știu eu că pentru „nimica-toată” (aluzie la presupusul bacsis) mă trezesc cu vreo surpriză...”

„Fii, domnule, serios ! Uite, dacă n-ai

încredere și nici răbdare să aducem banii, poftim, îți dăm verighetele și ghiulul acesta. Toate laolaltă au peste 30 de grame aur. Valoarea mai mult decît două cojoace, nu ? Noi ți le dăm pînă venim cu banii. Așa, ca să ai încredere că nu sintem cumva...”

„Îmi era pur și simplu, chiar și mie lehamite de prostia lor, mai ales că nici nu știam dacă fac parte sau nu din categoria «clientilor» mei. Dar ce puteam să fac într-o asemenea situație ?! Zău, citeodată, mă consider un fel de... victimă a prostiei victimelor mele...”

Unei asemenea relații poate că nu i-ar fi dat crezare nici semntarului acestor rînduri, dacă — după discuția cu „victima prostiei victimelor sale”, cum se consideră tinărul escroc Gheorghe Ion din Calea Victoriei nr. 92, arestat nu demult de miliția orașului Herculane și cercetat acum de Cîrcumscripția I din Capitală — n-ar fi citit negru pe alb reclamația soților Tudor și Florica Florea din Alexandria, el sofer, ea asistentă medicală, prin care se atestă cu lux de amănunte exactitatea celor spuse de infractor.

Pînă în prezent s-au primit de la alte circumscripții din Capitală și de la o serie de organe de miliție din țară peste 20 de reclamații care îl vizează pe Gheorghe Ion — ne spune tovarășul căpitan Marcu Gheorghe, șeful formațiunii cercetări penale. Altele sint așteptate să sosească. Infractorul sustine însă că numai din toamnă și pînă recent, cînd a fost identificat și reținut în județul Caras-Severin, ar fi comis peste 70 de asemenea înșelăciuni în multe localități din țară. Verificările de pînă acum ne-au confirmat că și în cazurile unde nu s-au depus încă reclamații, autorul faptelor — oricît ar părea de ciudată constatarea, avînd în vedere indeletnicirea sa de escroc versat — a fost... sincer. De aceea cred că n-ar fi exclus ca în cazul unor înșelăciuni nereclamate încă să avem surprize : escrocul să fie acela care să-și... demaște victimele...

Atît celor care, din jenă sau alte considerente, nu s-au prezentat încă la miliție, cît și celor tentați de asemenea chilipiruri imaginare și grăbiți să scoată

banii de prin cine stie ce locuri tainice și să-i arunce pe apa simbetel, le mai prezentăm, spre luare aminte, cîteva dintre victimele aceluiași escroc.

Ion Tudor este șeful unității I.L.F. nr. 215 din bd. Leontin Sălăjan. Nu demult s-a prezentat la el cu aceeași formulă, „sint merceolog la depozitul I.C.R.T.I., mi-a spus un prieten că ați fi amator...”.

Și Ion Tudor nici n-a mai întrebât măcar cine este prietenul care i-a purtat de grijă, că el nu-si amintea să fi discutat cu vreunul despre dorința de a-si cumpăra coloc. A băgat mina în sertar, a luat trei mii și ceva la el, a opit un getax și a plecat cu „merceologul” undeva prin apropierea supermarketului „Unitatea”. Tinărul i-a spus să aștepte ceva mai departe de depozit, se întlege de ce, i-a luat trei mișoare și... dus a fost. Pînă să se „prîndă fraierul” — cum ar fi zis Gheorghe Ion — acesta era de mult la unu dintre cele mai luxoase localuri să se ospăteze copios și elegant, ca orice om de afaceri care nu se uită la preturi cînd este vorba de plăceri personale.

Paraschiva Epure, gestionară la complexul A 14, tot pe bd. Leontin Sălăjan, cînd a auzit de „ocazia vită”, nu s-a mulțumit să „procure” numai pentru dînsa coloc, ci a dat telefon și fiicei, Georgeta Sovian, care s-a grăbit să vină împreună cu sotel și să-i înmîneze „merceologului” 5300 lei. Un alt gestionar, din Rm. Vilcea, după ce l-a servit pe „merceolog” în biroul său cu cafea și „Kent”, l-a rugat să fie amabil și s-o servească și pe o colegă de la un alt local. Gheorghe Ion a acceptat, colega a venit cu un autoturism, s-au deplasat cu totii pînă în apropierea depozitului I.C.R.T.I., i-a lăsat să aștepte, pe unul la un colt de stradă, pe celălalt, la un alt colt, iar el a dispărut în multimea de pe trotuare cu cei 9000 lei pe care îi primise fără să insiste.

Exemplele ar putea să continue, cel puțin pînă la cifra 20, cîte reclamații există de la miliție pentru același merceolog-fantomă. Dar dacă i-am adăuga și pe cei care n-au îndrăznit încă să se recunoască public în postura îngrată de chilipirgii păcăliți ?

MIHAI GROZAVU ■

● De pe meleagurile Maramureșului, de la Baia Mare, un iubitor de frumos, artistul plastic și poetul Mihai Olos, ne atrage atenția entuziasmat asupra unui filmuleț de 20 de minute, „o peliculă magnifică” despre olarul Tânase Cocean Scomircea. „Un mare interpret, scrie Mihai Olos, olarul acesta își trăiește viața din pământ (imi vine să scriu refrenul „viță verde iadără”), din pământ, din apă, din aer, din foc — el, cu nevasta lui, cu cei patru copii, își trăiește propria viață, cu dragul și bucuria ei, mai plener ca orice Hamlet, în fața aparatului de filmat. Al unui aparat modest, cabrat însă de două perechi de priviri și miini inteligente, de tată și fiu, Simion și Adrian Oțoiu, sub îndrumarea științifică a unui mare folclorist, Ion Chiș-Ster.”

● **Gheorghe Lăzăreanu, inventatorul învățământului de limbă națională în Țara Românească, militantul socialist Stefan Gheorghiu, scriitorul Gala Galaction și inginerul și publicistul Alexandru Dobrogeanu-Gherea sunt cele patru personalități românești propuse de UNESCO spre a fi sărbătorite în acest an.**

● În rezervația științifică din Călimani, unică în țară și a doua în Europa după zona Alpilor elvețieni din punct de vedere al structurii floristice, crește un arbore numit „Zimbru” al cărui parfum se păstrează chiar și atunci când trunchiul său ajunge mobilă. Santal sucevean.

● Peste 2000 de arbori cu vârste respectabile sînt în pericol de a fi tăiați la Brăila. E adevărat, există promisiuni că vor fi înlocuiți cu alții de ornamentație. Ei da, dar pînă cresc...

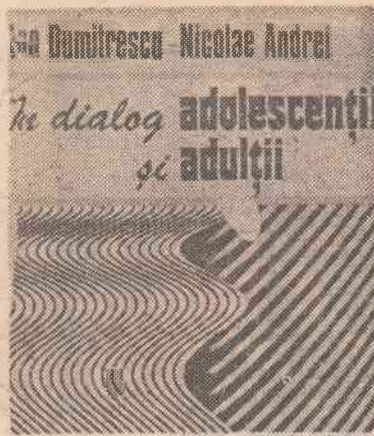
● La întreprinderea Nicolina—Iasi a început construcția celui mai mare utilaj terasier fabricat în țara noastră: autosereperul cu cupă de 20 mc.

Adolescenți și adulți

Adolescentul e... Oare de ce, prin comportamentul lor, uneori ceva mai ciudat, adolescenții vor să pară adulți? Nu de puține ori, între părinți și copii, între copii și familie, apare o ruptură. Această ruptură se datorează unor date reale, concrete, sau este doar o simplă eroare de educație? Au dreptul, oare, mai vîrstnicii să afirme la tot pasul că tinerii sînt o generație fără ideal? Ce anume cred părinții și adolescenții, analizîndu-și propriile lor vieți, că ar fi adolescența?

Nu, Ion Dumitrescu și Nicolae Andrei, autorii cărții **In dialog, adolescenții și adulții**, nu și-au propus să răspundă tuturor întrebărilor de mai sus, plus multe altele încă, pe aceeași temă, ci doar să ne dovedească existența lor, mai mult sau mai puțin acută.

Dincolo de fixarea unui cadru teoretic general, apt să asigure dezbaterii o finută științifică de nivel, Ion Dumitrescu și Nicolae Andrei vin cu argumentele incontestabile a citorva sute de personaje care, apînd cu sinceritate la momentele propriilor lor vieți, au ținut să-și exprime părerea, să-și împărtășească experiența, ba chiar să ofere și soluții. Construită, deci, cu migală și competență, pe temelia cea mai adecvată pe care o presupune o astfel de dezbateri, viața în toată complexitatea ei, din care viața autorii au extras autentice esanțioane privind relația adolescent-adult, cartea poate și trebuie să intereseze deopotrivă, atît pe adolescent cit și pe adult, întrucît nu de puține ori ne-am

surprins găsind în paginile ei problemele noastre de viață.

Cineva, spun autorii, compara personalitatea adolescentului cu întinderea lucitoare a unui lac peste care poate să bată uneori briza ușoară a mării, producînd unduirea ușoară și plăcută, dar asupra căreia se poate abate și o furtună care să producă valuri înalte, să tulbure apele pînă în adîncuri și să dizloce chiar nisipul de pe fund, provocînd adîncituri periculoase. Depinde de educatori dacă vor sesiza aceste diferențe, dacă vor ști să intervină la timp pentru a liniști apele și a nivela din nou nisipul de pe fund.

Lectura și comentariul dialogului surprins de Ion Dumitrescu și Nicolae Andrei ne oferă șansa și instrumentele pentru a sesiza și a acționa la timpul potrivit, cînd în delicata structură a adolescentului se nasc furtunile.

● Pînă la ora actuală, inginerul chimist Alexandru Pop din Oradea a colecționat 2000 de lame de ras. Din toate continentele și din cele mai vechi timpuri, mai exact de cînd s-a descoperit lama. Vedeta colecției — o splendidă serie spaniolă numită „La Baraja” care cuprinde 32 de piese ce alcătuiesc un inedit joc de cărți.

● S-a implinit un an de cînd Constanța Albulescu din Constanța se încapăținează să ceară Cooperativei „Drum nou” o blană de vulpe dată la tăbăcit. E drept că tot de un an și responsabilul secției de tăbăcării se încapăținează să nu i-o înapoieze.

● Aflăm de la lectorul ing. Teodor Savu că marți dimineața, la Tg.

Jiu, în cadrul secției de subingineri a facultății craiovene de mecanică a fost susținută cu succes lucrarea de diplomă cu numărul 100. Autorul ei, un gorjean, proaspătul subinginer Ion Ciuhudeanu. Titlul lucrării: „Instalație de transport pentru alimentarea centralei termice cu o productivitate de 300 de tone cărbune pe oră”. Pornind de la constatarea că actualele sisteme de transport utilizate la termocentralele Rogojelu și chiar Turceni sînt deficitare, lucrarea amintită are o aplicabilitate imediată și caută să soluționeze problemele nerezolvate ivite în practică.

● La întrebarea unui grup de cititori mai impliniți dacă alcoolul îngrășă, răspunde conf. dr.

Rodica Segal în populara revistă „Magazin”: „Datele demonstrează că băuturile alcoolice au o valoare energetică ridicată, înscriindu-se printre produsele cu aportul calorigen cel mai mare. Astfel, rachiurile industriale și naturale au o valoare energetică rivalizînd cu aceea a brînzeturilor foarte grase (...). Dar în afară de efectul calorigen (...) al băuturilor alcoolice trebuie menționată și acțiunea dezechilibrantă a acestora”. E limpede deci: preferați brînză de vaci. Nici nu te ții de garduri și nici nu-ți păzește „Urgența” somnul.

● Harnicii constructori de locomotive din Bănie lucrează în momentul de față la cea de a 2000-a locomotivă diesel electrică.

„Portret de bătrîn” — o lucrare a lui Dinu I. Traian, electrician la Întreprinderea de frigider Găești, premiat în „Cin-tarea României”

MARIA SOLOMON TRĂIEȘTE!

● Secția de cardiologie a Spitalului județean Bacău. Maria Solomon, din comuna Răcăciuni, în vîrstă de 62 de ani, este bolnavă de inimă de ani de zile. Diagnostic: cardiopatie ischemică cronică dureroasă, bloc major de ramură stîngă, insuficiență ventriculară stîngă. O inimă obosită. După o lună de spital, femeia se simte mai bine și așteaptă să plece acasă. Se întinde puțin să se odihnească. Vorbește liniștit cu colega de cameră. La un moment dat nu mai răspunde. Pacientele din salon dau alarma. Maria Solomon nu mai respiră și medicii Andrei Precup și Benoni Oproiu constată moartea clinică. Masaj cardiac. Sala de conversii. Trupul inert este monitorizat. Lupta pentru viață se intensifică. 4 minute. Numai patru minute rezistă celulele scoarței. Activitatea inimii este urmărită pe un ecran. Continuă masajul cardiac și respirația artificială. Corpul e rece, fața-cianozată, vinată. Undele verzui de pe ecran sînt mici, prea mici. Se încarcă și difuzorul. Fiecare fragment de linie verde cu amplitudine ceva mai mare înseamnă un punct cîștigat. Unda luminoasă crește. A venit, deci, momentul. Un șoc electric: 300 de wați. Corpul inert zvîcnește cu putere. Pe ecran, nici o schimbare. Au trecut trei minute. Nimic. Încă un șoc: 400 de wați. Trupul zvîcnește din nou. Ecran. Fără masaj. Unda luminoasă crește în amplitudine. Triumfătoare. Încă una, și încă... Bolnava respiră. Deschide ochii. Privește mirată... O victorie a cardiologilor băcăuani. Primul caz de acest fel din istoria spitalului. (Din reportajul „Trei minute pentru o viață” apărut în ziarul „Steagul roșu” din Bacău, semnat de Roni Căciularu.)

Pagină realizată de RĂZVAN BĂRBULESCU

Cum ne vom îmbrăca în 1979?

Firește, mai bine, mai modern. Cit de modern? Ne răspunde șefa atelierului de creație al Casei de modă din București, Alexandra Patriciu.

— Linia este una întoarsă cam de prin anii '30. Umeri lați, cu multe falduri, veste scurte, jiletci, fuste gen lălea, jabouri, ironseuri, nervuri și gulere foarte înguste.

— Accesorii?

— Adecvate. Pălării gen bonetă militară și tocă. Pantofii cu tocuri înalte și ascuțite.

— Să o luăm pe momente. Mai întii, pentru dimineață.

— Fuste-veste, tunici pînă la genunchi, piese suprapuse, tunica peste fustă, vesta peste tunică.

— Trebuie să fie practic, mai ales în tramvai sau în autobuz, la ora condiciei. Si, să nu uit, economic. Dar seara?

— Rochii în formă de halat, croială asi-

metrică, cu părți suprapuse care se deschid de preferință în timpul mersului. Cordon în talie, iar la umeri cute mici cu un pronunțat caracter feminin.

— Și pentru bărbai?

— Stilul actual este stilul „moale”. Re-ver îngust, doar doi nasturi, la unele modele umeri largi, o parte de la mîncă ușor lărgită, aici apă-

rînd o tendință spre rotunjirea capului de minecă. Predomină sacourile la un singur rînd, la doi nasturi. Pantaloni sînt drepti la margine și lați de 25 de centimetri.

— E limpede, nimic evazat.

— Nu se mai poartă evazat de vreo doi ani.

— Mă rog, eu acuma afflu. Culorile anului?

— Combinații ton în ton (degradeuri), negru în melanj, gama de galbenuri și grupe de culori, dar asta n-o mai pomeniți.

— De ce?

— O să vedeți. Culorile preriei, culorile verii indiene — profunzime și căldură — culorile machiaj.

— E drept, aici e ceva mai greu, prerie, vară indiană, astea (în mai mult de O.N.T. în sfîrșit, una peste alta, moda pe '79 vi se pare și funcțională?

— Bineînțeles. Adaptată pentru fiecare, potrivit priceperii și talentului maistrului.

● Recente săpături arheologice au dezvăluit în cartierul clujean Mănăștur urmele unei localități din epoca romană precum și ale unei așezări din sistemul de fortificații ale voievodului lui Gelu. Noile descoperiri ale cercetătorilor de la Muzeul de istorie din Cluj-Napoca atestă opiniile potrivit cărora Castrum Clus, adică Cetatea Clujului, a existat pe locul Mănășturului.

● Adunarea generală a oamenilor muncii de la Direcția de telecomunicații a municipiului București a reliefat și faptul că, datorită conectării în circuitul interurban a unui număr tot mai mare de localități, în 1978 s-au efectuat cu 268 000 convorbiri telefonice manuale mai puțin decît în 1977, iar opririle tehnice au scăzut cu 3 769 ore.

● Specialiști ai Institutului de medicină și farmacie din Iași, în colaborare cu cercetători de la Întreprinderea de morărit și panificație din localitate, au realizat un produs dietetic cu reale efecte terapeutice antiulceroase: biscuiți alcalini. Aceștia neutralizează acidul clorhidric secretat de stomac în cantitate mare în timpul senzației de foame sau cînd bolnavul face un efort fizic sau intelectual considerabil. De asemenea, produsul amintit are proprietatea de a se mulla pe pereții tubului digestiv exercitînd o acțiune cicatrizantă asigurată prin ioni de aluminiu pe care îi conține. Peste puțină vreme, biscuiții alcalini vor intra în producție la întreprinderea de specialitate ieșeană.

FLACĂRA Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 33 12, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nănescu - 16 17); reportaj (Nicolae Cristache - 16 06); cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu - 16 18); scrisori, anchete cetățenești (Marga Nedelea, E. Seceleanu - 17 87); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Don Birlădeanu, Cornel Cătană - 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian - 17 63 16 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie - 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef - 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export-import presă, PO Box 136-137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU